

ఓమ్

ఆర్ష విజ్ఞాన పరిషత్తు

Acad. No 2777

చీరకటిలో జ్యోతి

[టాల్ స్టోయి]

www.vaaradhionline.com

చర్ల గణపతిశాస్త్రి

పేజీ నం. 2-50

ప్రథమ ముద్రణ
ప్రతులు 1000

సర్వస్వామ్యములు
రచయితవి

Acc. No. 2777
2

www.vaaradhionline.com

వెల రూ. 2-50

25 డిసెంబరు, 1970

క్రీస్తు జయంతి

లలితా ప్రెస్,

ఖైరతాబాదు, హైదరాబాదు-4

వి న తి

ఈ “ చీకటిలో జ్యోతి ” అన్నది “ The [Light shines in the darkness” అను ట్రాల్ స్ట్రాయి నాటకమునకు తెనుగు. ఈ నాటకములోని విషయమించుమించు ట్రాల్ స్ట్రాయిజీవిత మెయనిఅందురు.

ట్రాల్ స్ట్రాయి మానవుడై పుట్టి పశుత్వము నుండి రాటి తన మానవత్వమును నిలబెట్టుకొన్నాడు. విదవ జీవితమును సత్యమును మననము చేసికొని మహర్షి యైపోయినాడు. ఎవ రేమతములో పుట్టి నను అన్ని మతముల మూలసూత్రము లొకటిగాన మతముల మత కర్తల పేర్లు ఎట్లన్నను ఆపేరు విడిచి ఆ విషయము నందలి ఆ భావ ములు అందఱు గ్రహించి నేర్చుకొనవలసినవే. పశు పక్షుల వలెనే మానవుడు ఏమాత్రము ఆస్తి, ధనము లేకుండనె పుట్టినను నేటి ఆస్తులు ధనములు మొదలగునవి వంశ పరంపరగా వచ్చునట్లు మన మేర్పరచుకొన్న శాసనములే చేసినవి. పశు పక్షులకు జ్ఞానము లేక పోయినను మానవుల కున్నంత వ్యత్యాసములు, కలహములు, రోగ ములు కష్టములు వానిలో కనిపింపవు. మనుష్యుడు తనకున్న జ్ఞాన ముచే పశు పక్షుల కంటె ఉత్తమముగా జీవించవలసిన వాడైనను దేవుడుగా పెరగవలసిన వాడైనను పశు పక్షులకంటె తక్కువస్థితిలో పెరుగు చున్నాడు. గొప్ప జ్ఞానులును ఆచరించి చూపి చెప్పి కవులును ఎన్ని చెప్పినను తమ మామూలు జీవితమును మానవుడు వీడలేకు న్నాడు. అట్టి మామూలు మానవులతో ఏర్పాటయిన ప్రభుత్వమును అట్లే యున్నది.

మానవుడు తాను మనుష్యుడై పుట్టినందుకు మానవుడయి జ్ఞానము పొంది స్వార్థపరుడు గాకుండ నుండి దై వనిస్మితములు,

స్వభావసిద్ధములు నగు దయ త్యాగముభక్తి మొదలగు యుత్తమ గుణములను విడిచి పెట్టి తన్నుతన వారిని అధోగతిఃతీసికొని పోవుచున్నాడు.

ఎంత ఎక్కువ ధనము సంపాదించుకొన్న అంత పాపియనుకొనుటకు బదులు ఎంత ధన్నమున్న అంత ఆగర్భ శ్రీమంతుడు భార్య వంతుడు అదృష్ట వంతుడు అను పేర్లు స్వార్థభరులచే పెట్టించుకొని తాను పెట్టుకొని కులుకుచున్నాడు. “తైర్థత్తా నప్రదాయైభ్యో యో భుంక్తే స్తేన ఏవ సః” దేవత లిచ్చిన భోగములను ఇవ్వక తానొక్కఁడు తినువాఁడు దొంగ యనియు, భుంజితే తేత్వఘం పాపాః యే పంచంత్యాత్మ కారణాత్’ ఎవరైతే తమకోసము మాత్రమే వండుకొందురో వారు పాపమునె తినుచున్నారు అని భగవద్గీత చెప్పుచున్నది. సూది బెజ్జములో ఒంటె యైనను దూరగలదు గాని ధనికుడు స్వర్గ రాజ్యములో ప్రవేశింపలేడు అని బైబిలు చెప్పుచున్నది. ఇట్లే అన్నిమతములు అధికధనము సంపాదించుట పాపమని ఘోషించుచున్నను వానిని వినువారులేరు. వారు వినినను వినకపోయినను అధికధనము పాపమయినపుడు దానివల్ల ఈజన్మలో తరువాతి జన్మలలో కష్టములనుభవింపక తప్పదు. కాన ఇది తప్పు అని మహాత్ములు చెప్పి నడచి చూపుదురు. శాస్త్రాల ద్వారా కావ్యాల ద్వారా నాటకాల ద్వారా చెప్పుదురు. వారు చెప్పనట్లు వినక పోయినచో మనము అధోగతి పాలగుట తప్పదు. అందుచే ఈసంగతి బాగుగా గ్రహించుకొని మనము స్వార్థము విడిచి అందఱను ఆత్మ సోదరులుగా తలచి వారి కష్టములను మన కష్టములుగాఁ దలచి వారిని ఉద్ధరించుట ద్వారా మనలను ఉద్ధరించుకొని ఆనందము పొందుదము గాక.

ఇట్లు,

చర్ల గణపతిశాస్త్రి

ఈ నాటకములో వచ్చు పాత్రలు

నికోలను ఆయివనోవిచ్ సరయాంతసన్	- కథానాయకుడు.
మేరీ సరయాంతసన్	- నికోలను భార్య
ల్యూబా	- నికోలను కుమార్తెలు.
మిసీ	- నికోలను చిన్నికూతురు
కాతియా	- నికోలను పెద్దకొడుకు.
స్ట్యూపా	- నికోలను చిన్నకొడుకు.
వానియా	- ల్యూబాకు గాఢోపుభర్త
అలెగ్జాండర్ మాయికాలోవిచ్	- వానియా గురువు.
మిట్రోఫను	- మేరీ పెద్దయప్పగారు.
అలెగ్జాండ్రా లేక అలీనా	- అలెగ్జాండ్రా భర్త.
పీటర్ సెమీనోవిచ్	- వారి కూతురు.
లిసా	- ఒక ధనికురాలు.
రాజకుమారిచేరమళనోవ్న	- ఆమె కొడుకు.
బోరిసు	- ఆమె కూతురు.
టానియా	- నికోలను పురోహితుడు.
వాసిలీ	- ఒక రైతు.
ఆయివన్	- ఆయివాన్ భార్య
మలాళక	- రైతు కూతురు.

పిటోవిచ్

- ఒక పేద త్రాగుబోతు.

జిరైసియము

- ఫాదిరీ

పిటర్

- రైతు.

వడంగి, పోలీసు సూపరింటెండెంటు, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు, డ్వార
పాలకుడు, పెద్ద డాక్టరు, చిన్న డాక్టరు, రోగులు, రైతులు,
స్త్రీలు, నటకులు, యువతులు, స్త్రీనికులు, గుమాస్తా, గవర్న
మెంటు ఉద్యోగులు.

www.varadhiionline.com

చీకటిలో జ్యోతి

ప్రథమం కము

(మొదటి దృశ్యము)

[మేడలోని వరండా దాని కెదురుగా క్రికెట్ ఆడు స్థలము, లెన్నీస్ కోర్టు, సచివ బయలు. పిల్లలు క్రికెట్ ఆడుచుందురు. వరండాలోని బల్లమీద టీపాత్ర, కాఫీపాత్ర యుండును మేరీ నలుబి దేండ్ల వయస్సుగల సుందరి. ఆమె సోపరి అలెగ్జాండ్రా. నలుబదిఅయి దేండ్లది. మూర్ఖురాలు. పెంకిపట్టు గలది. ఆమె భర్త పీటర్. ఒక మొద్దు మనుష్యుడు. వీరందఱు కాఫీ త్రాగుచుందురు. పీటర్ సిగరెట్ కాల్చుచుండును.]

అలెగ్జాండ్రా : నీవు నా చెల్లెలివి నికోలను నీ మగడు. అయిపోయి నాడుకాని, లేకపోయిన ఇవన్నియు నేను గూడా వినోదముగా చూచుచు, ప్రోత్సాహ పరచుచుండెడి దానవే. నీ మగడు వట్టి శుంఠలాగున పాడుచేయుచుండగా నేను మాత్రము ఊరుకోలేను. నా యుద్దేశ్యమును నీ మగనితో చెప్పివేయుచును,

మేరీ : నాకు కొంచెము కూడా బాధ కలుగుటలేదు. ఇది నేను మాత్రము చూచికొనలేనూ ? కాని యిదియంత యవసరమని యనుకోను.

అలె: అవును నీవెందుకనుకొందువు? నేను తెప్పించుచున్నాను విను. ఇట్లే ముందుకూడా సాగిన మీరందఱు ముష్టివారై పోవుదురు.

పీటర్ : చూతము. ఇంత రాజడియుండగానే ముష్టివారై పోవుదురా?

అలె: ఆ! అయిపోరా ? దయయుంచి మీరు మా మాటల కడ్డు రాకుడు. పురుషులేమీ చేయుటకై నను దగిన వారే. మీవంటి వారికి వాడు బాగుగనే చెప్పగలడు.

పీ : ఊన్! అబ్బా! నాకేమియు తెలియుటలేదు. నేను చెప్పనది....

అలె: అసలు మీరు చెప్పనదేమిటో మీకు తెలిసినగదా. తెలివితక్కువ వని చేయువానిని ఎట్లు ఆపవలెనో మీ పురుషులకు తెలియనే తెలియదు. నేనే కనుక మీ స్థానములోనున్న ఇటువంటి వ్యవహారములను ఎప్పుడైనను జరగనిత్తునా ? వానిని ఒక్కమాటుగా ఆపివేయనూ ? చివరకు వీనిని ఎవరు గౌరవింతురు ? భార్యయున్నది. పిల్లలున్నారు. ఇల్లు వాకిలి యున్నవి అను మాటయైనను లేదే. ఎవరు ఏది కొరినా దానినెల్ల పట్టుకొని పోనిచ్చుటయే, చివరకు మీగతి ఏమగునో తెలియునా ?

పీ : (మేరీతో) అయితే మేరీ! నాకు కొంచెము చెప్పు. ఈ గందరగోళమంతయు నేమిటి ? స్వాతంత్ర్యము, జిల్లా సభలు,

రాజ్యాంగ పద్ధతి, పాఠశాలలు, గ్రంథాలయములు, సామ్యవాదము, సమ్మెలు మొదలయిన సంగతులన్నియు నెరుగుదును కాని యిదంతయునేమి? నాకుజెప్ప.

మే : ఐతే నిన్ననేగదా వారు మీకు బోధపరచినారు!

పి : అవును. నాకు తెలియనే లేదని యొప్పుకొనవలెను. బైబిల్ సంగతి, కొండమీద ఏనుక్రీస్తు చేసిన యువదేశము సంగతి ఆయన చెప్పినారు. గుళ్లు అవసరమే లేదన్నారు. అయితే పూజలు చేయుట యెట్లు?

మే : అవును. ఇదే గాదు మరి దురదృష్టము. అవన్నియు నశించి పోవలెనని యాయన యందురు అయితే వానికిబదులు లోకాని కేమీ చూపింపరు.

పి : అసలు ఇది ఎట్లు ప్రారంభమైనది?

మే : క్రిందటి సంవత్సరము వారి చెల్లెలు చనిపోయినప్పటి నుండి ఇదంతయు నారంభమైనది. చెల్లెలన్న ఆయన కెంతో ప్రేమ చెల్లెలి చావు వారికెంతో బాధ కలిగించినది. అప్పటినుండి విచారించుచు నిత్యము చావును గూర్చియే ప్రసంగించు చుండెడి వారు. వారికి జబ్బు చేసినట్లు మీరెరుగరు కాబోలు! జబ్బు నయమైన తర్వాత బొత్తిగా మారిపోయినారు.

అలె : నన్ను జూచుటకు వాల్కుణ మాసములో మాస్కో వచ్చినప్పటికి బాగుగానే యున్నాడు. వేళాకొళాలు కూడా జేయుచుండెడివాడు.

మే : అవును. కాని యంతలో వారిలో ఏదోమార్పు జరిగినది.

పీ : ఎటువంటి మార్పు ?

మే : ఆయనకు కుటుంబములోని సంగతి యేమియు నొంటబట్టదు. వారు పట్టుకొన్న కుందేటికి మూడే కాళ్ళు. ఎవరు చెప్పినను వినరు కొన్ని దినముల వరకు తరచు బైబిల్ చదువుచు రాత్రి నిద్రపోవు వారు కాదు. రాత్రియందే లేచి చదువుచూ ఏదో వ్రాసి గుర్తు పెట్టుకొనెడివారు. అది మొదలు ఘోరరిలను సాధువులను, ఘోరరిలను గరిసికొని మతమునుగూర్చి ప్రసంగించు చుండెడివారు.

అలె : అయితే మరి వ్రతములు, ఉపవాసములు చేయుచుండెడి వారా ?

మే : మా వెళ్ళి అయినదగ్గర నుండి అచగా ఇరవై యేళ్ళ క్రితము నుండి నేటి వరకు వారెప్పుడును వ్రతములు, ఉపవాసములు చేయలేదు. కాని వారిలో మార్పు జరుగుటకు ముందు ఒక మారు గుడిలోనికి బోయి మంత్రోపదేశము పొందివారు. దాని తర్వాతనే మంత్రము జపింప నక్కరలేదు. గుడిలోనికి వెళ్ళ నక్కరలేదు. అని నిశ్చయించుకున్నారు.

అలె : ఊహా! అట్లానా? అయితే అతడు ఒకమాట మీద నిలబడడన్నమాట.

మే : అవును. ఒక నెలక్రితమురాక గుడిలోనికి వెళ్ళుటకు ఏమియు అభ్యంతరము పెట్టువారు కాదు. కాని ఆ తర్వాత హఠాత్తుగ ఇవన్నియు అనవసరమైనవని నిశ్చయించుకొన్నారు చాలా బాగున్నది. ఇటువంటి వారితో నుండుట యెట్లు ?

అలె: అతనితో నిదివరకే మాటాడితిని. మరలమాటాడదను.

పీ : బాగున్నది. కాని యీ వ్యవహారమంత ముఖ్యమైనదికాదు.

అలె: ముఖ్యమైనది కాదూ! మీకు గాకపోవచ్చు. అసలు మీ పురుషులకు మతమనునది యొకటి లేనేలేదు.

పీ : మేరీ! ఈ మాటాకటి విను చెప్పుచున్నాను. ఇది యేమంత పెద్ద విషయముగాదు. గుడులే ఆక్కరలేకపోయినా మరి బైబిలెందుకు ?

మే : ఎందుకా! మన మందరము బైబిల్ ను పసుప్రభువు కొండమీద చేసిన యుపదేశమును అనుసరించి మన జీవితము గడుపుటకు మనకున్నదంతయు ఇతరులకిచ్చివేయుటకును.

పీ : అయితే సరే! యున్నదంతయు ఇచ్చివేయుదము. మరి మనము జీవితము గడుపుట యెట్లు ?

అలె: మరి మనము, నౌకరులు చెయ్యిచెయ్యి కలుపుకొని తిరుగవలె నని పర్వతముమీద క్రీస్తు చేసిన యుపదేశములో అతనికెక్కడ కనిపించిన దానితో “నమ్ములై నవారు దన్యులు” అని

యున్నది కాని చెయ్యిచెయ్యి కలిపి తిరగవలెనని యెక్కడను లేదే !

మే : అవును. నిజమే. ప్రణిరోజు అలవాటు ప్రకారము ఆయన వెళ్ళి పోవుచుందురు. సరిగా అప్పుడే సంగీతము, అప్పుడే దుస్తులు వేసుకొనుట, అప్పుడే స్నానము. ఇవన్నియు నే నొక్కతెను చేయగలనా?

పి : ఇప్పుడు అతడు పట్టణములోనికి ఎందుకు వెళ్ళెను?

మే : వారు నాతో ఏమియు చెప్పలేదుగాని మా తోటలో చెట్లు ఎవరో కొట్టుకొని పోవుచున్నారట. వాటి వాకబు కోనము వెళ్ళినారని యచుకొందును.

పి : ఆ దేవదారు వృక్షములున్న తోటనుండియా ?

మే : అవును. బహుశా ఆ మనుష్యులను ఖయిదులో వేసియే యుందురు మరి వారా చెట్లఖరీదు ఇయ్యవలసి యుందురు. ఈనాడు కోర్టులో విచారణయగు నన్నారు. ఇందుకే వారు వెళ్ళినారనుకొందును.

అలె : అతడు వెళ్ళి వారిని తమించును. ఇంక వారికిదే సందు. ప్రతి రోజు వారు తోటనుండి కొట్టి తీసుకొనిపోవుచునే యుందురు.

మే : అవును. ఇదే జరుగుసంగతి. ఇంక మామూలుగా ఏపిల్ చెట్లు కొట్టుకొని పోవుచునే యున్నారు. ఇంక పచ్చని చేలన్నియు

ధ్వంసము చేయుదురు. మరి యాయన యివన్నియు తమించుచుందురు,

పీ : ఇది చాలా చిత్రమైన సంగతే!

అలె : ఇదిగో నేను చెప్పనది విను. ఇట్లు ఎన్నటికి జరగనీయకూడదు. ఇట్లే జరగనిచ్చిన అంతయు నాశనమయి పోవును. తల్లి కుండు బాధ్యతను బట్టి నీ భాగము నీవు తీసుకొ.

మే. నేనేమి చేయగలను ?

అలె. చేయుట కేమున్నది? “ఇట్లు చేయవలదు” అని చెప్పివేయుము. నీవు పిల్లలుగల దానవు. ఇదేమి ప్రవర్తన అతనికి.

మే: ఇది మిగుల కష్టమైనదే. నిష్పంశయము. ఇవన్నియు సహించుచున్నాను. ఒకవేళ మరల వెనుకటి వారగుదురేమో యని యాశపెట్టుకొని యున్నాను.

అలె: ఇంటిలో నీవొక్కడవు మాత్రమే లేవు అనియు ఈ విధముగా నెవ్వరును జీవించలేరనియు అతనికి తెలియునట్లు చెప్పవలెను.

మే: ఇప్పుడాయనకు పిల్లల గొడవ యక్కరలేదు. అన్నియు నేనే చూచుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. పెద్దపిల్లల సంగతి యిట్లుండగా నా యెడిలో ఒక చంటిపిల్లవాడుకూడా ఉన్నాడు. మగపిల్లలున్నారు, ఆడపిల్లలున్నారు, వీరందరి శాగోగులు నేనే చూచుకొనవలెను. వారి చదువుసంగతికూడా నేనే చూడవలయును. మొదట మాత్రము ఆయనకు పిల్లలమీద ప్రేమ

యుండెడిది. పిల్లలను జాగ్రత్తగా కనిపెట్టుకొని కూర్చుండెడి వారు. కాని వారికిప్పుడు పిల్లలగొడవ యక్కర లేనట్లున్నది. 'వానియూ' బాగుగా చదువుటలేదు. పరీక్ష పాస్యూ కాదేమో అని నేననగా "అట్లన్నచో స్కూలు మార్పించుటయే మంచిది" అని యన్నాడు.

పీ : మాన్పించి వారికేమి చేయమనను !

మే : ఎఱున్నది! మనము చేసినదెల్ల చెడ్డదని, తప్పని చెప్పచుండురే కాని, మంచిదేమో చేయవలసినదేమో చెప్పనే చెప్పరు.

పీ : అవును మరి చెప్పకపోయిన నెట్లు? ఇది చెడ్డవిషయమే.

అలె : ఇందులో చెడ్డదేమున్నది అన్నియు చేడ్డపనులు స్వయముగానే పనిచేయకపోవుట ఇదంతా మీకు నూమూలేగా !

మే : స్టూడెంటుకు విశ్వవిద్యాలయములో చదువు పూర్తియైనది. వానిని ఏదో యుద్దోగములో ప్రవేశపెట్టవలెను. కాని ఆయన యీ విషయములో ఏమియు మాటాడరు. వానికి సైనిక శాఖలో జేరవలయునని యున్నది. కాని మా పిల్లలతండ్రికది యిష్టము లేదు. పోనీ యాశ్వికదళములో ప్రవేశింపవలెనను కున్నాడు. వారి తండ్రి కదికూడా గిట్టలేదు, అయితే మరి నాగలి దున్నుకోనా! అని వాడు తండ్రి నడిగెను. అందు కానున ఏమి! నాగలి ఎందుకు దున్నుకోరాదు. గవర్న మెంటు ఉద్దోగముకంటె అది వేయిరెట్లు మంచిది. చేయవలసినది

కూడ" అని యన్నారు. పాపము వాడేమి చేయును ? నా దగ్గరకు వచ్చి నా సలహా అడుగుచున్నాడు నేనే యిదంతయు నిశ్చయము చేయవలసి యున్నది కాని మరి అధికారాలన్నియు వారిచేతిలోనే యున్నవిగదా !

అలె : అన్ని సంగతులు ఉన్ననున్నట్లు సరిగా చెప్పివేయుము.

మే : అవును. శప్పక యివన్నియు ఆయనతో చెప్పవలయును.

అలె : "ఈ విధముగా నయితే వ్యవహారము సాగదు. నేను నాపని చేసుకొనుచున్నాను. నీవు నీ కర్తవ్యము నెరవేర్చుకో." అని స్పష్టముగా చెప్పు. మరి దీని మీద అతడు రాజీపడకపోయిన అన్ని అధికారాలు నీకొప్పగింపవలసినదే.

మే ; కాని యిది యేమాత్రము హర్షింపఁగలగిన విషయముగాదు.

అలె : నీవు చెప్పకపోయినను నేనతనితో సంగతులన్నియు చెప్పివేయుదును!

[కంగారుపడుచు యువకు డయిన పురోహితుడొకఁడు ప్రవేశించును. చేతిలో నొక పుస్తకమున్నది. అందఱతో చెయ్యిచెయ్యి కలుపుచున్నాడు.]

పురోహితుడు : నేను నికోలసుగారిని కలిసికొనుటకు వచ్చితిని. వారి కొక పుస్తకము ఇవ్వవలసియున్నది.

మే : వారు నగరములోనికి వెళ్ళినారు. ఈపాటికి వచ్చుచుందురు.!

అలె : అదేమి పుస్తకమండి?

పు : రేనమకవి వ్రాసిన క్రీస్తు చరిత్ర.

పి : ఆ ఏమి యీ అన్యాయము. మీబోంట్లుకూడా ఎటువంటి పుస్తకములు చదువుచున్నారు!

పు : (కొంచెము కంగారుపడి సిగరెట్టు* అంటించుచున్నాడు) నికోలసు బాబుగారు. చదువుమని యీ పుస్తకమిచ్చినారు.

అలె : (తిరస్కారముతో) ఇచ్చినాడా? అయితే మీరుకూడా నికోలసు తోను 'రేనను'తోను ఏకీభవింతురా ఏమి ?

పు : కాదమ్మా! నిజముగా నే నేకీభవించువాడనయినచో దేవాలయమునకు సేవకుడనుగా నుండకయే పోదును!

అలె : మీరు దేవాలయమునకు నిజమైన సేవకులైతే నికోలసును మంచిమార్గములోనికి ఎందుకు తీసుకోనిరారు ?

పు : ప్రతి మనుష్యునికి ఒక ప్రత్యేకమైన యాశయముండుట వాస్తవము. నికోలసు బాబుగారి యాశయములలో, చాలభాగము సత్యము లేకపోలేదు. కాని వారు ఒక్క దేవాలయము విషయములో మాత్రము భ్రాంతి పడుచున్నారు.

* మన దేశములో పురోహితులు పొడుము పీల్చుట తప్పుగా సంఘములో గణించబడినట్లే, అక్కడ సిగరెట్లు కాల్చుట రష్యాలో తప్పుగా గణింపరు.

అలె : ఏమిటి ! నికోలసుగారి యాశయములలో ఉన్న సత్యము ? సరే బాగున్నది. మనకున్న ధనమంతయు ఇతరులకిచ్చి ఇంటిలో వారిని సంన్యాసులను జేయవలెననియే కాదూ పర్వతముమీద క్రీస్తు చేసిన యువదేశములోని సంగతి.

పు : నిజమునకు దేవాలయము 'సాంఘిక జీవనము విధికృత్య' మని తెలుపుచున్నది. పూజ్యులయిన మత గురువులు ఆశీర్వాదించి నారు కూడ. కాని మహాత్ముల యాదర్శ జీవితము 'ఈ సంసార లాభములను భౌతికైశ్వర్యములను త్యాగముచేసి' వేయవలెనని తెలుపుచున్నది.

అలె : నిస్సందేహముగా సాధువులును సత్పురుషులును ఇట్లేచేసినారు : కాని మనవంటి సామాన్యులు సాధారణమైన కర్మలనే చేయవలెనని యనుకొందును. అదేనిజమైన క్రైస్తవుల కలంకారము :

పురో : "వీడిట్లు చేయవలెను. వాడట్లు చేయవలెను." అనియెవఁడు చెప్పఁగలఁడు.

అలె : తమకు వివాహమైనదా ?

పురో : అయినదిమ్మా ?

అలె : తమకు బిల్లలా ?

పురో : ఇద్దరు.

అలె : అయితే మీలాభములు, ఐశ్వర్యములు ఎందుకు త్యాగము చేయలేదు. మఱి యెందుకిట్లు సిగరెట్టు కాల్చుచు, దిరుగుచున్నారు.

పురో: ఇది నా దౌర్భర్యమే. నిజము చెప్పవలసి వచ్చినచో నేను చేయుపని తప్పే.

అలె: అవును. నాకుఁ దెలిసినది మీరతనిని దారిలోనికిఁ దీసికొని వచ్చుటకు బదులు స్వయముగా మీరే యతని యభిప్రాయమును సమర్థించుచున్నారు. కాని యిది మంచిది కాదని చెప్పుచున్నాను.

దాది: (ప్రవేశించి) అబ్బాయిగారు ఏడ్చుచున్నారు. మీకు వినబడలేదూ? బాబుగారిని గొంచెము చూడుడు.

మేరీ: నడు. ఇదిగో వచ్చుచున్నాను. (లేచి వెళ్ళుచున్నది)

అలె: నా చెల్లెలిని జూచినజాల దుఃఖము కలుగుచున్నది. పాపము దీనురాలికెంత కష్టము వచ్చినది. ఏడుగురు పిల్లలు. వారిలో ఒకఁడు చంటిబిడ్డ. వాడనిన గారాబము. అవును. తెలియుచున్నదిలేండు. వాని మెదడులో ఏదో పిచ్చి ప్రవేశించినది. (తలముట్టుకొనుచుఁ బురోహితునితో) సరే, ఏదీ గొంచెము చెప్పుడు. తమబోటివారు కనుకొన్న క్రొత్త మతమేమిటి?

పురో: నిజముగా నాకేమియుఁదెలియదు.

అలె: అయ్యో లేనిపోనివి కల్పించకుడు. నే నేమి అడుగుచుంటినో మీరు బాగుగా ఎఱుగుదురు.

పురో: అట్లయిన నాకాజ్ఞ యాయుడు మంి.

అలె : అయినవానితోను గానివానితోను చెయ్యి చెయ్యి కలుపుమని యాజ్ఞాపించునది. చెట్లన్ని కొట్టుకొనిపోవుచుండగా ఊరు కొమ్మని చెప్పనది, కల్లు త్రాగుటకు డబ్బిచ్చి ఇల్లు గుల్ల చేయించునది, కూడ ఒక మతమేనా యని యడుగుచున్నాను.

పురో : ఈ సంగతి నే నెఱుగను.

అలె : ఇదే క్రైస్తవ ధర్మమని యతఁడనును. తమరు సనాతనమైన గ్రీకులగుడికిఁ బురోహితులు గనుక నిజముగా క్రైస్తవ ధర్మము దోపిడి తనమును బ్రోత్సహించునదో కాదో మీరు తెలిసికొని యితరులకుఁజెప్పవలెను.

పురో : కాని నేను.

అలె : అట్లు కానిచో ఎందుకు పురోహితులైనారు? ఈ బారెండు గడ్డమెందుకు? ఈ పొడుగుపాటి గొనెందుకు?

పురో : కాని మమ్మెవరును అడుగలేదు.

అలె : నిజముగా అడగలేదా? నే నడుగుచున్నాను. ఎందుకో తెలియునా? “నిన్నడిగినదెల్లఁ నిచ్చివేయుము” అని బైబిలులో నున్నదని యతఁడనును. కాని యదియే యుద్దేశముతోఁజెప్పఁబడినది.

పు : దీని యాశముము స్పష్టముగానే యున్నదని నే ననుకొనుచున్నాను.

అలె : నేనట్లు అనుకొనుటలేదు. ప్రతి మనుష్యునికీగూడ భగవంతుడు ఒక్కొక్క స్థానము ఏర్పఱచెనని మన గురువులు బోధించి నారు.

పు : బహుశా అట్లే కాని.

అలె : ఈ వ్యవహారమంతయు నేను విన్నదానికి సరిపోవుచునే యున్నది. తమరు అతని పక్షమున వహించుట యనుచితము. సాపుగా నా మనస్సులోనున్నది మీ ముఖము ముందు చెప్పి వేయుచున్నాను. ఎవరైనఁ జిన్న బడి పంతులు “ముక్కు మొహము” తెలియనికుఱ్ఱవాఁడు అతని వెనుక తాళము వేసిన వేయనీకాని తమరు పురోహితు లను ధ్యానమైన లేక యతనిని సమర్థించుట బాగున్నదా? తమవైని ఎంత బాధ్యత యున్నదో తెలియుచా?

పు : నేను ఆ విషయములోఁ బ్రయత్నించుచున్నాను.

అలె : అతఁడు గుడికి వెళ్ళక మంత్ర తంత్రములలో విశ్వాసముంచక యున్నపుడు ఇంక అది ఎటువంటి మతము? మీరు అతనిని దారిలోనికిఁదీసికొని రాకపోవుట సరిగదా. పైఁగా మీరు కూడ అతని వెంటబడి ‘రైనను’ పుస్తకములు చదువుచు బైబిలుకు మీ యిష్టము వచ్చినట్లు అర్థాలు తీయుట బాగున్నదా?

పు : (ఆవేశముతో) నేను మీకు జవాబు చెప్పలేను. నిజముగా నేను కంగారుపడ్డాను ఇస్పాఁజీమీయు నేను కెస్సను

అలె : నేను పీతాధిపతిని గావలసినది. చెప్పుదాను. “రేనను” కవి పుస్తకములు చదువుట యేమిటో సిగరెట్టులు కాలుచుట యేమిటో మీ కందఱకు నా సంగతి చూపించియుండును.

పీ : ఈశ్వరుని ముఖముచూచి కొంచెమోపిక పట్టుము. ఇందులో నీకేమి యధికారమున్నది.

అలె : (భర్తవై పు తిరిగి) దయయుంచి తమరు నాకు నేర్ప నవసరము లేదు, (పురోహితునితో) మీరు మాకు బూజ్యులైన పురోహితులు. మీరాగ్రహము చూపరని నా నమ్మకము. ఉన్నదున్నట్లు మాటాడుట తప్పా? నేను కోపమును మనస్సులో నుంచుకొనుట చెడ్డదికాదూ?

పు : నేను నా యభిప్రాయములను తగినట్లు ప్రకటించలేక పోయినచో క్షమింపుడు. (అనిష్టముగా అగును).

[నిశ్శబ్దముగా ల్యూబాయును లిసాయును బ్రవేశింతురు. ల్యూబా మేరీ కూతురు. ఇరువది యేండ్లది. చుట్టుకైనది. అందమైనదికూడ లిసా అలెగ్జాండ్రా కూతురు. వయస్సులో ల్యూబాకంటె గొంచెము పెద్దది. వారి తలమీదఁ జేబు రుమాలు కట్టియుండును. వారిచేతిలోఁ జిన్న పూసల సజ్జలు. ఇద్దరు వచ్చియందఱకు నమస్కరింతురు.]

ల్యూబా : అమ్మ ఎక్కడున్నది?

అలె : ఇప్పుడే పిల్లవాని దగ్గరకు వెళ్ళినది,

పీ : చూడుడు చాలమంచి యందమైన పువ్వులు తీసికొనిరావలెను. ఈ యుదయము తోటచూలి గూతురు మంచి పువ్వులు తెచ్చికొన్నిది ఎండ యెక్కువగానున్నది లేనిచో నేను మీతో గూడవచ్చియుండును.

లి : రండు నాన్నగారు మీరుకూడ రండు.

అలె : మంచిది వెళ్ళుచున్నాను. ముందు సిగరెట్టు తెచ్చుకొని వెళ్లుదును. (వెళ్లును)

అలె : పిల్లలందరు ఎక్కడ వున్నారు?

ల్యూ : మాష్టర్ గారు నాయనగారితో పట్టణములోనికి వెళ్ళినారు. అందువల్ల స్ట్యూఫా సైకిలెక్కి స్టేషనుకు వెళ్ళెను. చిన్నపిల్లలు క్రికెట్ ఆడుకొనుచున్నారు. వానియా వెలుపలి వరండాలో కుక్కలతో ఆడుకొనుచున్నాడు.

అలె : సరే అయితే స్ట్యూఫా ఏమైనను నిశ్చయించుకొనెనా!

ల్యూ : ఆ. వాడు ఆశ్వికదశములో చేరుటకు స్వయముగా దరఖాస్తు ఇయ్యవలెనని వెళ్లెను. నిన్న నాయనగారితో దెబ్బలాడినాడు.

అలె : పాపము వాడు చాలా కష్టములో నున్నాడు, మనుష్యుని యొర్పునకు కూడా కొంత హద్దున్నది. ఇప్పుడు వానికికూడ నిర్ణయించుకొను శక్తివచ్చినది. జీవనము ఎట్లు గడుచునో చూడవలెనా? యక్కరలేదా? అతడేమోమరి భూమి దున్నుకొనుమని చెప్పును.

లూకా: నాన్నగారిట్లు అనలేడు. ఆయన

అలె: మరేమియు హానిలేదు. స్వ్యాఘా ఇప్పుడు తన జీవితములో ఓనమాలు మొదలు పెట్టవలసి యున్నది. వాని యిష్టమున కడ్డములు గలుగుచున్నవి (ముందువై పుచూచి) ఇది వాడిట్లే వచ్చుచున్నాడు.

[పురోహితుడు ఒక ప్రక్కకు దొలగి వుస్తకముచనువ మొదలు దుచున్నాడు. సైకిలుమీద వరండావై పుగా స్వ్యాఘా వచ్చుచున్నాడు.]

అలె: నీవు చాలా పెద్దవాడవై నావు. ఇప్పుడు నీ సంగతే మాటాడుకొనుచున్నాము. సరే నీవుకూడా వచ్చితివి. నీవు మీ నాన్నతో దెబ్బలాడితివని లూకా యన్నది.

స్వ్యా: అబ్బే, మఱి యేమియులేదు, అటువంటిదేమియు జరుగలేదు. ఆయన వారి యుద్దేశ్యము చెప్పినారు. నేను నా యుద్దేశ్యము చెప్పితిని. అభిప్రాయ భేదమున్నచో తప్పేమున్నది. మీకు తెలియదు కనుక నా-లూకా దీనినిసరిగా తెలిసికొనలేనిదని. అన్ని సంగతులు దానికే కావలెను.

అలె: సరే మంచిదె. కాని నీవేమి చేయ నిశ్చయించితివి ?

స్వ్యా: తండ్రిగారేమి నిశ్చయింతురో తెలియుటలేదుగాని, నేను మాత్రము అశ్వీకదశములో చేర నిశ్చయించుకొంటినని చెప్పుటకు భయముగా నున్నది. మర ఇంటిలో ఏ విషయము తలపెట్టినను పెద్దయడ్డే వచ్చుచున్నది. కాని ఇది ముఖ్యమైనది

గాదు ఇప్పుడు నా చదువు పూర్తియైనది. కనుకనిప్పుడే, ఏదో యొక పనిలో చేరవలసియున్నది. నై నికశాఖలోను, మద్య విక్రయశాఖలోను చేరుట అహితము నీచమును. కనుక నేను ఆశ్విక దళములో చేరుచుంటిని. అందులో నా మిత్రులుగూడా ఉన్నారు.

అలె: బాగుగనే యున్నది. కాని మీ తండ్రిగారు ఇది ఎందులకంగీకరింపలేదు?

హ్యూ: పెద్దమ్మా! దానిని చర్చించుటవలన లాభమేమి? వారొక స్థిరమైన యుద్ధేశ్యములో పడియున్నారు. వారికి వారి మాట తక్కు మిగిలిన వేమియు నచ్చవు. నై నికోద్యోగము అన్నిటికన్న నీచమైనదని వారి యాశయము. కనుకనే వారు నాకు ధనమీయరు.

లిసా: హ్యూఫా! అట్లుకాదు. వారట్లు అనలేదు. ఆ సమయములో నేనక్కడనే యున్నాను. నీకు జాపకములేదూ! నీవు సర్వీసు నుండి తప్పించుకొనలేనప్పుడు వారి కవసరమువచ్చి పిలిచినప్పుడే వెళ్ళవచ్చును. కాని వీయంతట నీవు అటువంటి సర్వీసును ఏటుకొని పిలుపులేకుండానే వెళ్ళి చేరుట మంచిది కాదని ఆయన యన్నారు.

హ్యూ: నేను నౌకరి చేయుటకై పోవుచున్నాను. ఏమి వారు మాత్రం వెళ్ళుట లేదూ! స్వయంగా ఆయన సేనలోనే యున్నారు గదా!

లి : కాని ధనమీయ నని చెప్పలేదే ! వారి యుద్దేశ్యము లకు విరుద్ధమైన పనిలో జోక్యము కలుగఁ జేసికొననని యన్నారు.

స్ట్రా: ఇండులో ఆలోచన, విశ్వాసము వీని సంగతి లేనేలేదే! ఎవరైనను సేవ చేయుదునన్న నింకఁగావలసినదేమున్నది ?

లి : నేను విన్నది చెప్పితిని.

స్ట్రా: మీరెప్పుడును తండ్రిగారిని సమర్థించుచుందురని నే నెఱుఁగుదును. పెద్దమ్మా : లిసా ఎప్పుడును ప్రతి మాటలోను తండ్రిగారి పక్షమే అనునది మీకుఁ దెలియదూ .

లి : ఏది నిజమో !

అలె: తెలివిమాలిన ప్రతి పనిలోను లిసా సిద్ధమగునని నాకుఁ దెలియదూ! పనికిమాలినదాని గాలి పోకిన సరి. దానిని దూరము నుండియే పసికట్టును.

[ఎఱ్ఱకమీజు తొడుగుకొని యొక చేతిలో తెలిగ్రాము పట్టుకొని వానియా పరుగెత్తుకొని వచ్చును. వానియా వెనుక కుక్కలుకూడా వచ్చును.]

వా: (లూబాతో) చెప్పమఱి ఎవరు వచ్చుచున్నారో!

లూబా: చెప్పిన లాభమేమి? ఇట్టిమ్మ- తెలిగ్రాము నా కిమ్ము.

[తెలిగ్రాము తీసుకొనుటకు వానియవై పు చేయి చాపును.
వాడు ఈయఁడు]

వా: ఇయ్యను. పంపినవారెవరో కూడఁజెప్పను. ఇది యొకరిదగ్గర నుండి వచ్చినది. నీకు ఎవరనిన సిగ్గో!

లూయ: ఛా! ఎక్కడినుండి ఆ తెలిగ్రాము?

వా: ఆఁ! అదిగో! సిగ్గుపడుచున్నావు. పెద్దమ్మా అది సిగ్గుపడుచు న్నది చూడు. ఏమి సిగ్గుపడుటలేదూ!

లూయ: చాలునులే భడవా! ఎవరు పంపినారో చెప్పవేమి? పెద్దమ్మా ఆ తెలిగ్రాము ఎక్కడినుండి?

అలె: రాజకుమారి చేరమనోవు దగ్గరనుండి.

లూయ: ఊహా.

వా: అదిగోఁజూడు. ఏమి అట్లు సిగ్గుపడుదువు?

లూయ: పెద్దమ్మా! చూతము, ఇటు రమ్ము. (పుచ్చుకొని చదువు చున్నది) “మేము ముగ్గురము మేలుబండిమీఁద వచ్చుచు న్నాము. చేరమనోవుతో ముగ్గురనగా ఆమెయు, బోరిను టానియా అని కాబోలు-మంచిది. చాలా సంతోషకరమయిన సంగతి.

వా: ఆఁ. అదిగో నేను చెప్పలేదూ! నీకు సంతోషము గలుగునని. స్టూఫా! చూచితివా ఆమెకెంత సిగ్గుపచ్చుచున్నదో!

స్టూయ: ఇంకఁజూలులే. మాటిమాటికి బాధపెట్టుట మంచిదికాదు.

వా: నీవు టాని యాను ప్రేమించుటలేదూ? మీరు లాటరీ వేసికొని

నచో బాగుండును. లేకపోయిన వాని చెల్లెలిని నీవు నీ చెల్లెలిని వాడు పెండ్లి చేసుకొనుట పెట్టు?*

స్వ్యా: నోరుమూసుకో. అట్టే ప్రేలకు ఎన్నిసార్లు చెప్పవలెను.

లి : వారు మెయిలులోనే వచ్చుచున్నచో మఱికొంచెము సేపటి లోనే వచ్చెదరన్నమాట.

ల్యా: అయితే మనమూ పూలుకోయుటకు వెళ్ళవలెనేమో !
(పీటర్, సిగరెట్లు పట్టుకొని వచ్చును.)

ల్యా: పెద్దవాన్నగాబూ ! మేమిప్పుడు వెళ్ళము.

పి : ఏమి ?

ల్యా: చేరమకనోవుగారు వచ్చుచున్నారు. మంచిది - మనము అంత వఱకు తెన్నీసు అడుకొందము. ఎమి స్వ్యాఫా! నీవు కూడా అడుదవా ?

స్వ్యా: ఆ. సిద్ధముగా నున్నాను.

ల్యా: వానియా - నేను ఒకవైపు. మఱి నీవు లిసా రెండవవైపు. ఏమి ఒప్పుకొందువా? బంతి పట్టుకొని వచ్చెదను. పిల్లలనుగూడ తీసుకొని వచ్చెదను. (వెళ్ళుచున్నది)

పి : అయితే చివరకు నే నిక్కడనే వడియుండవలసి వచ్చినదే !

పు : (వెళ్ళడలంచుచు) మీకు నా నమస్కారములు-శెలవు.

* రష్యాలో అప్పుడు వాని చెల్లెలినివీడు, పిని చెల్లెలిని వాడు ఇద్దఱు వివాహము చేసికొనుట నిషేధింపబడినది.

అలె: ఉండుడు. కూర్చుండుడు నేనింకను మాటాడుద మనుకొను చున్నాను, నికోలనుకూడా ఈపాటికి వచ్చుచునేయుండుచు.

పు: (కూర్చుండి సిగరెట్టు అంటించును) బహుశా వారింకను ఆలస్యముగా వచ్చెదరేమో!

అలె: అదిగో చూడుడు, ఎవరో వచ్చుచున్నారు. నికోలనే అనుకొందును.

పీ: వారు చేరమళనోప్పుగారి కుటుంబములోనివారేమో!

అలె: అవునవును. తన మేనత్తతో రోములోనుండు చేరమళనోప్పుగారు ఈమెయే.

పీ: అవును. మేము రోములో పాడుకొనుచు నుండెడివారము. ఆమె బాగుగా పాడగలదు. ఆమెకిద్దఱు పిల్లలుగదా!

అలె: అవును, ఆ ఇద్దఱుపిల్లలుకూడా వచ్చుచున్నారు.

పీ: మీ చెల్లెలి కుటుంబముతో వారికింత దగ్గఱ సంబంధమున్నదని నాకుఁదెలియదు.

అలె: దగ్గర సంబంధము మాత్రము లేదుకాని క్రిందటి సంవత్సరము ఇతర దేశములలోఁ గొంత కాలము కలిసియున్నారు. చేరమళనోప్పుగారు బ్యూబాను తన కొడుకునకు ఎన్నుకొనినది. వాడు తెలివైనవాడు. ఆమెకుఁ దెలియును. ఇంత కట్టుము ఇంకెక్కడ దొరుకును?

: కాని చేరమళనోప్పుగారికి ధనలోప మేమున్నది?

అలె : ఆ. లోపములేదు. ఇది పూర్వపుమాట. జమీందారు గారింకను జీవించియే యున్నారు. అయితే యున్నదంతయుఁ బాడుచేసివైచిరి. ఆయన త్రాగుబోతు. ఉన్నదంతయు కుక్కలకే యయిపోయినది అప్పుడు ఈమె చక్రవర్తిగారి దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నది. 'నా భర్తను వదిలిపెట్టుచున్నాను. ఇటులైన ఏదైనను కాస్త మిగిలినది నా కిప్పింపుడు' అని. జమీందారు పిల్లలను మాత్రము బాగుగాఁ తయారుచేసెనని యొప్పుకొనక తప్పదు. పిల్ల బాగుగాఁ బాడును. పిల్లవాఁడు అందమైనవాఁడు. అభివృద్ధికి వచ్చువాఁడు. విశ్వవిద్యాలయములోఁ జదువు పూర్తి చేసినాఁడు. కాని యిప్పుడు మేరీకి సంతోషముగా నుండదనుకొందును. ఇప్పుడు అట్లు వచ్చుట కొంచెము కష్టముగా నుండును. ఇదిగో నికోలసుకూడ వచ్చినాఁడు.

[నికోలసు ప్రవేశించును]

నికో : అయితే వదినా ! నీ వెట్లున్నావు ? పీటరుగారూ ! మీరు కులాసాగా నున్నారా ! (పురోహితునిజూచి) ఓహో వాసిలీ గారా ?

[అందఱతోడఁ కరస్పర్శ గావించును.]

అలె : దీనిలో ఇంకను కాఫీ యున్నది. ఏమి ఒక గ్లాసు పోయుదునా? కొంచెము చల్లఁబడినది. అయితే ఏమిలే. వెచ్చ పెట్టంతము.

నికో : వద్దు. అవసరము లేదు. ఏదో కొంచెము ఫలహారమైనది. మేరీఏదీ ?

అలె : పిల్ల వానికీ బాలిచ్చుటకు వెళ్ళినది.

నికో : వాడు కులాసాగా నున్నాడా?

అలె : ఆ. ఉన్నాడు. మీ పని పూర్తియైనదా?

నికో : ఆ. అయినది. ఎదీ పోనీ కొంచెము కాఫీగాని టీగాని యియ్యడు. (పురోహితునితో) పుస్తకము తీసికొని వచ్చి నారా? దానిని మీరు చదివినారా? దానిలో మీ సంగతే ఆలోచించుచున్నాను.

[ఒక నౌకరు ప్రవేశించి యందఱకు సమస్కరించును. నికో లను వానితో గరస్పర్శ గావించును.* అలెగ్జాండ్రా భర్తకు గను స్పృశ్చ చేయును.]

అలె : ఈ టీపాత్ర కొంచెము వెచ్చచేయుము.

నికో : అవసరము లేదు. వెచ్చచేయ నక్కరలేదు. అట్లే త్రాగుదును.

[మిసీ తండ్రినిజూచి ఆటమాని పరుగెత్తుకొని వచ్చి తండ్రి మెడను బెనవేసు కొనుచున్నది.]

మిసీ : నాన్నగారూ! మాతోగూడ రండు.

నికో : (వీపును దట్టుచు) ఇప్పుడే వచ్చెదను. నేను కొంచెము కాఫీ పుచ్చుకొనవద్దమట. మీరు ఆడుచుండుడు.

*నికోలను తనయభిప్రాయము పనుసరించి సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము చూపుట కట్లు చేసెను.

[మిసీ వెళ్ళిపోవును. కిరీటము బల్లపట్టడం గుర్తుపడి అసహనముతో కాపీ త్రాగుచుండును.]

అలె : అవునుగాని, వారికి కిరీటం యెవ్వదా ?

నికో : ఆ. అయినది వారు తమ తప్పు ఒప్పుకొన్నాడు. పురోహితునితో, తమకు “కేవలం” ఆశయములు పూర్తిగా వచ్చినవి యనుకొనను.

అలె : మఱి మీకు దీర్పు నచ్చలేదా ?

నికో : (విసుగుతో) నిన్ను దేహముగా నాకది యిష్టములేదు. (పురోహితునితో) మీ యెదుటనున్న ముఖ్య సమస్య క్రీస్తు దేవుడా కాదా అనుదానిని గుఱించిగాని, క్రీస్తు చరిత్రను గుఱించిగాని కాదు. దేవాలయము గుఱించి.

అలె : అయితే మరేమయినది ? వారు తమ తప్పు అంగీకరించినారు. సరే! మీరు అది మంచిది కానన్నారు. మఱివారు క్షమించి లింపకుండనే వట్టుకొని పోయి శారా ?

నికో : (పురోహితుని వంటినుండి కష్టముగా అలెగ్జా. డ్రావైపు తిరిగి) వదినా ! నీ విటువంటి ఎత్తిపాడుపు మాటలతో నన్నెందుకు బాదపెట్టుదువు ?

అలె : అబ్బేలేదే!

నికో : వారు క్షమపట్టుకొని పోవుచుండగా నూరుకొనుట యెందు కనిగగా నిజముగా నీ యభిప్రాయము . . .

అలె: బహుశా వారికీ టీపాత్రకూడఁ గావలసి వచ్చుననుకొందును.

నికో: లోకులందఱు 'నాది' అని చెప్పుకొను నా యడవినుండి ఏవో పది చెట్లు కొట్టినంత మాత్రమునకు ఆ రైతులను ఖయిదులోఁ బడవేసి వారి జీవితములను నాశనముచేయుట కంగీకరింపని సంగతే గదా మీరు తెలుసుకొనవలసినది!

అలె: మనుష్యులందరునూ ఇటులే యనుచుందురు.

పీ: ఇదిగో మరల ఆ వివాదమే మొదలుపెట్టి నావు!

నికో: అసలు ఆ యడవి నాది కాదు. పోనీ కొంతవరకు ఆ యడవి నాదే యని యొప్పుకొందము. అట్లయిన మన దగ్గర మూఁడు వేల యకరముల యడవి యున్నది. ఒక్కొక్క యకరములో నూటయేబది చెట్లు ఉండును అన్నియు గలిపి నాలుగు లక్షల యాబదివేల చెట్లుండునుగదా! అన్ని చెట్లలో కేవలము పదిచెట్లు కొట్టినారు. ఇంత చిన్నపనికి ఒక దీనుడైన వానిని, వాని కుటుంబమును జాలియైన లేకుండ ఖయిదులో వేయించుట ఎంత ఎటువంటి పనియో చూడుము. నేను జేసినది యుచితము గాదా? నిజముగా ఇదెవరైన నంగీకరింతురా?

న్యూ: మీరా పదిచెట్లు కాపాడుకొననిచో మిగిలినవన్నియుఁగూడఁ బోవునుగదా?

నికో: మీ పెద్దమ్మకు జవాబు చెప్పుటకు మాత్రము ఇట్లు అన్నాను కాని, నిజమాలోచించిన నాకా యడవిమీద నెట్టి యధికార మును లేదు. భూమి ప్రతి మనుష్యునిది కూడ. అధి యెవని

సొంత యాస్తియుఁగాదు. మన మీ యడవికై ఎప్పుడు ఏమాత్రము శ్రమపడలేదు.

స్వామి: కాని మీరు సంపాదించిన ధనముతో ఆ యడవిని గాపాడుచున్నారుగదా ?

నికో : నేనా? లేదు ధనము సంపాదించను లేదు. నా యంతట నేను ఈ యడవిని గాపాడుటయు లేదు. ఇంకొకరి తల బ్రద్దలుకొట్టి లాగుకొని తాను చేయచెడ్డపనులకు సిగ్గుపడని మనుష్యులకు ఇటువంటి విషయములు నచ్చజెప్పట శక్యముకానీ....

స్వామి: కానీ యెక్కడ నెవ్వరు ఎవరినీగొట్టి లాగుకొనుటలేదే !

నికో : మనుజులు స్వయముగాఁ దామే పనిచేయరు. ఇతరులచే నేవలు చేయించుకొనుటకు సిగ్గుపడరు. “మీరు చేయువని చాల లజ్జా కరమైన”దని వారినొప్పించుట చాల కష్టము మఱి నీవు కళాశాలలో అర్థశాస్త్రమును జదివితిననిగదా. మేము ఏ స్థితిలో మా జీవితములను గడుపుచుంటిమో అది సరియైన దవునో, కాదో స్థాపించి చూపవలసిన భారము నీ యందున్నది. అర్థశాస్త్రమునకు ప్రయోజనమిదేగదా !

స్వామి: కాని దీనికి విరుద్ధముగా నై న్ను అన్ని యనుమానములను బోగొట్టుచున్నది.

నికో : మంచిది. నాకి సంగతులన్నియు అనవసరము. నేనే గనుక ఆ రైతు స్థితిలో నున్నచో నేనును అదే చేసియుందును. ఒకవేళ ఖయిదులోఁ బడవేసిన యేమియు చేయలేక నిరాశతో నుండి

యందును. నాయందు ఇతరులు ఎట్లు ప్రవర్తింపవలెనని కోరుదునో యటులే యితరులయందు నేను బ్రవర్తింపవలెనని కోరుచున్నాను. ఇందువల్ల వానికి శిక్షపడుట కిష్టపడను. కానివానిని రక్షించుటకుఁ జేయగలిగినది చేసెదను.

పీ : ఇట్లయిన ఎవ్వరును దేనిని జాగ్రత్త పెట్టుకోలేరు.

అలె :. అట్లయిన ఇంక పనిచేయుట ఎందుకు ? దొంగతనము చేయుటే ఎంతో లాభకారి యన్నమాట.

(ఇద్దరు ఒక్కమాటు మాటాడుదురు)

స్వామి : మీరు ఎవరి ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పుటలేదు. మనుష్యునికి ధన సంపాదన వల్ల లాభముపొందుట కధికారమున్నదని నేననుకొనుచున్నాను.

నికో : (నవ్వి) మీలో ఎవరికి జవాబు చెప్పవలెనో తెలియుట లేదు. (పీటర్ తో) ఆఁ అవును నిజమే. ఎవఁడును ఏ వస్తువును తన దగ్గర దాచుకొనఁగూడదు.

అలె : ఏ వస్తువు తన దగ్గర దాచుకొనఁగూడదూ? అయితే ఎవఁడును బట్టలు - ఆఖరుకు అన్నపుముద్దకూడ తన దగ్గరనుంచుకొనఁగూడదన్నమాట. సరే యున్నదంతయు ఇతరులకిచ్చి వేయదుము. అప్పుడు మనుష్యుల జీవితము అసంభవమయిపోవునే!

నికో : ముఁ మిప్పుడు గొడువుచున్న జీవితమువంటి జీవితము మూతమే యసంభవమగును.

స్వ్యా: మఱియొక విధముగాఁ జెప్పవలెనన్నఁ జచ్చిపోవుటయే కానికిఁ బ్రయోజనమగును. అయితే ఈ బోధ జీవితమునకుఁ బనికిరాదన్నమాట.

నికో : కాదు. అట్లుకాదు. “మనుష్యుడైనవాఁ డెట్లు జీవింపవలెను” అను సంగతిని దెలిసికొనుటకే మన చదువులు, అవును మనుష్యుడు ప్రతి వస్తువును ఇచ్చివేయ వలెను. ఏమియు నుపయోగించుకొనకుండఁ, జూడనై నఁ జూడకుండఁ బడియున్న నాయడవి యొక్కటి మాత్రమేగాదు. మనము కట్టుకొన్నబట్టలు చివరకు మన యన్నముకూడ నిచ్చివేయవలెను.

అలె: ఏమిటి? మరి పిల్లలదికూడనా?

నికో : ఆ! పిల్లలదికూడ. మఱి కేవలము తిండిమటుకే కాదు మన జీవితమునుగూడ నర్పింపవలెను ఇదే క్రిస్తుదేవుని బోధ తమ యావచ్ఛక్తిఁ బరులకొఱకుఁదమ్ము సమర్పించుటఁ సంపూర్ణముగా ఆత్మార్పణము చేయుటకు మనము యత్నింపవలెను.

స్వ్యా: అనఁగా మనము చావఁ బ్రయత్నింపవలెనన్నమాట.

నికో : అవును నీవు నీ ప్రాణమును మిత్రుల కర్పించినచో నీకును, నీ మిత్రులకును అదెంత మంచి కార్యమగును. కాని యసలు మనుష్యుడు ఆశ్చర్యరూపుఁడు మాత్రమే కాఁడు. భౌతిక స్వరూపుఁడు కూడ క్రొవ్వు మాంసములతో నిర్మింపఁబడిన యీ శరీరము తన నిమిత్తమై జీవింపవలెనని నిర్బంధపెట్టుచున్నట్లే యాత్మకూడ ఈశ్వరుని కొఱకు

పహాడ క రమయ జీవితము గడ పుటకొరకు జీవింపుమని యతని నిర్బంధపెట్టుచున్నది. మన జీవనము పాశవికమైనది మాత్రమే కాదు. పశుప్రవృత్తికిని మధ్య ఇటునటు నూగులాడుచున్నది కావున అది ఈశ్వరుని సన్నిధానమునకు ఎంతాక వెళ్ళగలిగినంత యెక్కువ మంచిది. కాని మన ప్రవృత్తివల్ల శరీరమును రక్షించుకొనుచు, దప్పలు చేసికొనుట మాత్రముగాదు.

హ్యూ: అటే యయిన మధ్య మార్గమున నూగులాడుచు, గూర్చుండుట యేల? అదే మంచిదైననాఁడు వస్తువులన్నియు నిచ్చిపేసి యేల చనిపోరాడు?

నికో: అటుల చేసినచో నెంత బాగుండును. ఆచరించి చూడు - నీకే తెలియును. పైఁగా నిది ఇతరులకు. నీకును ఎంత శ్రేయస్కరముగా నుండునో!

అలె: ఇది స్పష్టముగాను లేదు. సరిగాను లేదు. మితిమీటి పోయినది. నికో: ఇంక నితకంటె నేమియుఁ జేయలేను. మరి యిది వాదము లచేఁ దేలునది కాదు. ఇప్పటి కీమాత్రము చాలు.

హ్యూ: అవును. ఈ విషయము నా తలలోనికి గూడ నెక్కుటలేదు. (వెళ్ళిపోవును.)

నికో: (పురోహితునివై పు తిరిగి) చెప్పుఁడు. ఆ పుస్తకమును గూర్చి మీ కెటువంటి యుద్దేశము కలిగినది?

పు: (ఉత్తేజముతో) ఏమని చెప్పుదును. వినుఁడు. పుస్తకములోని కథాభాగము చాల బాగుగనే వ్రాయఁబడినది. కాని దానివల్ల నిశ్చయజ్ఞానము గలుగదు. ఇంతకును అది పూర్తిగా నమ్మగగిన

విషయముగాదు. పైగా దానికి సరిపోయిన సామగ్రికూడలేదు. క్రీస్తు దేవుడా. మనుష్యుడా అను సంగతి యట్లుంచుడు, అది యెప్పటికిని ఈ యితోహాసమువల్ల దేలిక & దేబుసది గాదు. దాని కభేద్యమైన ప్రమాణమొకటే యున్నది. [ఈ మాటల మధ్య మొదట స్త్రీలు. తరువాత పీటర్ అక్కడి నుండి వెడలిపోదురు.]

నికో : తమ యభిప్రాయము గుడిని గురించియా ?

పు : అవును. నిస్సంశయముగా గుడిని గురించే, మరి యది నాకొక్క నికే కాదు. సాధువులు, సన్యాసులు మొదలగు విశ్వసింపదగిన వారికి గూడ, బ్రమాణముగా నున్నది.

నికో : ఇందులో సందేహము లేదు. ఏ మాత్రము భ్రాంతి లేకుండా విశ్వసించు మనుష్యులున్నచో జాల బాగుగనుడియేయుండును. వాంఛనీయము కూడ. కాని మనకు వాంఛనీయ మైనంత మాత్రమున అటువంటి మనుష్యులు నిర్దముగ నున్నారను సంగతి స్థిరపడదు.

పు : అయితే అటువంటివారు ఉండవలెనని కోరుట, అట్టివారున్నందు వల్ల నుపయోగము, ఇవి వాని యాస్తిక్యములో బ్రమాణము లని నేననుకొనుచున్నాను. మనుష్యుడు నశించి, భ్రష్టుడయి పోవలయునని ప్రభువైన ఏసుక్రీస్తు ప్రపంచములో దన ధర్మ శాస్త్రమును బ్రకటించియుండడు. పైగా తన సత్యమును రక్షించుటకు, ఆ మనుష్యుడు నశించి, భ్రష్టుడై పోకుండఁజేయుటకు ఎవనినో యొక రక్షకుని, దప్పక యవతరింపఁజేసి ఫీటును.

నికో : మంచిది. తెలిసికది. కాని యిప్పుటివఱకు సత్యమును నిలబెట్టుకొనుటకల బ్రహ్మాంశినించికొని. మరి యిప్పుడో ఆ సత్యమును రక్షించిన వాని యస్తిశ్యము నూహించి స్థిరపరచుటకు యోగించుచున్నాము. బహుశా మున్నగుదు దాని ప్రాముఖ్యము ముందుము స్థాపించవలసియుండును.

పు : నిజమడిగినచో ఇందుకు విశ్వాసము మిక్కిలి యావశ్యకమైనది.

నికో : విశ్వాసమా? అవును. నిస్సందేహముగా విశ్వాసమే మిగుల నావశ్యకమైనది. విశ్వాసమే లేనిచో నేపనియు జరగదు. అయితే ఇతరులుచెప్పు మాటలమీదగాక, స్వయముగాజూచి బాగుగా నాలోచించి విమర్శించి మనకున్న పేతుజ్ఞానముతో నిశ్చయము చేసికొన్న దానిమీదనే మనము విశ్వాసముంచవలసివది. మనము విశ్వాసముంచవలసినది యీశ్వరునియందు, సత్యమునందు, సత్వరముకాని శాశ్వత జీవనమందు

పు : పేతుజ్ఞానము మోసగించవచ్చును. ప్రతివాని మెదడు ఒక విధముగానుండును.

నికో : (అచేతముతో) ఇదే పాపండమతము. దైవదూషణ. సత్యమును దెలిసికొనుటకు మనకు ఈ పవిత్ర సాధనము నొక్కదానినే యీశ్వరుడు ప్రసాదించియున్నాడు. మఱియు నందఱును గూడ ఒక సూత్రములోనే బంధించుట కిది యొక్కటే సాధనము. మఱి మనమో దానిని విశ్వసించుట లేదు,

పు : సరేకాని దాని నిర్ణయములలోనే యన్యోన్య విరోధమున్న పుడు దానిమీద విశ్వాసముంచుట యెట్లు.

నికో : విరోధ మెక్కడ ? “రెండు రెండు గలిసి నాల్గు” అనుచానిలోఁ గూడ విరోధ మున్నదా ? ఇతరులు మనయెడల నెట్లు ప్రవర్తింపఁగూడదని కోరుచున్నామో అట్లే మనముగూడ నారియెడలఁ బ్రవర్తింపరాదను చానిలోఁగూడ విరోధమున్నదా ? ప్రతి యొక కార్యమునకును ఒక కారణముండి నీరునను విషయములోఁగూడ నెవరికైనను విరోధము గనిపించునా ? మన హేతుజ్ఞానమునకు సరిగాఁబోవుట వల్లనే యటువంటి సత్యములను మనమందఱము అంగీకరించుచున్నాము. కాని దేవుఁడు సిని నైష్వర్యముమీఁద మోక్షమును కనిపించెనని. బుద్ధభగవానుఁడు సూర్యోదయములలోఁగలిసి యాకాశములో లీనమయ్యెనని. మహాచ్ఛురులవారు ఆకాశముపై కెగిరి పోయినని, ఏను ప్రభువు సమాధినుండి లేచి యాకాశములో లీనమై పోయెనని ఇటువంటి విషయములలో మనకు అభిప్రాయ భేదములున్నవి యంతే.

పు : కాను మాలో అభిప్రాయభేదములులేవు. సత్యములోను, ధర్మములోను విశ్వాసమున్న వారందఱును ఏకగ్రీవముగా ఏనుక్రిస్తునందును ఈశ్వరునియందును విశ్వాసమును గనఁబఱచుచున్నారు.

నికో : లేదు. ఈ విషయము మీయందఱలోఁగూడ నైకమత్యము లేదు. అందఱ మార్గములు వేరు వేరుగానే యున్నవి. బాదసంన్యాసుల మాటలకంటె నెక్కువగా మీ మాటలలో నెందుకు విశ్వాస ముంచవలయును ? ఇందుకేవా మీ మతములో నేను విశ్వాసించినది.

[తెన్నిస అడుచున్నవారు జగదమాడు చుందురు.]

(‘తెరలో’ అవును, ‘నాటెటు.

వా : నేను దానిని జూచినాను.

[ఈ మాటల మధ్య నౌకరులువచ్చి మేజా బల్లపైని కాఫీ, టీ ఉంచుచున్నారు.]

నికో : గుళ్లు మనుష్యులందఱను గలుపుచున్నవని తమరు చెప్పుచున్నారు కాని గుళ్ళ నిమిత్తమై ఎన్నెన్ని యుద్ధాలు జరుగుచున్నవో మీరెరంగఱూ ! “ఒక కోడి తనపిల్లలను ఎట్లు ఒక చోటకుఁజేర్చుచున్నదో యట్లే మిమ్ములను నేనెన్ని సారులు ఏకము చేయుటకుఁ బ్రయత్నింపలేదు.”

పు : ఇదే యేసుక్రీస్తు బోధించిన మొదటిసంగతి. అతఁడు మాత్రము అందఱను ఒకటిగాఁజేసెను.

నికో : అవును, నేనిది యెప్పుకొనుచున్నాను. ఏను ప్రభువు అందఱను ఏకము చేసినాడు. మఱి మనమో పరస్పరము ద్వేష బీజములను నాటితిమి. మనము వారి యుపదేశములను దలక్రిందులుగ అర్థము చేసికొనుటయే యిందుకుఁగల కారణము. ఏసుక్రీస్తు గుళ్లు గోవురాలు నాశనము చేసెను.

పు : ఏమి, అతఁడు ఒకచోట “వెళ్లుడు చర్చితో చెప్పఁడు” అని యిట్లు చెప్పలేదా ?

నికో : ఇక్కడ మనము చేయవలసినది శబ్ద విమర్శగాదు. ఇంతే గాకుండ ఈమాటల యుద్దేశము నేడు మనము చెప్పుకొను చరిత్ర

లనువానిని గుఱించికాదు. ఉపదేశములలోని భావమే మనకు గావలసినది. క్రీస్తు బోధించిన యుపదేశములు విశ్వవ్యాపకములయి యున్నవి. వానిలో సర్వమతములు ఇమిడి యున్నవి. అతఁడు రహస్యములు, అద్భుతములు అంగతములు నగు విషయములను గౌరవింపఁడు అతఁడు తన పునరుత్థానమును అంగీకరింపఁడు. ఏసుక్రీస్తు తాను దేవుఁడని నమ్మఁడు. మీలో మీకు బరస్వరము ద్వేష బీజములను మంత్రములు తంత్రములు మొదలగు వానినిగూర్చి యతఁడు ప్రచారము చేయలేదు.

పు : నిజము చెప్పవలసి వచ్చినచోఁ దమరు క్రీస్తు బోధలకు మీ యిష్టము వచ్చినట్లు అర్థము చేయుచున్నారని నేననుకొనుచున్నాను: ఏను ప్రభుని యుపదేశ మునకుఁ బునాది. నిజముగా నతని దేవత్యము మీఁదను, ఏనుప్రభువు పునరుత్థానము మీఁదను ఆధారపడియున్నది.

నికొ : అవును. ఈ దేవాలయముల సంగతి అంతయు భయంకర విషయమే. సంపూర్ణమైన, యఖండమైన: యచంచలమైన సత్యము వారి యధికారములోనే యున్నదని యీ మనుష్యు లుద్ఘోషించుచు, లోకులలో భేదము గలిగించుచున్నారు చూడుఁడు, 'ఈశ్వరుఁడు ఒక్కఁడే. అతఁడే యీ సమస్త ప్రపంచమునకు ముఖ్యమైన కారణము' అని నేను చెప్పినచోఁ బ్రతిమనుష్యుఁడు నాతో సహకారము చేయును మరియు నీశ్వరుని పరిభాషలో మనమందఱ మొక్కఁడే యగుటకుఁగూడఁ గారణమగుచున్నది. కాని ఈశ్వరుఁ డొక్కఁడేయైనను అతఁడు బ్రహ్మయో, అల్లాయో, ఓహోవాయో. త్రిమూర్తులో అని చెప్పినచో

లోక లోక భేదభావములు పుట్టును, మనుష్యులు కలయికను. ఐకమత్యమును గోరుచున్నారు కాని కలయికకు ఐకమత్యము నకు నిచ్చునశయముగా ముఖ్యసాధనమైన సత్యాన్వేషణమును లోకులు నుటచిపోవుచున్నారు ఇది సూర్యుని బ్రహ్మాండమైన వెలుతురును కడిచిపెట్టి యొక యింటిలోఁ జీతకొట్టులో దీపము వెలిగించి, ఒకరినొకరు గుర్తుపట్టుటవలె నున్నది,

పురో : కాని సరియైన నిశ్చితమగు మార్గము దొరకనంతవఱకు లోకు లెట్లు సరియైన మార్గమును జేరగలరు !

నికో : ఇదే గొప్ప కష్టమైన పని. మనలోఁ బ్రతివాఁడు తన యాత్మను రక్షించుకొనవలసి యున్నది. మఱియు స్వయముగా ఈశ్వరుని కృత్యములను నెఱవేర్చవలసి యుండఁగా, బరులను బోషించుచు బోధలు చేయుచు, గాలక్షేపము చేయుచున్నాము. మన మీ పందొమ్మిదవ శతాబ్దము చివర జనులకు నేర్పునది యేమి ? 'ఈశ్వరుఁడు అటు దినములలోఁ బ్రపంచమును బుట్టించెను...' తిరిగి యొక తుఫాను వచ్చినది. అప్పుడు అన్ని జీవులను ఒక ఒడవలోఁ గూర్చుండఁజెట్టి రక్షించెను' అనియేగదా! ఇట్టి భయకఃమైన యసంగతములయిన విషయములను ప్రాత నిబంధన గ్రంథమునుండి నేర్పుచున్నారు 'ఏనుక్రీస్తు అందఱకు నీటితో బాప్తిస్మము నిచ్చెను' అని చెప్పుచు, బాప్తిస్మములను నిరాకరించునేమో యను భ్రమతో నిడియున్న సిద్ధాంతముల విషయములు 'ఒక మోక్షమునకును, పాపములనుండి తప్పించు కొనుటకు అవశ్యకము' అని యసంభవములు, అసంగతములు నగు విషయములు చెప్పి, విశ్వాసము పుట్టించుచున్నారు. అతఁడు

ఎగిరిపోయి స్వర్గములో చేవుని కడివైపు గూర్చుండెనిని
 వాస్తవము కాని సంగతులు వారికి బోధింపఁ బడుచున్నవి.
 రానికి మనమందఱము అలవాటుపడపోతిమి కాని నిజము
 చెప్పవలసి వచ్చినచో నిది యెంత భయంకరమైన సంగతి.
 మంచి సత్యములైన యుపదేశములను బొందుటకుఁ దగిన,
 నిర్మలమైనవనవలాడు లేతమెదడు గల బాలుగు “ఈ ప్రపంచ
 మెటువంటిది? దీని నియమము లేవి?” అని యడిగినచో
 మనమో సత్యమును, ప్రేమను బహిరంగ పఱచుటకు బదులు
 యుక్తులతో, నేర్పుతో వివిధములగు అసంగతములు అసంభవ
 ములు నగు విషయములను, వాని మెదడులోనికెక్కించి నింపి
 వేయుచున్నాము, ఏమి యిది భయానక విషయముగాదూ?
 మనుష్యులు చేయఁగలిగినంత మహాపాపము, మహాపరాధము
 ఇంతకన్న ఎంతెమున్నది? మఱి మనమును, మన దేవాలయ
 మును శత్రువులని యుదే. ఇంక సెలవు. మీ మనస్సు నొప్పించి
 నందులకు తమి పుడు.

పురో: తమరు చెప్పినట్లు పాపజ్ఞాన దృష్టితోఁ జూచినచో ఏమబోధలు
 ఇటువంటివే.

నికో: ఏ దృష్టితోఁ జూచినను సరే యీ సంగతి యితే!

[కొంతసేపు నిశ్శబ్దము అలెగ్గాండ్రా ప్రవేశించును పురోహి
 తుఁడు వెళ్ళుటకు లేచి నమస్కరించుచున్నాడు.]

అలె: నమస్కారము తమరు నికోలను మాటలు వినకుండు అతఁడు
 మిమ్ములను దప్పుదారిలోఁ బెట్టఁగలఁడు.

పురో : కాదు ధర్మగ్రంథములను మఢించి మేము ఈ విషయమును నిర్ణయింపవలసియున్నది. ఈ విషయము అత్యంతావశ్యకమైన దనుటలో సందేహము లేదు. దీని నిల్లే విడిచిపెట్టుట భావ్యము గాదు (వెళ్లుచున్నాడు.)

అలె : నిజముగా నికోలసూ! నీ కతవిమీదఁ గొంచెము కూడా ప్రేమ లేదూ, ఆలోచింపఁగా నతఁడు పురోహితుఁడే కాని, యయితే నేమి, యింకను అతఁడుచిన్నవాఁడే గదా. అతనికింకను నిశ్చితమైన, స్థిరమైన యాశయములు లేవు.

నికో : ఏమి అతఁడు తన తప్పులో మొద్దుబాటిపోయి యుండునట్లు అతనిని వదలిపెట్టు మనెదవా? కాదు నేనట్లు చేయను, ఇంతే గాకుండ నతఁడొక మంచి మర్యాదకల మనుష్యుడు.

అలె : కాని నీ మాటఁబట్టి వడచినచో అతని కేగతివట్టుచో తెలియునా?

నికో : నామాటఁ బట్టి నడవవలసిన యవసరమేమియు లేదే. కాని యితఁడు సత్యాన్వేషణము చేసినచో అతనికిని ఇతరులకును గూడా మంచి గలుగును గదా.

అలె : నిజముగా ఈసంగతే మంచిదయిన ప్రతి మనుష్యుఁడును నీమాట గౌరవించియే యుండును కాని యిప్పుడు ఎవ్వరును గౌరవింపరు. ఎక్కడకో వెళ్లుట యెందుకు స్వయముగా నీ శార్యయే వచ్చుటలేదు

నికో: అట్లని మీతో నెవరన్నారు?

అలె: మంచిది. ప్రయత్నించి యామెకు బోధించి చూడు. తన పిల్లలను విడిచి పరాయి వారిని జాగ్రత్తగా జూడవలయునను సంగతిని నేను నీ భార్య చివరకు ఈ ప్రపంచములో నెవ్వరును విశ్వసించలేరు. వెళ్ళి ఈ సంగతి కొంచెము మేరీకి బోధ పఱచు.

నికో: ఆ.ఆ. తప్పక యీసంగతి మేరీ తెలిసికొనఁ గలదు. అలెగ్జాండ్రా ఊమించు. ఒకవేళ ఎవరైన ఆమె మీఁద మత్తుమందు చల్లి భయపెట్టక పోయినఁ దక్కి యామె యీ సంగతి తెలిసికొనఁ గలదు. దీని మీఁద విశ్వాసముంచి నేను జెప్పినట్లు నడచును గూడ.

అలె: అఘోరము వంటి ప్రాగుబోతుల కోసము నీ పిల్లలను బిచ్చ గాళ్ళను జేయుటా. ఎన్నటిని గాదు. నీకు ఇందువల్ల కోపం తెప్పించినదాననయినచో ఊమించు.

నికో: నాకుఁగోపములేదు. వైఁగా మేరీకి జీవిత సంబంధములగు సర్వసంగతులు బోధించుట కవకాశమిచ్చుచు నాకు సవాలు చేసినారు చాలా సంతోషముగా నున్నది. ఇంటికి వచ్చునపుడు ఈ సంగతు లన్నియు దారిపొడుగునను ఆలోచించుకొను చుంటిని. ఇప్పుడే మేరీతో ఈ విషయము మాటాడుదును. ఆమె నా మాటలొప్పుకొనునని మీరే తెలిసికొనఁగలరు, ఆమె స్వభావము మంచిది. బుద్ధిమంతురాలు.

అతె. కాని యీ విషయములో నాకు పూర్తిగా నమ్మకము లేదు,

నికొ: కాని నాకు మాత్రము సందేహము లేదు ఇది నా సొంత కల్పన గాదని నీకును తెలియును. ఇదిమనమండలము ఎఱిగిన దియును, ఏసుక్రీస్తు ప్రకటించినదియును.

అతె: మంచిది. ఏసుక్రీస్తు ఈ విషయమే తెలిపెనని నీవు చెప్పు చున్నావు కాని ఆయన తెలిపినది యిదిగాదని నా నమ్మకము.

నికొ: అతడు తెలిపినది యిదేకాని మఱియొకటి గాదు.

(ఁబిన్నును కొర్బనుండి ధ్వని)

లూథ: ఔటు.

వాని: కాదు. నేను చూచితిని.

లిసా: నేను చూచితిని. బంతి నరిగి ఇక్కడనే పడినది.

లూథ: ఔటు! ఔటు! ఔటు!

వాని: ఇదియబద్ధము.

లూథ: ఇది యబద్ధమా? ఇది బండతనమని జ్ఞాపకముంచుకో.

వాని: నిజముకాని సంగతిని జెప్పుటకూడనా?

నికొ: కొంచెమాగుడు. ఎప్పుడో యొకప్పుడు మనమండలము చనిపోవువారమేగ. తన చూజ్జ ప్రకారము నడచుకొన వలయునని యనుకొను భగవంతుని యెదుటకు బోవుదు మను సంగతి యబద్ధముగాదు. గద్య...

అలె: మంచిది. సరే.

నికో: అయితే మంచిది. సర్వోత్తమ న్యాయకర్తయైన దేవుడు - నా యంతరాత్మ నన్ను చేయుమనిన దానికంటే ఇంకేమి జీవితములో జేయగలను? మరి నా యంతరాత్మ, దేవుడు ప్రతి మానవుని సమానముగా, జూడవలెనని, అందఱకు ప్రేమింపవలెనని, అందఱకు సేవచేయవలెనని కోరుచుండెను.

అలె: మఱి నీ పిల్లల విషయములో!

నికో: సహజముగా నా యంతరాత్మ ప్రోత్సహించినదాని నంగీకరించుచు నా పిల్లల విషయములో గూడ నంతే. మన జీవితముల మీద మనకేమియు నధికారము లేదు. మనను ఈ మహా ప్రపంచములోనికిఁ బంపిన ఈశ్వరుని కొక్కని మాత్రమే యధికారమున్న దనియు అతని కోరిక ప్రకారము నడవవలయునని మనము తెలిసికొనవలెను మఱి యతని యాజ్ఞ యేమనగా. .

అలె: నీవు ఈ విషయములో మేరీని ఒప్పించగలవని తలచుచున్నావు గాదా?

నికో: నిస్సందేహముగా.

అలె: ఆమె తన పిల్లలకు, జదువుచెప్పించుట మానివేయవలయునని వారిని విడిచివేయవలయు ననియు నీ యుద్దేశమా యేమిటి? అట్లు ఎన్నటికి జరుగదు.

నికో: "చేయవలసినది యది యొక్కటే" అని యామె మాత్రమే గాదు. నీవుగూడ తెలిసికొందువు.

అలె: కాదు. అల్లెపూటికిని గాదు.

[మేరీ ప్రవేశించును.]

నికో: మేరీ, ఈ యుదయము నేను నిన్ను లేవకుండఁగనే వెళ్ళితిని.

మే: నేను చాలసేపు నిద్రపోలేదు. ఈ దినమున మీ పనులు సరిగా బరిగినవా?

నికో: ఆ. బాగుగానే జరిగినవి.

మే: ఇదేమిటి. మీ కాఫీ యింత చల్లఁబడి పోయినదేమిటి, ఇట్లే త్రాగుచున్నారేమి? ఆ మన మిప్పుడు అతిథులకు స్వాగత మిచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను. రాకుమారి చేరమశనోప్పు గారు (ఒక ధనికురాలు) కొడుకు కూతుళ్ళతో వచ్చుచున్నారని మీకు తెలియదూ!

నికో: వారి గాకవలన మీకు సంతోషమయిన, నాకును సంతోషమే.

మే: చేరమశనోప్పుగారు వారి పిల్లలు అనఁగా నాకెంతో యిష్టము. కాని వారు సమయము కాని సమయము వెదకుకొని వచ్చుచున్నారు.

అలె: (తేచి) మీరు మాటాడుచు నుండుడు. ఈలోపుగా నేను వెళ్ళి టెన్నీస్ చూచివచ్చెదను.

[కొంతసేపు నిశ్శబ్దము. పిదప మేరీ, నికోలను ఇద్దఱు ఒక్క మాటగా మాటలాడుచున్నారు.]

మే: వారు అసమయములో పచ్చుచున్నారు. మనము కొన్ని సంగతులు మాటాడవలసియున్నది.

నికో : నే నిప్పుడే మీయప్పతో అదే చెప్పుచున్నాను.

మే: ఏమిటి?

నికో : నేను కాదు. మొదట నీవే చెప్పుము.

మే: నేను స్వ్యాసా విషయములో మీతో మాటలాడుదమునుకొనుచున్నాను. ఏదో విధముగాఁ జివరకు నిశ్చయము చేయవలసియున్నది. పాపము వాడు విచారించుచు నిరుత్సాహియగుచున్నాఁడు ముందు ముందేమగునో వానికేమియుఁ దెలియుట లేదు వాడు నన్ను అడుగుచున్నాఁడు. అయితే నేనేమి నిశ్చయింపఁగలను?

నికో : నేను జెప్పఁలసిన దేమున్నది? వాడే స్వయముగా ఈ విషయమును నిర్ణయించుకొనఁ గలఁడు.

మే: వాడు అశ్వత్థామలో స్వయం సేవకుఁడుగాఁ జేరవలయునని కోరుచున్నాఁడు, ఇందుకు వాని కాగితముల మీద మీ చేవాలు అవసరమై యున్నది. ఇంతే కాకుండ వాని జీవనమును పురుషులు ఖర్చుపూడఁ గొంత యవసర మున్నది. అయితే మీరు వానికేమియు నిచ్చుటలేదు. (ఇట్లు చెప్పుచుఁ గొంత యావేశపరురాలగుచున్నది.)

నికో : మేరీ ! భగవంతుని మొగముచూచి కొంచెము ఆవేశము చెందదుము. నేనేమియు ఇచ్చుట లేదు. అడ్డము చెప్పుటయులేదు.

తన ఇష్టప్రకారము సేనలోఁ జేరుట నా యుద్దేశ్యములో అది యేమాత్రము వివేకము, ఆలోచన లేని మూర్ఖపుఁబని. వాఁడు దాని చెడ్డను దెలిసికొనలేకున్నాఁడు. ఒకవేళ యెవఁడైన దురాశతోఁ జేయఁ దలఁచినచో అది మఱియు నీచమైన సంగతి.

మే: అటుతే నేఁడు మీకుఁ బ్రతిసంగతియుఁ జెడ్డదిలాగున వివేకము లేనిదిగను గనుపించుచున్నది. చివరకు వాఁడు ప్రపంచములో నుండవలెనా? అక్కఱలేదా? మీరిట్టే గదా మొన్నటిచాకఁ జీవించితిరి.

నికో: (కొంత యావేశముతో) ఆ. అవును. నాకేమియుఁ దెలియ నప్పుడును నా కెవఁడును మంచి సలహా యాయనప్పుడును నే నిట్లే జీవించితిని. వీధి ఎట్లయినను ఇదంతయు నిశ్చయించుకొనుట అతని మీఁదనే యున్నది. నామీఁద నేమియు లేదు.

మే: మీ మీఁద నెందుకు లేదు. మీరేమో వానికి ధనము యీయరాదు.

నికో: నాది కానివస్తువును నే నెట్లయఁగలను.

మే: మీది కాదా? మీ యుద్దేశ్య మేమిటో తెలియుట లేదు.

నికో: ఇతరుల కూలి. పరిశ్రమలవల్ల లభించినయాస్తి నాకు సంబంధించినది గాదు దాని మీఁద నాకేమియు నధికారము లేదు. వానికి ధనమిచ్చుటకు ముందు నే నెవరిదగ్గరనయినఁ దీసికొనవలసి వచ్చును ఇట్లు చేయుటకు నాకేవిధమైన హక్కు లేదు. మరి చేసిది చేయును లేను. వా యాత్మ శాసించినట్లు నా శక్తి

కొలది నా యాస్తిని ఏర్పాటు చేయుదును రేయింబవళ్ళు శ్రమపడి, కష్టించి పనిచేసిన రైతుల ఫలమును అసంగతమయిన, భ్రష్టతాపూర్ణమైన యనుచితమైన సైనిక కార్యములలో ఖర్చు గుటకు నే నీయలేను. ఐతే యా యాస్తిని నా చేతిలో నుండి నీవు తీసుకో. మరియుక దాని భార్యత నా మీద నుండదు.

మే: నేను దానిని దీసికొనవలయునని కోరుట లేదనియుఁ బైఁగా దానిని దీసికొనలేనని కూడ మీరే బాగా ఎఱుగుదురు. పిల్ల వాళ్ళకుఁ దిండితిప్పలు పెట్టి పోషించుటయే గాకుండా వారికి నేనే చదువుసంధ్యల సంగతి చూడవలసి వచ్చుచున్నది. ఇది యెంత దారుణము!

నికో: ప్రియురాలా! మేరీ! అసలు సంగతి యిగి కాదు. నీవీ రీతిగా మాటలాడ మొదలుపెట్టినపుడు నేను గూడా సాపు సాపుగా మాటలాడ మొదలుపెట్టినాని: మన మీ విధముగా చూడరాదు. మన మొండొరులము గలిసియున్నాము ఒక చోటనే యున్నాము. మరి యొకరినొకరము అర్థము చేసుకొనుటలేదు. పైఁగా నొకరి నొకరము అపార్థము చేసుకొనుచున్నట్లు గూడఁ గన్పట్టుచున్నది.

మే: నాకుఁ దెలిసికొనవలెనని యున్నది కాని తెలిసికొనలేక పోతిని. ఈనాఁడు మీరిట్లు ఎందుకయినారో నాకుఁ దెలియుట లేదు.

నికో: నుంచిది. అవశ్యము ప్రయత్నించి తెలిసికో కాని ఇందుకోసము ఇగి తగిన సమయముకాదు మనకు సరియైన సమయ మెప్పుడు వారుకునో ఈశ్వరునికే ఎఱుక. వన్నర్థము చేసికొనవలసిన సమయ

సరము లేదు. కాని నీవు స్వయముగా నిన్ను అర్థము చేసికొనుము. మనమెందుకు జీవించుచున్నామో ! తెలిసికొనకుండ నిట్లు మనము మన జీవనమును గడుపఁ జాలము

మే: మన మిటులే జీవనము గడుపుచున్నాము. సుఖముగా, గూడ నున్నాము. (విసుగుతో) మంచిది. చెప్పుడు నేను వినుచున్నాను.

నికో: అవును. ఎందుకు జీవించుచున్నానో యాలోచింపకుండ నేనును ఇటులే జీవించితిని. కాని యొక్కమాటు దారుణమైన యొక గట్టిదెబ్బ తగిలిన సమయము వచ్చినది. కొంచె మాలోచించి చూచినచో మనము ఇతరుల పరిశ్రమ మీద జీవించుచున్నామని, ఇతరులచేత నడ్డమయిన చాకిరి మనకోసము చేయించుకొనుచున్నామని, మరి మన కిల్లులుగూడ నిటులే జీవించుటకై విద్య యొక్క చున్నామని తెలియఁగలను. అప్పుడో మొక వాడు ముసలితనము వచ్చును. మృత్యుదేవత కేరులుగా నిలుచుండవలసివ సమయమువచ్చును. అప్పుడు “నేను బ్రపంచములో ఎందుకు జీవించితిని? నావంటి చిన్నదన్న పాత్రలను బుట్టిచుట కేనా నేను జన్మించినది?” అని మరచుకొనినది రాజమారదు. అప్పుడు మాధాన మేమీయఁ గలము? ఇంతే కాక గడ ఇంత జరుగుచున్నప్పటికిని పోనీ మన జీవితములను ఆనందము నైన గడిపితిమా? అడయును లేదే. మన యానందుని యంతదాన పుగా నున్నపుడు ఎంతటి జీవితశక్తితో నుత్సాహముతో వెల్లి విరిసియుంటివో నీవేయెఱుగుదువు. ఇప్పుడెట్లున్నావో పరిశీలించి చూడు.

మే: అయితేమరి యందఱు ఇట్టి జీవితమునే గడుపుచున్నారే

నికో : మరి వారందఱు దుఃఖవంతులే.

మే: పూర్తిగాఁగాదు

నికో : ఎట్లయినను నేను జాల దుఃఖవంతుఁడను. నిన్ను, నీ బిడ్డలను దుఃఖవంతులను జేసినవాఁడను నేనే యని తెలిసికొంటిని ఈశ్వరుఁడు మనల నిందుకే పుట్టించెనా? యని నేను ప్రశ్నించుకొంటిని. నే నిట్లు ప్రశ్నించుకొన్న మరు నిమిషములోనే “కాదు భగవంతు డిందులకు నన్ను బుట్టించలేదు” అని యచుభవము లోనికిఁ దెచ్చుకొంటిని. “అయితే ఈశ్వరుఁడు మనల నెందుకు బుట్టించెను” అని యప్పుడు ప్రశ్నించుకొంటిని (ఒక నౌకరు ప్రవేశించును.)

మే: (నికోలను మాట వినకుండ నౌకరుతో) కొంచెము వెచ్చని మీఁగడ తీసికొనిరా.

నికో : ‘మనము మనకోసము మాత్రమే జీవి.పఁగూడదు’ అని బైబిలులో నాప్రశ్నకు జవాబు దొరికినది. ఈ నౌకరుల సిద్ధాంతము మీఁద ద్రాక్ష తోటలోఁ గూర్చుండి పరిశీలించినప్పుడు ఈ విషయము చాల స్పష్టముగాఁ దానంతట నదే బోధపడినది. నీవు తెలిసికొంటివా?

మే: అవును. నౌకరుల సంబంధములోనేనా?

నికో : ఇశ్వర విషయములకంటె నేను జేసిన తప్పులనే యీ చృష్టాంతం ఎక్కువగాఁ జూపించి నట్లయినది. ఆ నౌకరులవలె నేనును ఆ

ద్రాక్షతోట నాదే యనియు, ఈ జీవనము కూడా నాదే యనియు దలచితిని. అప్పుడు అన్ని వస్తువులు నాకు మహా భయంకరముగాఁ గనిపి చినవి కాని “ఈ జీవనము నాదికాదు. పైగా ఈశ్వరుని కర్పణముసారిగా ఈ ప్రపంచములోఁ జని చేయుటకు బంపబడితిని” అని ఎప్పుడైతే తెలిసికొంటినో ...

మేరీ : కాని యిందువల్ల నేమిరాభము? ఇదంతయు మేమందఱము ఎఱుఁగుదుము.

నికో : ఆ, మనమెట్లున్నామో? ఎట్లుండనలెనో తెలిసికొన్నచో సరి. మన వస్తువ జీవితము దానికిఁ బూర్తిగా విరుద్ధము. మఱి తుణుకుమును అతని యాజ్ఞానుల్లంఘించుచున్నాము.

మేరీ : అయితే మన మితరుల కెవరిని హాని గలిగింప నప్పుడు ఇంక నవరాధ మేమున్నది?

నికో : అయితే నిజముగా మన మెవరిని గష్టము గలిగి చుట లేదా? నీ వాదనలో పలమేమియు లేదు. మనమితరుల పరిశ్రమ వల్ల లాభము పొందక పోయిన యెడల మఱి యీ భాగ్యమంతయు నెక్కడిది. ఈ పట్టుబట్టలు, ఈ మేడలు, ఈ పిండివంటలు ఎక్కడివి. ఎందుకు మనము....

మేరీ : ఆ, దృష్టా తమిప్పుడు బోధపడినది. కాని యీశ్వరుడందఱకు సమానముగానే యిచ్చినాఁడు గదా.

నికో : (కొంతసేపుండి) కాదు. ఇదియిటువంటిదిగాదు. కాని మేరీ ! మనుష్యుడు ప్రపంచములోనికి గడియగడియకు రాఁడను

విషయము కొంచెము ఆలోచింపును. మట్ట మనము అటువంటి జీవితమును బాదుచేయుట యుచితమేనా? కాదు గానివి మనము ఉత్తమోత్తమముగా నుపయోగింప వలయును.

మేరీ : కాదండీ, నేను మీతో వాదించలేను పిల్లలను జూచుటకోసము రాత్రి నిద్రకూడ పోవుటలేదు. నేనేయింటిలోని పనులన్నియుఁ జూచికొనవలసి వచ్చుచున్నది. వై (గా మీరు సాయముచేయక పోవుట అట్లుండఁగా నేను తెలిసికోనైనఁ దెలిసికోలేని యిటు వంటి క్రొత్తక్రొత్త సంగతులు చెప్పుచున్నారు.

నికో : మేరీ!

మేరీ : ఇదిగో ఆ యతిధులు కూడ వచ్చుచున్నారు.

నికో : కాదు. మొదట మనలో మనము ఒక నిర్ణయములోనికి రావలయును. (ప్రేమతో) ఏమి మనము రాలేమూ?

మేరీ : ఆ. చాలు. మీరు వెనుకటి వలె నిప్పుడు గూడ నుండరాదూ?

నికో ! కాదు. ఇట్లెన్నటని గాఁజాలను. కాని ఇదిగో నీవిటు విను.

(గంటల చప్పుడు బండ్లు వచ్చు ధ్వని వినఁబడును.)

మేరీ : కాదు. ఇప్పుడు గాదు. వారు వచ్చివేసినారు. నేను గలిసి కొనుటకు వెళ్ళవలెను.

(ఇంటి వెనుకటి సందుగుండ వెళ్ళుచున్నది. స్త్రీపా. బ్యాబాయును ఆమె వెనుక వెనుక వెళ్లుచున్నారు.)

వాని : మేము దీనిని ఈలాగే వదలి పెట్టము. తర్వాత మరల అడిగెలుతుము. ఏమి ల్యూతా ఇప్పుడు నీకెట్లు ఉన్నది?

ల్యూ : (నట్టిగా) దయదలచి యీపాటికి నోరు మూయుము.

(అలెగ్జాండ్రాతన వర్తతోను లిసాతోను వరండావెలుపలికి వచ్చును. నికోలను విచారమగుచున్న యిటునటు పచారు చేయుచుండును.)

అలె : ఏమి. నీబోధలచేత ఆమెను ఒప్పించితివా?

నికో : వదెనా! మాయిద్దరి మధ్య జరిగిన విషయము మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. జీవితము, సత్యము, దేవుడుగాక యింకెవరు ఆమెను ఒప్పించగలరు? ఆమెను వారే యొప్పింతురు. అయితే నేడు, కానిచో రేపు, మఱి రేపును కానిచో ఎల్లుండి. అయితే ఇట్టి సమయములో ఆమెకు వ్యవధి లేకపోవుట చాల విచారకరమైన విషయము ఇప్పుడు వచ్చిన వారెవరు?

పీ : ఆ వచ్చినవారు చేరమకనోప్పు జమీందారిణిగారు, వారిపిల్లలు. ఆమెను నేను గలిసికొని వదునెనిమిదేండ్లయిది. చివరిసారి కలిసికొన్నప్పుడు మేము

“జావళీలకూడఁ బాడుకొన్నాము.

అలె : (పీటరుతో) దయయుంచి మామాటల మధ్య మీరు అడ్డురాండి. నేను నికోలసుతో దెబ్బలాడుదాన నని యనుకొనకుండు. నేను నిజముసంగతి చెప్పుచున్నాను. (నికోలసుతో) నేను నీతోఁ బరిహాసము లాడుట లేదు. ఎప్పుడైతే మనస్సు విప్పి మెరి మాటలాడ మొదలు పెట్టినచో అప్పుడు మీరీ సంగతు

లను బోధించి యామెను ఒప్పించుటకుఁ బ్రయత్నించుట చూడఁగా చాల యాశ్చర్యముగా నున్నది.

నికో : మంచిది. ఇదిగో ఆ మనుష్యులు వచ్చుచున్నారు. నేను నా గదిలో నుండెదవని దయయుంచి మెరీగోఁ జెప్పుము.

(నిష్క్రమింతురు.)

(ఇది ప్రథమాంకము)

ద్వీ తీ యాంకము.

(మొదటి దృశ్యము)

(ఒక పెద్ద భోజనశాల. అందులో నొక మేజాబల్ల. దానిమీద కాఫీ, టీ, పాత్రలు. అబల్ల దగ్గర మేరీ జమిందారిణి చేరమశనోవు, పీటరు కూర్చుండి యుందురు. గోడ దగ్గర నొక పియోనా కూడ నుంచఁబడియున్నది.)

పి : చేరమశనోవు గారూ! ఇన్నాళ్ళకు మనము మరలఁ గలిసి కొన్నాము. అప్పుడు మీరు బాగా పాటలు పాడినారుగదా? ఇప్పుడేమైనను బాడుట కుత్సాహమున్నదా?

చేర : నాకేమియు నుత్సాహముగా లేదు. కాని మీ పిల్లలు పాడఁ గలరు. కాలము మారిపోయినది.

పీ : ఉహూ. అలాగునా. మీ యమ్మాయి బాగుగో బాడగలదా. అవును మఱి పిల్ల లెక్కడకు వెళ్ళినారు. ఇప్పటి వఱకు నిద్ర పోవుట లేదుగదా.

మేరీ : వారు నిన్న రాత్రి వెన్నెలలో పికారు వెళ్ళి రాత్రి చాలా సేవటికి దిరిగివచ్చినారు. నేను అప్పుడు పిల్ల వానికి పాలిచ్చుచున్నాను, అందువలన వారి చప్పుడు వినిపించినది.

పీ : కాని మాయావిడ ఎప్పుడు వచ్చును. ఆమెకోసము బండి ఏదైనను బంపితివా?

మేరీ : ఆ. బండి తెల్ల వారకముందే వెళ్ళినది. బహుశా ఈపాటికి ఆమె వచ్చుచుచుండునని యనుకొందుము.

చేర : ఏమి నిజముగా అలెగ్జాండ్రాగారు ఫాదరు జిరైసియముగారిని బిలుచుటకు వెళ్ళరా?

మేరీ : అవునండీ. ఈ సంగతి నిన్న యామెకుఁ దోచినది. వెంటనే యామె బయలు దేటి వెళ్ళినది.

చేర : ఆహా. ఎంత చురుకు. ఇందుకు వారిని జాల యభినందించుచున్నాను.

పీ : ఊటవంటి విషయములలో మేము వెనుక పడము. (సిగరెట్టు యును) వుంచిది. ఇప్పుడు నాకు సెలవీయుండు. నేను వెళ్ళి సిగరెట్టు కాలుచుకొనుచు మా కుక్కిలతో పార్కులోనికి పికారు వెళ్ళెదను.

(వెళ్ళిపోవును)

చేర : సంగతేమిటో తెలియుట లేదు, ఎంతవఱకు నిజమోకాని మీరు వ్యర్థముగా ఈ విషయములో నింత శ్రద్ధ చూపుచున్నారని నాకు దోచుచున్నది. నేను వారి సంగతి ఎఱుగుదును. వారి మనస్థితి యిప్పుడు బాగుగా నితమిటిపోయి యుండును జాగ్రత్తగాఁ దెలిసికొన వలెను. అతఁడు బీదలకేదో యింత యిచ్చిరందువల్ల, ఏమగును? ఏమి మనకెప్పుడును అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువగానే కష్టములుండనే యుండునుగదా.

మేరీ : ఇంతమాత్రమేకాదు. ఆయన ఏమిచేయఁదలచు కున్నారో యిప్పుడే మీకుఁ దెలియదు. కేవలము బీదవారికి సాయము చేయుటకేకాదు ఈ సమస్య. ఇదిఒకవిధమైన విప్లవము. అన్ని వస్తువులను సర్వనాశనము చేయుటయే.

చేర : మీ కుటుంబ జీవితములో వ్యర్థముగాఁ జేయు చేసుకొనుట నా కిష్టము లేదు. కాని మీరంగీకరించిన....

మేరీ : ఎంతమాట. నేను మిమ్ములను నావారనియే యనుకొనుచు న్నాను. మీరు పరాయి వారా ఏమి? అందులో ముఖ్యముగా ఇటువంటి సమయములోనా.

చేర : నేను మీకు చెప్పునది ఏమనఁగా మీరు మనస్సువిప్పి స్పష్టంగా ఈ విషయములో మాటలాడవలెను. మఱి మీరు ఒక నిశ్చయములోనికి వచ్చి ఒక హద్దు ఏర్పాటు చేసికొనవలెను.

మే : (ఆవేశముతో) హద్దు ఎక్కడిది. వారేమో యున్నదందయు నిచ్చివేయమని యనుచున్నారు. మఱి నేనీ వయస్సులో వంట పని, చాడలి పని చేయవలయుననికూడ వారి యుద్దేశము.

చేర : అబ్బే యిది జరగునది కాను. ఇది బొత్తిగా విలక్షణమైన సంగతి.

మే : (తేబు నుండి ఒక జాబు తీయుచు) మనమిప్పు డొంటరిగానే యున్నాము కనుక మీతో అన్ని సంగతులు చెప్పివేయుచు న్నాను వారు నిన్న నా కీ యుత్తర మిచ్చినారు నేను జదివి వినిపింతును- వినుడు.

చేర : ఏమిటి! ఆయన మీతోఁ గూడ ఒక యింటిలోనే యుండియు ఉత్తరము పంపించుటయా? ఎంత యాశ్చర్యము !

మే : కాదు దీనినిఁ గారణము నాకుఁ దెలియుచు ఆయన మాటాడుచు, మాటాడుచు మిక్కిలి ఆవేశము పొందుచుందురు. వారి యారోగ్య మెట్లుండునో యని నాకు భయము వేయుచుండును.

చేర : ఆయన వ్రాసినదేమిటి?

మే : చదువుచున్నాను వినుడు (చదువుచున్నది) "నేను మొదట జీవించినట్లు మరల నిశ్చయము కూడ జీవించవలెననియు ఏదైనఁ గ్రొత్త సంగతి తెలుపుట లేనియు మాటిమాటికి విసుగుకొనుచున్నావు. మన జీవితములను ఎట్లు గడపవలెనో తెలుపుటలేదని యనుచున్నావు. మన మీ విషయముమీఁద వాదించుచున్న

వుడు ఇద్దఱుముకూడ నుత్తేజితులమై పోవుచున్నాము కనుక నీయుత్తరము వ్రాయవలసి వచ్చినది, మన మీరొక వఱకు గడిపినట్లును, ఇప్పుడు గడుపుచున్నట్లును ముందుగూడ నేను గడపలేనందుకుఁ గల కారణము అనేక పర్యాయములు చెప్పి యున్నాను ఇప్పుడు గడుపుచున్నట్లు ఎందుకుఁ గడవఁ జాలనో ఏనుఁజ్ఞు చేసిన యువదేశముల ప్రకారము ఎందువల్ల జీవితము గడపవలెనో యా యుత్తరములో వ్రాసి నీకు బోధపఱువఁ జాలను సత్యముమీఁద విశ్వాసముంచి స్వేచ్ఛగా నాతోఁ గూడ రమ్ము. లేనిచో నా మీఁద సంపూర్ణమైన విశ్వాసముంచి నన్ననుసరింపుము ఈ రెంటిలో నీవేది చేసినను సరే! (చదువుట మాని) నే నిదియుఁ జేయలేను, అదియుఁ జేయలేను. ఆయన యుండవలెనని యనుకొన్న విధముగా నుండుట యవసరమని నేననుకొనను. నేను పిల్లలసంగతి చూడవలసి యున్నది. వారిపై నేను నమ్మకముఁచలేను. (తిరిగి చదువుచున్నది.) 'నా యుద్దేశ మిది. మన పండ్లతోఁట, కూరగాయలు పండించు కొను పొలము, నది దగ్గఱ బీడుకాక యింక మూడువేల యకరములలోను, నూట ముప్పదియైదు యకరముల భూమి మన దగ్గర నుంచుకొందము. మనము స్వయముగా శ్రమవడి జీవింపఁ బ్రయత్నింతుమా. అయితే పిల్లలనుగాని, ఇతరులను పనిచేయమని నిర్బంధింపఁకుదుముగాక. మన దగ్గర మిగిలిన భూమిపల్లె ఏబది పౌనులు సంవత్సరాదాయము రాఁగలదు....

చేర : ఏబది పౌనులతోనా ఏడాది జీవితము గడుపుట, అందులో ఏడు గురు పిల్లలతోనా? ఇది జరుగుమాటేనా!

మే: చూడండి, “మనము మన యిల్లింతను ఒక పాఠశాలక్రింద మార్చివేయుదము. మనము రెండు గదులున్న మన తోటలోని చిన్న యింటలో నుంచము.” ఇది యాయన యుద్దేశము.

చేర: ఆ పినిలో ఏవో కొంత విలక్షణత్వమున్నదని నా స్పృహ తెలిసింది. సరే. మీరు దీనికేమి జవాబిచ్చినారు!

మే: నేటిట్లు చేయలే నని యాయనకు తెప్పితిని. నేనొంటిదాన నైతే నిర్భయముగా వారి వెనుకనే వెళ్ళియుండును. కావి దగ్గర పిల్లలున్నారు. వీడు ఇంకను పాలు విడువనైన విడువ లేదు. మఱి వీని నన్నిటిని విడిచిపెట్ట లేనని నేను వారితో తెప్పిపేతిని. మరి యేమి, ఈ మాటమీద వివాహ సమయములో ఒప్పుకొంటినా? రెండవది నేను పడుచుదాననుగామ. వైగా నా శరీరములో ఇప్పుడు శక్తిగూడ లేదు. ఆలోచించుడు. ఎట్లు ఈ పిల్లలందఱను పోషించుట?

చేర: విషయము ఇంతవఱకు మీటిపోవునని కలలోగూడ నాలోచించ లేదు.

మే: ఇంకర జాలు. సంగతి యిది. ఏమి కాడలచి యున్నదో తెలియదు. నిన్న వారు ఒక యూరిలోని రైతులకు శిస్తు తమించి పేసినారు. మఱి సూయన భూమికూడ వారికిచ్చివేయవలయునని యనుకొనుచున్నారు.

చేర: ఇట్లు జరుగనియరాదని అనుకొనుచున్నాను మీ పిల్లలనుకొంచు కొనుట మీనిధి. కాని యాయన యాదాయమును సరిగావినియో గింపలేక పోయినచో దానిని మీకప్ప తెప్పి వేయవలెను.

మే: కాని యిది మాత్రము నాకిష్టము లేదు.

చేర : మీ పిల్లల కోసము మీరు తీసుకొనక తప్పదు. ఆ యాస్తి యంతయు మీ పేర వ్రాయుట మంచిది.

మే: నూయప్ప అలెగ్జాండ్రా యాయనతో ఇట్లే చెప్పినది. కాని యిట్లు చేయుటకాయన కేమియు నధికారము లేదని యాయన యన్నారు. “దున్నిన వారిదే భూమి గింజలు చల్లిన వారిదే భూమి” అనియు దానిని రైతుల కిచ్చిపెయుట మన కర్తవ్యమనియుఁ జెప్పినారు.

చేర : అవును. ఈ విషయము నేననుకొన్న దానికంటె మితిమీటి పోయినదని యనుకొనుచున్నాను.

మే: మఱి వురోహితుఁడో. అతఁడు కూడ ఆయన పక్షముగానె మాటాడుచున్నాఁడు.

చేర : అవును. నిన్న నేను అదే కనిపెట్టితిని.

మే: ఇందుకోసమే మా యుక్కు అలెగ్జాండ్రా మాస్కో వెళ్ళినది. ఆమె యీ విషయములో ప్లిడరు సలహా తీసికొన వలెననియు యనుకొనుచున్నది. కాని ముఖ్యముగా మాత్రము అమెజిరైసి యము ఫాదిరీగారిని దీసికొని వచ్చుటకు వెళ్ళినది. అతఁడైనను తన తెలివించూపి ఆయనను దారిలోనికిఁ దీసికొని వచ్చునేమో యని.

చేర : ఆ. ఏనుప్రభువు సిద్ధాంతములు మన సాంఘిక జీవనమును నశింపఁజేయుట కనుమతించునని నేననుకొనను.

మే: కాని యాయన జ్ఞరైసియము బాబుగారి మాటకూడ నమ్మరు. ఆయన నాతో వాదించు చున్నపుడు మీరున్నచో నేనేమియు జవాబు చెప్పలేనను గంగతి మీకుఁ దెలిసియే యుండును. ఇది మగియు దారుణముగా నున్నది. ఆయన చెప్పవది యంతయుఁ బూర్తిగా నత్యమని నమ్మునట్లు నాకుఁ గోచుచున్నది.

చేర: నాకుఁ దెలియుట లేదు. మఱి యిది మహోపద్రవకరమో, లేనిచో యిదే కైస్తవ భగ్నమో.

(అది వ్రవేశించును)

రా: చిన్న బాబుగారు లేచినారండీ! ఆయన మీ కోసము వచ్చుచున్నారు.

మే: ఇప్పుడే వచ్చుచున్నాను (చేరమనోవుతో) నేను ఉత్తేజిత రాలినై ఎక్కువ వాదించినచో వారి హృదయమున కావేదన గలుగుచున్నది.

(రెండవ ద్వారమునుండి చేతితోఁ కాగితములు పట్టుకొని నికోలను వ్రవేశించును)

నికో: కాదు. ఇది యశంభవము.

మే: ఏమి! ఏమయినది?

నికో: ఏమియులేదు! ఏవో కొన్ని పనికిమాలిన దేవదారుచెట్ల కోసం ఆయిషనుకు ఖయిదుశిక్ష పడుచున్నది.

మే: అది ఎట్లు?

నికో : ఇది చాల చిన్న సంగతి వాడు కొన్ని చెట్లు కొట్టెను ఈ నేరము న్యాయాధికారి దగ్గర మోపబడినది. న్యాయాధికారి వానికి మూడు నెలలు శిక్ష విధించెను అందుకోసము వాని భార్య వచ్చినది.

మే : అయితే, ఇంకేమియుఁ జేయుటకు వీలులేదా !

నికో : లేదు. ఇప్పుడు నునము ఆ యడవి యుంచుకొనక పోవుట యొకటే మార్గము, నేనేమియు నుంచుకొనను. ఇప్పుడు చేయుట లింకేమున్నది. పాపమా దీనునికి ముక్తి ఏ విధముగా నైన దొరుకునేమో వెళ్ళి చూచెదను

(నికోలను వరండాలోనికి వెళ్ళి బోయెను. బ్రాబాను గలసి కొనును)

లూయ : నాన్నగారూ ! నమస్కారమండీ. (నమస్కరించు చున్నది) ఎక్కడను వెళ్ళుచున్నారు ?

నికో : నేనిప్పుడే యూరిలోనికి వెళ్ళవచ్చితిని. మరల నూరిలోనికి వెళ్ళుచున్నాను వారు ఆ నూరిలితో మాడిపోవుచున్న మనుష్యుని ఖరీదులోఁ బడి వేయుటకు లాగుకొని పోవుచున్నారు. ఎందుకనిగా వాడు...

లూయ : ఊహలూ ! ఆయివసునా !

నికో : ఆ, అవును, ఆయివసునే. (వెళ్ళుచున్నాడు. వాని వెనుక మేరీ కూడ వెళ్ళుచున్నది.

ల్యా: (కాఫీపాత్ర దగ్గరఁ గూరుచుండును) నీకు కాఫీ కావలెనా ?
టీ కావలెనా ?

బో : ఏమియు వద్దు.

ల్యా: పప్పుకును ఇది యిట్లే ఉంచుచునే యుండును. చివరకు దీనికే
మైన అంతము ఉండునా ?

బో : మీ తండ్రిగారి సంగతి నాకేమియు అర్థమగుటలేదు. రైతులు
పాపము బీదవారు, అమాయకులు. మరి వారికిఁ దప్పక
సాయము చేయవలసినదే. కాని యీ విధముగా దొంగతనము
ను బ్రోత్సహించుట యేమి ?

ల్యా: అయితేమరి యెట్లు ?

బో : మర వసుల్న్నిటికల్ల వారి సేవకొఱకు మన సమస్త జ్ఞానము
ఆచరణలోనికిఁ దీసికొనివచ్చి సాయము చేయవలెనే గాని ఒకని
సొంత జీవితము నర్పించిన మాత్రముగారు.

ల్యా: ఈ విషయమెంతో యవసర మైనదని తండ్రిగారు చెప్పుచు
న్నారు.

బో : వాకర్థమగుట లేదు, ఒక మనుష్యుఁడు తన జీవితము నష్టము
చేసుకొనకుండఁగనే లోకులకు సేవచేయఁ గలుగును. ఈ విధ
ముగా నేను నా జీవితము నర్పింపవలెనని యనుకొనుచున్నాను.
అయితే కేవలము మీరు. .

ల్యా: సీకేది యిష్టమో నాకు అదే యిష్టము. మరి నాకు దేనిని గురించి
కూడ భయము లేదు.

బో : మరి యా చెవుల కమలాలు, లోలకులను గురించియా, ఆ దుస్తులను గురించి ఎట్లు?

ల్యూ: అవి యమ్మివేయవచ్చును. మరి యా దుస్తులలో మార్పు చేయవచ్చును. పోకుగా నుండుటకూడ నంతమంచిది కాదు.

బో : నేను మీ తండ్రిగారితో ఒకమాటు మరల మాటాడవలెనని యనుకొనుచున్నాను. నేను వారితో, గూడ నూరిలోనికి వెళ్ళి నచో వారి పని పాడగునని నీ ఉద్దేశమా!

ల్యూ: అబ్బే కాదు, ఫర వాలేదు వారు నిన్ను మెచ్చుకొనుచున్నారని యనుకొనుచున్నాను నిన్న రాత్రి వారు స్వయముగా విన్ను, బిలిచినారు.

బో : (కాఫీ త్రాగి) మంచిది అయితే మరి వెళ్ళదను.

ల్యూ: మంచిది. వెళ్ళు. మఱి నేను వెళ్ళి లిసాను, టానియాను లేపుదును.

(రెండవ దృశ్యము)

[గ్రామములోని వీధి. అయినను బొచ్చుకోటు తొడుగుకొని ఒక గుడిసె దగ్గర పరుండియుండును.

ఆ : మలాశకా !

(ఒక చిన్నపిల్ల ఒక శిశువును ఒడిలో నుంచుకొని తీసుకొని వచ్చును. శిశువు ఏడ్చుచుండును.

ఆ : కొంచెము మంచినిరు తీసికొనిరా.

(మలాశక గుడిసెలోనికి వెళ్ళుచున్నది పిల్లవాని ఏడ్పు వినిపించును. మలాశక ఒక పాత్రలో నీరు తెచ్చును.

ఆ : నీవు పిల్లవానిని ఎందుకు గొట్టుచున్నావు. వానిని ఎప్పుడును ఏడిపించుచునే యుండువు. ఉండు. మీ యమ్మతోఁ జెప్పెదను.

మ : మంచిది సరే. ఆమెతోఁ జెప్పకో. వాడు ఆఁకలితో ఏడ్చుచున్నాడు.

ఆ : (నీరు త్రాగును) నీవు వెళ్లి డేమికినను అడిగి కొంచెముపాలు తీసికొనిరా.

మ : నేను వెళ్ళినాను. కాని యక్కడ ఎవరును లేరు ఇంటిలో ఎవరును లేరు.

ఆ : ఉహూ. నేను చచ్చిపోయినచో ఎంత బాగుండును. ఏమి వంట
యివ్వనదా ?

మ : ఆ. అవునది. ఇదిగో చూడు. జమీందారుగారు వచ్చుచున్నారు.
[నికోలను ప్రవేశించుచు.]

నికో : ఏమి, ఇవతలకెందుకు వచ్చితివి ?

ఆ : లోపల చాల యీగలు ముసిరి రొదచేయుచున్నవి. చాల
వేడిగా నున్నదికూడ.

నికో : అయితే నీ యెంటిలో వేడిగా నున్నదన్నమాట.

ఆ : అవును. నా శరీరము వేడివల్ల గుమిలిపోవుచున్నది.

నికో : మఱి ఆయివను ఎక్కడ ? ఇంటిలో నున్నాడా ?

ఆ : ఇంటిలోనా? అందులో నిప్పుడా? వాడు పొలములో ధాన్యము
మోయుటకు వెళ్లినాడు.

నికో : ఆ మనుష్యులు వానిని కైల లోఁ బెట్టఁ బోవుచున్నారని
విన్నానే.

ఆ : అవును. అలాగే. పోలీసులు వానికోసము పొలములోనికి వెళ్లి
నారు.

[గర్భవతియగు నొక స్త్రీ ప్రవేశించును. తలమీద ధాన్యపు
మోపు, చేతిలోఁ గొడవలి. మలాశకను జూడఁగనే తలమీద నొక
చెబ్బ కొట్టుచున్నది.]

శ్రీ : ఏమే పిల్లవానిని ఒంటిగా నెందుకు వదలిపెట్టి వచ్చితివి ?
వాడు అతిచుచున్నాడు వినబడుటలేదా ? బాగున్నదిలే
ఇటువంటి తిరుగుట బాగుగాఁ దెలియును గాఁబోలు.

మ : (వచ్చుచు) నే నిప్పుడే బయటనుండి వచ్చితిని. నా మంచి
పీరు కావలెనట.

శ్రీ : చూచి నీ పని చెప్పెద నుండు ఇప్పుడే (నికోలనును జూచి)
జాబయ్య గారితో సమస్కారము లుండి. పిల్లలు చాల కష్టములో
నున్నారండి. బరువంతయు నా నెత్తిపైఁ బడినదండి. మా
యింటిలో ఒక్కఁడే ఏదోకాస్త యవశలనుండి రెండు పైసలు
తెచ్చువాఁడున్నాడు. వానినిగూడ ఆ మనుష్యులు ఖైదు
లోనికిఁ దీసికొని పోవుచున్నారు. ఈ సోమరి యిట్లు పని
పాటలు లేక పడియున్నాడు.

నికో : ఏమనుచున్నావు. చూడు పాపము వీఁడెంత రోగముతో
నున్నాడో.

శ్రీ : సరే. వీడు రోగముతో నున్నాడు, మఱి నే నెట్లున్నాను,
నా కేమియు రోగము లేదా ? పని చేయవలసి వచ్చినప్పుడు
ఎక్కడలేని రోగములు వచ్చును. నవ్వుటకు, ఆజేపించుటకు,
నన్నుఁ జంపుటకు రోగ మేమియు నుండదు. కుక్కలాగునఁ
జావనీయండి. నాకేమి.

నికో : ఇటువంటి పలుకరాని మాటలు నీ నోటినుండి ఎట్లు వెలువడు
చున్నవి ?

(స్త్రీ) : ఇది పాపమని మొఱుగుదునండి కాని నా మనస్సు నా వశములో నుండుటలేదు. నా కొంప పిల్లవాడని రేపు పుట్టబోవుచున్నాడు. మఱి యిప్పుడే యిద్దఱను సవరింపవలసి వచ్చుచున్నది. మఱి లోక లందఱపంట తెగి వారి యుళ్లలో బడినది. అయితేనేమి మా చేలో ఇదిను నాల్గవంతు కోరితె నను గాలేదు. మఱి నేను ధాన్యపు మోపులు కట్టవలసి యున్నది కాని కట్టలేక పోయితిని పిల్లలను జూచుటకని వని వదలిపెట్టి నేను వచ్చినాను.

నికో : చేను కోయవచ్చునులే. నేను గూలివారిని బెట్టుదును. వారు కోసి మోపులుగూడఁ గట్టిపెట్టుదురులే.

(స్త్రీ) : మోపులు కట్టుటలో మఱేమియుఁ గష్టములేదు. మంచిది యేదోవిధముగా త్వరగా లోక యైపోయినచో నేనే చేసికొనఁ గలను. ఏమండి నికోలనుబాబుగారు మీరు వీనిని గుఱించి ఏమనుకొను చున్నారు. ఏమి వీడు చచ్చిపోవునా యేమి? వీనికి జబ్బుగా నున్నది.

నికో : తెలియదు. కాని రోగముమాతము నిజముగా పెద్దది వానిని అనువత్రికిఁ బంపవలెను.

(స్త్రీ) : ఓయి భగవంతుడా! (ఏడ్చుచున్నది) రేపుని మొగముచూచి వీనిని ఎక్కడికిఁ దీసికొని వెళ్ళకండి బాబు, ఇక్కడనే చావ నీయండి (అటచుచున్న తన భర్తతో ఏదో చెప్పుచున్నది) ఏమిటి యనుచున్నావు.

అ : నేను ఆసుపత్రికి వెళ్ళవలెనని యరుకొనుచున్నాను. ఇక్కడ నున్నచో గుక్క కంటే గూడ నీచముగా, జూడ, బడుచున్నాను.

స్త్రీ : ఏమో నాకు చెలియదు. నా మనస్సువుడు స్తిమితముగా లేదు. సత్తెమ్మా! అన్నము సిద్ధమైనదా?

నికో : మీ అన్నములో ఏ యే వస్తువు లుండును ?

స్త్రీ : ఏ వస్తువులా! వస్తువులుకూడానా? గంజి అన్నము అందు లోనిక్కిడిరగాయైన నుండదు. (గూడిసెలోపలకు బోవుచున్నది. ఒక పందిపిల్ల అటచుచున్నది. లోపల పిల్లలేడ్చుచున్నారు.)

అ : ఓ యీశ్వరుడా! చాలు. ఈపాటికైనను నన్ను జంపివేయరాదా? (శాధతో మూలును).

[బోరిసు ప్రవేశించును]

బో : ఏమి నేను జేయదగిన సాయమేమైన నున్నదా?

నికో : ఇక్కడ నెవడును ఎవనిని సాయము చేయలేడు. చెడ్డ చాలు లోతుగా, బాతుకొనిపోయినది. ఏ వస్తువులవల్ల మన జీవితము నకు సుఖము గలుగునో వాని సంగతిని జూచికొని మన మట్టులైన సాయము చేసికొనగలము. ఇదిగో చూడు ఇదియొక కుటుంబము. అయిదుగురు పిల్ల లున్నారు. స్త్రీ గర్భవతి. ఆమె మగడు రోగి, గంజినీళ్లు తక్కు నింటలో నేమియులేదు. ఈ సమయములో ముందుసంవత్సరమునకు సరిపోవు ధాన్యము దొరకునో దొరకవోయను సంగతి యీలోచింప బడుచున్నది.

సహాయము సంభవమగుటలేదు. సరే నేను కూలిపనిచేసి జీవించును. అయితే మఱి యింకెవఁడు గూలిపనిచేయుట కిష్టపడును ? త్రాగుడు త్రాగి యున్నదంత దగులబెట్టుట వల్లనో, డబ్బేమి లేకపోవుటవల్లనో యున్న వ్యవసాయముకాస్త వదలిపెట్టినవాఁడెవడైనను గూలిపనిచేసినఁ జేయును అంతే.

బో : ఊహించుఁడు. అయితే మఱి యిక్కడ మీ రెందుకున్నారు ?

నికో : నేను మన స్థితిని అర్థముచేసికొనుటకుఁ బ్రయత్నించుచున్నాను. మన తోటలో పనిచేయుచు, మన యిండ్లు కట్టుచు, మనము మెక్కునట్లు చేయుచునుండు జనులసంగతి చూచుచున్నాను. (రైతులు కొడవళ్ళు పట్టుకొని, స్త్రీలు త్రాళ్ళు పట్టుకొని వెళ్లుచు నమస్కరించుచున్నారు. నికోలకు ఒక రైతును ఆపి) ఏమి ఏరనులు ! నీవు వీరి ధాన్యము కోసి తెచ్చిపెట్టలేవా ?

ఏర : (తలయూపి) నేను, చాల సంశోషముతో ఈపని చేయుదును కాని ఈ సమయములో నేనీపని చేయలేనండి. నే నింతవఱకు స్వయముగా నాచే కోసికొని తెచ్చుకొనలేదు. నే మిప్పుడు పొలము కోసికొనుటకు వెళ్ళుచున్నాము. ఆయివసు ఎట్లున్నాడు ?

బివరై : ఇదిగో చూడండి మీరు శిఖా, బహుశా మీరు ఒప్పుకొనును. ఒరే శిఖా ! ధాన్యము కోసి తెచ్చిపెట్టుటకు ఒక మనుష్యుఁడు వీరికిఁ గావలెనటరా.

శిఖా : మీరే యీ పనికి వెళ్ళండి బాబు. ఈ సమయములో అయితే ఈ యొక్కరోజు శ్రమపడిన ఏడాది తిండికి సరిపోవును.

(రైతులు పోవుచున్నారు)

నికో : వీరందఱు నిరుపేదలు. అకలితో మాడుచున్నారు. వీరికి ఒక ప్రక్క నిండుటకు మాత్రమే తిండి దొరకుచున్నది. వీరిలో గొందఱు రోగులు, కొందఱు ముసలివారు. ఈ ముసలివాఁడు రోగముతో సగము చచ్చిపోయి యున్నాఁడు. ఇట్లున్నను వాఁడు తెల్లవారుఝామున నాలుగు మొదలుకొని గాత్ర పది గంటలవఱకుఁ బనిచేయుచున్నాడు. మఱి మనమో ఇదంతయుఁ జూచుచు శాంతముగాఁ గడుపులోనీళ్ళు కదలకుండ రోజులు గడపుచుఁ బైఁగా మేము క్రైస్తవులమని, ధార్మికులమని యనుకొనుచున్నాము. ఇది న్యాయమేనా? మనము ధార్మిక మనుష్యులమా? ఎంతసిగ్గు. చివరకుఁ బశువులము గూడఁ గాము.

బో : కాని ఇందుకు మన మేమిచేయవలెను?

నికో : ఇటువంటి ద్రోహములో మనము పాల్గొనరాదు. భూమిని మన యధీనములో నుంచుకొనరాదు. ఇతరుల పరిశ్రమవల్ల లాభము పొందుటకూడఁ దగదు. ఈ విషయము లన్నిటికిని ఏమి ఏర్పాటు చేయవలెనో నే నిప్పుడేమియుఁ జెప్పలేను. అతలు సంగతి యిది. మనజీవిత మేవిధముగాఁ గడచుచున్నదో మన మెప్పుడును ఆలోచించవలసిన నాలోచించుటలేదు. నేను కళ్ళకు ని పుత్రుఁడనినియు, మఱి మన మగదఱముకూడ నీశ్వరుని పుత్రులమే యనియు ఒకరికొకరము సోదరులమనియు నెఱిపింపఁ జెప్పుచును గ్రహింపలేదు. కాని ఇప్పుడు మనమందఱ

అము సమానమైన హక్కుగలవార మనియు. ఈ ప్రపంచములో జీవించియుండుటకు అందఱకు నధికార మున్నదనియు నేను అనుభవమువల్లఁ దెలిసికొన్నప్పుడు నా జీవిత మంతయుఁ దలక్రిందయిపోయినది. కాని ఈ సంగతు లన్నిటిని ఇప్పుడు బోధింపలేను. నేఁడు మా ఇంటిలోనివారున్నట్లే నేనుగూడ బొత్తిగాఁ గన్నులులేనివాఁడనై యుంటిననిమాత్రము ఇప్పుడు చెప్పఁగలను. అయితే ఇప్పుడు నా కన్నులు విడివడినవి. మఱి ఇప్పుడు ఇవన్నియుఁ గన్నులారఁ జూచుచు మారకొని జీవించి యుండలేను. దీనిసంగతి తరువాతఁ జాతము. ప్రస్తుత మిప్పుడేదోవిధముగా వీరికి సాయము చేయవలెను.

[పోలీసులు, పీటరు, వానిభార్య పిల్లలు ప్రవేశింతురు]

పీ : (నికోలసు కాళ్ళు పట్టుకొని) తమింఁచండి. దేవుని మొగము చూచి నన్ను తమింఁచండి. లేనిచో నేను పూర్తిగా నాశనమై పోవుదును. అడదియొక్కతె ధాన్యముకోసికొని ఏ విధముగా నింటిలోనికిఁ దీసికొని రాఁగలదు. చివరకు జామీనుమీదనైన నాకు విడుదల ఇప్పింపవలెను.

నికో : నేను దరఖాస్తు పెట్టుచున్నాను. (పోలీసుతో) ఏమి ఇతనిని మీరప్పుడే విడుదల చేయలేరా?

పో : పోలీసు స్టేషనుకుఁ దీసికొని రావలయునని మాకు అజ్ఞయయినది.

నికో : అయితే వెళ్లుడు. నేను జేయఁగలిగిన సాయము చేయుదును. ఇదంతయు నేను జేయవలసిన పనియే ఈ విధముగా నెవఁడు జీవింపఁ గలఁడు. (వెళ్ళుచున్నాడు.)

[అందరు నిష్క్రమింతురు]

(మూడవ దృశ్యము)

[ఆ యింటిలోనే వర్షము కురియుచున్నది. ఒక డ్రాయింగు గదిలో పియానా యున్నది టానియా యంతకు మునుపే యొక గీతమును బూర్తిచేసి కూరుచుండెను స్ట్రాఫా పియానా దగ్గర నిలుచున్నాడు. వోరిసు కూర్చుండును. ల్యూబా, లిసా, మిత్రాఫేను, వాసిలీ పురోహితుడు అందఱును గీతమును విని పారవశ్యములోను, ఆనందములోను మునిగియుందురు.]

ల్యూ: అహా! యీ పాట యెంత ప్రేమపూరితమై యున్నది.

స్ట్రా: నిజముగాఁ జాల బాగుగానున్నది.

లి: అవును. ఎంత బాగున్నది.

మ్యూ: అయితే, సంగీతకళలో నీవంత నిపుణురాలవని నాకుఁ దెలియనే తెలియదు. నీ హృదయములలో దివ్యమయిన భావములు యతయనిధి ఇమిడియున్నవని యనుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ఆ యతయనిధి నుండి యేరిన నుండరమగు దివ్యభావము లొక్కొక్కటిగ మృదుమధుర లలిత స్వరముల వల్లక్రీపయిఁ గూర్చుండి యాకాశమువై పునకు విహరించుచున్నవి. అవి శ్లోతిర్మయములై సమస్త ప్రపంచమును గప్పి యానందింపఁ జేయుచు దూరముగా నింకను దూరముగా వినువీధిలో మిలమిల లాడుచు సితారు వెలుగు లో తీనమై పోవుచున్నవి. చూచుచుండఁగనే యీ సితారు ఇంకను ఉజ్జ్వలమై జీవకళలుగాని కదలుచు మెదలుచు మునుచున్నది.

లూయి: సెభాస్ట్ ట్యూఫా. నా మనస్సులోని సంగతి సరిగానే తెప్పి నాడు. నిజముగా తానియా! నీవు విన్నదివే.

టా: కాని పూర్తిగా నా భావములను వ్యక్తము చేయలేక పోయితి ననుకొనుచున్నాను. ఏదో కొంచె మిప్పటికిని అస్పష్టముగానే యున్నది.

లి: సెభాసు. ఇంతకంటె నింక గొప్పదేమున్నది. సంగీతము చాల యాశ్చర్యమైనది

లూయి: త్యాగరాజుగారు, దీక్షితులు జ్ఞాపకము వచ్చుచున్నారు. కాని త్యాగరాజుగారి కీర్తనలు మనసులో బాగుగా నాటుకొనును.

సూయి: అవును. వానిలో భావములు తొణకుచుండును.

టా: మనము వారిని ఒకరితో నొకరిని బోల్పలేము.

లూయి: భక్తిగీతములలో మీరాబాయి కూడ అద్వితీయురాలే. ఏమి నీ కేదై న(బాట జ్ఞాపకమున్నదా?

టా: నీ కెటువంటి కీర్తన యిష్టము. “పలుకవదేమిరా రామ” (అని వాయించుటకు మొదలిడును.)

లూయి: కాదు. ఇది కాదు. ఇది చాల బాగుగనే యున్నది. కానీ దానిని అందఱు పాడుచుయుందురు. చూడు - ఈపాట ‘రాగ సుధావస పానముచేసి రాజిలవే వోమనసా’.

టా: ఇహో! ఇది యెంత ప్రేమపూరితముగా నున్నది. పాడుచుండగా బాడుచుండగా మనస్సు సంతోషముతో నాట్యమాడు చుండును.

స్వామి: (నవ్వుచు) అపూర్వముగా నున్నది. ఆర ఆర ఏది కొంచెముపాడు చూతము. పోనీ వద్దులే. నీవు అలసిపోయి యుండువు. ఈ ఉదయము చాల యానందముతో గడిపితిమి. ఇందుకు నీకు జాల దన్యవాదములు

టా: (లేచి కిటికీ నుండి చూచుచున్నది.) వెలుపల గొందఱురై తులు కనిపెట్టుకొని గూర్చున్నారు.

బ్యా: ఇందువల్ల నే సంగీతకళకింత గౌరవమున్నది. గానకళవలె నీ విధముగా సుఖముఃఖములకు మరిపింపజేయు వస్తువు మరి యొకటి లేదు.

(కిటికీ దగ్గరకు వెళ్ళి రైతులతో) మీరెవరికోసము వచ్చినారు?

రైతులు: నికోలసుగారి కోసము వచ్చినామండి.

బ్యా: వారు ఇంటిలో లేరు. మీరు కొంచెముసేపు ఆగండి.

టా: మరి గానకళయన నేమిటో తెలియని బోరిసుని ఇప్పటికిగూడఁ బెండ్లాడవలెనని యనుకొనుచున్నావా?

బ్యా: ఆ లేదు ఎప్పటికిని లేదు.

బో: సంగీతమా! కాదు కాదు. అవన్న నాకు యిష్టమే. పోనీ యది యన్న నాకు అనిష్టముగాదు. అని యనుకొనుఁడు. పాడుటకన్న చిరుట నాకెక్కువ యిష్టము అందులో విన్నవము న్నున్నది. అంతేకాని యింతటి కృత్రిమత్వమును బుట్టించెడి యాదంబర ముండదు.

టా: కాని యా రాగము బాగుగా లేదా?

బో: ముఖ్యమైన సంగతి యిది ఇది యంత యావశ్యకమైనదిగాదు. వేలకొలది నునుష్యులు గొప్ప కష్టములతో మునిగి తమ దినములు గడుపుచుండఁగా లోకులు గానవిద్యను ఇంత యావశ్యకముగాఁదలచు చుండుట చూడఁగా నామఁ జాల దుఃఖము గలుగుచున్నది.

[అందఱు మేజాబల్లమీఁద నలంకరింపఁ బడిన మితాయి తీసుచుందురు.]

లి: మిత్రులు కలిసికొనుట, మితాయి తయారగుట యెంత కులాసాసంగతి.

బో: ఈ పని నాది కాదు తల్లిగారిది.

టా: అది పూర్తిగా నిజముకూడ.

లూగ్గా: సంగీతముయొక్క గొప్పతన మిందులో నున్నది, అది మన హృదయము మీఁద మత్తుమఁదులాగునఁ దన ప్రభావము చూపును కొంతసేపటివఱకు మనము ఈ స్థూలప్రపంచపు వాస్తవికత్వమును మఱచిపోవునట్లు. మరలను దన వశముచేసి కొని ప్రాపంచిక సుఖదుఃఖముల నుండి దూరముగాఁ జొరకు దూరముగా తీసికొనిపోవును. ఇంతకుముందు ప్రతి వస్తువు నీర్ల సముగాను, నిరుత్సాహముగను దోచినది. కాని యిప్పుడి సంగీతము అన్నిటిలోను జీవము పోసినట్లున్నది.

లి: నీకు గీతములేమైన వచ్చునా?

టా: ఇదిగో . . . (వాయింఛుచున్నది.)

[నికోలసు ప్రవేశించును. బోరిసు, స్ట్రాఫా, లిసా, మిత్రా
ఫేకా, వాసిలీలతోఁ జేయిచేయి కలుపును.]

నికో : మీయమ్మ యెక్కడనున్నది?

ల్యూ: =మె పిల్ల లగదిలో నున్నదేమో!

(స్ట్రాఫా నౌకరుని పిలుచుచున్నాడు.)

ల్యూ: అవీవావీ! అని వొన్నగారూ: టానియా ఎంత జాగుగా
పాడుచూ వాయింఛుచున్నదో! మరి మీరెక్కడ ఉన్నారు!

నికో : ఊరిలో. (సేవకుడు ప్రవేశించును.)

మ్యూ: ఇంకొక టీ కప్పు తీసికొనిరా.

నికో : (సేవకునికి నమస్కరించి వానితోఁ జేయి కలుపుచున్నాడు)
నమస్కారము.

[సేవకుడు కంగారుపడుచు వెళ్ళును. నికోలసు కూడ వెళు
చున్నాడు,]

మ్యూ: ఓరి! యభాగ్యుడా! వాడెంత కంగారుపడెను. తండ్రిగారి
పంగతులు నాకేమియుఁ దెలియుట లేదు. ఇందువల్ల మన
మేమైన నవశాధము చేసితిమేమోయని తోఁచుచున్నది.

(నికోలసు తిరిగి ప్రవేశించును.)

నికో : నేను నా మనస్సులోని విషయము చెప్పకుండ నా గదిలోనికీ బోవుచుంటిని. (టానియూతో) నీవుమా కతిధివి. నా మాటల నీకు అసహ్యముగ నున్నచో డమింపుము. నే నవి చెప్పకుండ నుండలేను. మేరీ ! టానియూ బాగుగా, బాడుచు, వాయింతు చున్నదని నీ ఎన్నావు కాదూ? సరే, మీరు ఏడుగు రెనమం డుగురు కొత్త పడుచుదనములో నున్నారు. ఆరోగ్యవంతు లైన స్త్రీలు పురుషులు మీరు. పది గంటలవఱకు నిద్రపోవుచు, బడియున్నారు. సరే, లేచినారు. లేచి యంత తిన్నారు. టీ, కాఫీలుకూడ నయినవి. మరల నిప్పుడుకూడ అదే పని. మీ రందఱు కలిసి యిక్కడ ఆడుచు, బాడుచు సంగీతచర్చలు చేయుచున్నారు. మఱియక్కడనో. నేనిప్పు డక్కడనుండియే వచ్చుచున్నాను. లోకులందఱు తెల్లవాఱకముందే మూడు గంటలకు లేచి పనిచేసికొనుచున్నారు. రాత్రియంతయు గుఱ్ఱ ములను మేపుటతో వారికి నిద్రకూడఁ గలుగుటలేదు. ముసలి వారు, యువకులు, రోగులు, దుర్బలులు, పిల్లలకుఁబాలిచ్చు తల్లులు, గర్భవతులు అందఱు తమతమ శక్తికి మించి పాటు పడుచున్నారు. అది యంతయు నెందుకు? మనము వారి పరి శ్రమలవల్ల లాభముపొంది కేరింతలు కొట్టుకొనుట కొఱకు. ఇంతేకాదు. ఇప్పుడే వారిలో ఒక మనుష్యుడు - తన కుటుం బమును తా నొక్కడే పాటుపడి పోషించు మనుష్యుడు మన యడవియని చెప్పకొనురానిలోనే ఒక లక్షవంతు, ఛెట్లు కొట్టు కొని పోయెనని ఖైదులో వేయఁబడుచున్నాడు. మఱిమన మో స్నానముచేసి, దుస్తు లలంకరించుకొని పడకగదులలో మనము పాడు చేసిన మురికి నీటిని నేవకులచే బాగు చేయించుచు, వాయిగాఁ గూర్చుండి "కబీరు గీతములు గొప్పవా? మీరా

బాయి గీతములు గొప్పవా? అని పాదించుకొను చున్నాము. మిమ్ము దాటి వెళ్ళినపిదప నా మనస్సులోఁగలిగిన బాధ యిదే. కనుక దానిని నేను జెప్పితిని. ఇట్లు జీవితము గడపుట యుచి తమో కాదో మీ రందఱు కొంచె మాలోచింపుఁడు. (అనేక ముతో నిలుచుండును).

లక్ష్మ్య : మఱి యీ సంగతులమీఁద శ్రద్ధయుంచిన ఇంక మనము జీవించుటయే దుర్భర మగును.

హ్యూ : ఏమి కొందఱు మనుష్యులు దరిద్రులుగా నున్నారని మనము పాడుకొనుట, చరించుకొనుట యెందుకు మానవలయునో నా కర్థమగుట లేదు. రెండింటిలోను అన్యోన్య విరోధము మాత్రము లేదు. ఎవఁడైనను....

నికో : (కోపముతో) హృదయము లేనివానికి. రాతిగుండె గలవానికి
.....

హ్యూ : మంచిది. నే నింక మాటాడను.

టాని : ఇది చాల దారుణమైన సమస్యయే. నేఁడు మనము కాగు చేయవలసిన సమస్య యిది. దానినుండి మనము భయపడరాదు. వైఁగా ఈ చిక్కును విడదీయుటకుఁ బ్రయత్నము చేయవలయును.

నికో : ఎప్పుడో యొకప్పుడు తగిన సమయము వచ్చినప్పుడు ఈ సమస్య విడిపోవునని మాటాడక కిక్కురుమనకుండఁ గూర్చుండి యీ నికో విగీతించుచు నుండలేము ఈ రోజు కానినో

రేపయినను బ్రతి మనుష్యుడు చనిపోవలసినవాడే ఏదో యొక దినమున నీశ్వరునియెదుట నందఱుచు ఏమ పనులకు జవాబు చెప్పవలసియుండును. ఇటువంటిస్థితిలో ఈ విషయము లన్నిటిని జూచుచు నా యాత్మ ప్రేరణను, దాని యాహ్వానమును అణచివైచి మోసముతో నూరక యానందములతోను, గేరింతలలోను ఇట్లు నా జీవితమును గడుపుచు నుండలేను.

బో : నిజము ఈ కష్టమును దొలగించుట కొకటే మార్గమున్నది. అది యిది. మనమీ యానందాది విషయములలో నేమాత్రము జోక్యము కలుగఁ జేసికొనరాదు.

వికో : కాని యిది మీకుఁ దోచినచో నన్ను తమింతురుగాక. నేను జెప్పకండ నుండలేంపోతిని (వెళ్ళిపోవును).

స్వ్యా : ఇందులో జోక్యము కలుగఁ జేసికొనఁ గూడదా? అయితే మన సమస్త జీవితము ఈ విషయములతోనే బంధింపఁ బడి యున్నదే.

బో : ఇందుకొఱకే “అన్నిటికి నుండు మర మేమాత్రము అస్తి యుండుకొనక, యితరులచే నేవ చేయించుకొన కుండునట్లు మన జీవితమును మార్చివేసి స్వయముగా నితరులకు నేవచేయ వలెను.” అని వారు చెప్పుచున్నారు.

టాని : మంచిది. నీవుకూడ నికోలసుగారి వలెనే మాటాడుట మొదలు పెట్టితివే.

బో : అవును. ఊరిలోనికి వెళ్లి నాకళ్ళతోఁ జూచినమీదట మొట్ట మొదటిసారి యీ సంగతి తెలిసికొంటిని. పాపము బీద

రైతులయొక్క, గర్భదరిద్రులైన కూలివారియొక్క కష్టములకును మన విలాసములకును, భోగములకును సంబంధమెక్కడ? మన మొక్కసారి తళతళలాడు కళ్ళజోడును దీసి వేసి సహృదయత్వముతోఁ గనులు దెఱచి హీనమైన, నిర్బహుయమైన, నిర్జీవమైన వారి దుస్థితినిజూచి మన సిగ్గులేని, జాలిలేని విషయాసక్తిమీఁద ఒక్కమాటు దృష్టినుంచి యీ సంగతి తెలిసికొనినఁ జాలును.

మి : కాని మన జీవితమును ఈ విధముగా నాశనము చేసికొనుట వారి కష్టములను బోఁగొట్టుట కుపాయము మాత్రముగాదు.

హ్యూ : కాని మేము భూమికి ఆకాశమునకు నున్నంత దూరములో నున్నాము. ఒకరికోస మింకొకరి జీవితము పాడుచేయరాదని మిత్రాభేనుగారి మతము. ఈ విషయములో నా మతము వారి మతముతోఁ గలియుట చాల చిత్రముగ నున్నది.

బో : ఇది సహజమే. మీరిద్దఱు సుఖముగా మీ జీవితములను గడపఁ దలఁచుకొనుచున్నారు. కనుక మీరు దీనిని గోరుచున్నారు. (హ్యూపాశో) ఇందువల్ల నీవు ప్రస్తుతస్థితి నే యంటిపెట్టుకొని యుండఁ దలఁచుచున్నావు. మిత్రాభేను గారో క్రొత్తరారి త్రొక్కుచున్నారు.

[లూబా, టానియా తమలో గుసగుస లాడుచున్నారు. టానియా పిఠానాదగ్గరకు వెళ్ళి యొక గీతము పాడుచున్నది. నిశ్శబ్దము]

న్యూ : చాల బాగుగ నున్నది. సెబాసు ! ఇదే యన్ని విషయములను విడదీయుచున్నది.

బో : దీనివల్ల ఏ చిక్కు ఏడుటలేదు. పైగా నిది నాని నింకకు అప్పష్టముచేసి యనిశ్చితముగనే వదలివేయుచున్నది.

[టానియా పాడుచున్నది. మేరీ. చేరమళనోప్పు నిశ్శబ్దముగా వచ్చి కూర్చుండి పాట వినుచుందురు. పాట ముగియకముందే వెలువల బండిగంటల చప్పుడు వినబడును]

ల్యూ : పెద్దమ్మగారు వచ్చినారు. (అమెను గలిసికొనుటకు వెళ్ళును).

[పాట సాగుచున్నది. అలెగ్జాండ్ర ప్రవేశించును. అమెతోఁ గూడ మెడలోని క్రాసుతో ఫాదరీ జిర్రెసియము, ఒక గవర్నమెంటు ఉద్యోగి, ప్లీడరు వత్తురు. అందఱు లేచి నిలబడుచున్నారు]

జి : మీ పాట కానీయుండు. ఇది చాల బాగున్నది.

[చేరమళనోప్పు, వాసిలీ, ఆశీర్వాదము పొందుటకై యతని దగ్గరకు బోవుదురు]

అలె : నేను జెప్పినట్లే చేసితిని. ఫాదరు జిర్రెసియముగారిని బ్రాడ్లించి యిక్కడకుఁ దీసికొని వచ్చితిని. బాగున్నది. నా పని పూర్తియైనది. ఇదిగో ఈ యుద్యోగికూడ సిద్ధముగనే యున్నాడు. అతడు కాగితములన్నియుఁ దయారుచేసెను. కేవలము సంతకము మాత్రము తరువాయి.

మేరీ : మీరు కొంచెము ఫలహారము పుచ్చుకొనుండు.

[ఉన్మోగి కాగితములను బల్లిమీద నుంచి వెలువలకుఁ బోవుచున్నాడు.]

మేరీ : నేను ఫాదర జిరైసియముగారిఁ గృతజ్ఞురాలను.

జి : నుంచిది. పెద్ద నేను చేయునది యేమి. నేన నుజ్జయికు చోటకు వెళ్ళవలసి యున్నది. అయినను క్రైస్తవులగుట వలన నేను వ్రాని గలిసికొనుట చా కర్తవ్యమని తలచితిని.

[అలెగ్జాండ్ర యా యువకులతో గుసగుసలాడుచున్నది. వారు ఒకరి యభిప్రాయ మొకరు గ్రహించి, బోరిసుగాక మిగిలినవారందఱు వసారాలోనికి వెళ్ళిపోవుచున్నారు. వాసిలీ కూడ వెళ్ళదలచుచున్నాడు.]

జి : వద్దు. మీరు పురోహితులు, ధర్మోపదేశకులు గావున మీరిక్కడ నుండవచ్చును. మీరు లాభము పొందఁగలరు. దాని నితరుల కీయఁగలరు. కాని మేరిగారికి ఏమైన నభ్యంతరము ఉండదు గదా.

మే : వాసిలీగారిని మా కుటుంబములోని వారిగనే తలచుచున్నాను. నేనీ విషయములో ఒకమాటు వారి సలహానుగూడఁ దీసికొన్నాను. అయితే వారు వయస్సులో చిన్నదగుటచేత వారిమాటకు బ్రామాణ్యము ఉండదు.

జిరై : అవును. అది సహజమే.

అలె : (దగ్గరకు వచ్చి) జిరైసియముగారూ! మీరు నా దృష్టిలో నికోలనును నుంచి ఛారిలోనికిఁ దీసికొనిరాఁ గలిగిన ముచ్చట

లుగా నున్నాను. అశ్రువు చాలు రెల్లివై నవాడూ, కాని యిటు వంటి తెలివవల్ల హాసించే గయిగనని మీరెఱుంగనే యెఱుంగుదురు గదా. అశ్రువోక పోయిన ప్రాంతంలో బడియున్నాడు. “ఏ మనుషు యను విన యాస్తిని ఉంచుకొనరాదని కైస్తవ ధర్మము చెప్పుచున్నదని యతని యుద్దేశము. కాని యిదియెట్లు సంభవించును ?

జిరై : ఇది మఠేమియుంగాదు ‘గొప్పవాడు’ అని యనిపించుకొనవలె నను కోరిక, ఆత్మశ్లాఘ, అహంభావము తక్కు మఠేమియుంగావు. చర్చి బిష్పులు ఈ నిషయపరిషత్తు సంతృప్తికరముగా ఖండితమైన బహబు చెప్పియున్నారు. కాని ఇందతయు వారిలో నెట్లు ప్రవేశించినదో !

మే : అయ్యో బాబుగారు ఏమి చెప్పుచున్నా. మా వివాహమైననాటి కివి యేమియు లేవు. మేము మొదటి ఇరవేయేండ్లవఱకు సుఖముగానే యున్నాము. శర్వాత వారి మనస్సులో ఏవో కొన్ని యాలోచనలు ప్రతిఫలించి మొగలుపెట్టినవి. అయితే వారి చెల్లెలి ప్రభావమైనను బడియుండవలెను. లేదా పుస్తకముల ప్రభావమైన బడియుండవలెను. ఎట్లయిన నేను వారి మనస్సు తాగుమార్చే పోయినది వారు బైబిల్ చదువ మొదలుపెట్టిరి. అంతే - సరాసరిగా వారిలో ధర్మాంకురము బయలుదేరినది. వారు తమ జీవితమును మిక్కిలి ధార్మికముగాజేయ మొదలు పెట్టిరి. చర్చికి రాకపోకలు సాగించి సాధువులతోను, సత్పురుషులతోను ధర్మవ్రసంగాలు చేయ మొదలుపెట్టిరి. తరువాత సరిగా వారు ఇందతయు మార్చివేసిరి. తమ పనిని స్వయముగా

చేతులతోడనే చేసికొనుచు నౌకరులను తన వని చేయవలదని నిషేదించినారు. శమ యైశ్వర్యమంత విడిచిపెట్టునంత వఱకు వారిస్థితి వచ్చినది నిన్న వారు ఒక యడవి యిచ్చివేసివారు. చెట్లు భూమి గెండుకూడ. ఇదంతయుఁ జూచి నా యాశ్చర్యకంపించిపోవుచున్నది. నాకు ఏడుగురు పిల్లలు. దయయుంచి వారికి ఏదైనను బోధింపుఁడు. వారు మీతోఁగలిసికొనెదరేమో వెళ్ళి యడుగుదును. (నిష్క్రమించును)

జిరై: నేడు చాల మంది యిట్లే పాడయిపోవుచున్నారు. మఱి యీ జమీందారీ యంతయు నెవరిది, వానిదా? వాని భార్యదా?

చేర: ఇది వానిదే. ఇది యామెదే యయినచో నింక బాధయేమి?

జిరై: మఱి వాని యుద్యోగమో?

చేర: మఱేమియుఁ బెద్ద పదవి కాదు. అశ్వదళమునకు కెప్టెను. అని యనుకొందును. ఒకప్పుడు సేనలోఁగూడ నుండెను.

జిరై: ఇప్పుడు చాలా మంది యిట్లే మోసపడి పోవుచున్నారు. మాస్కోలో ఒక స్త్రీ యుండెను. ఆమెకు ఆధ్యాత్మికత్యము అవేశించియుండెను. అప్పుడామె చాల కష్టము గలిగించుచుండెడిది. చివరకు మేము చాల కష్టముతో ఆమెను తిరిగి చర్చిలో నిక్షి దీసికొని వచ్చునట్లు భగవంతుఁడు మాకు శక్తి యొకఁగెను.

చేర: ముఖ్య విషయము ఇది. మీరు తెలిసికొనుటకుఁ జెప్పుచున్నాను. నా కొడుకు అతని కుమార్తెను వివాహమాడఁబోవుచున్నాఁడు. దానికి నేనొప్పుకొన్నాను. పిల్లలు ఆనందోల్లాసములతో నుండుట యలవాటయినది. ఆమె కోరికలన్నియు నెఱవేర్చు బరువం

తయ నా కొడుకు నెత్తిమీదఁ బడుట నాకిష్టముగాదు. ఆమె పాటుపడునదే అనియు నవయువతులలో నాపద్ధతి యిదొక్కటే యనియు నేనొప్పుకొందును.

(మేరీ. నికోలసులు ప్రవేశింతురు)

నికో: చేరమకనోప్పుగారూ! మీరు కులాసాగా నున్నారా? మీ మనస్సు సరిగా నున్నదా? (జిరైసియముతో) జీమింపుఁడు నాకు మీ పేరు తెలియదు. *

జిరై: ఏమి నీవు నా యాశీర్వాదము పొందుట కిష్టపడచా?

నికో: ఇష్టపడను.

జిరై: నా పేరు జిరైసియము. మీతోఁ గలిసికొనుట వల్ల నాకుఁ జాల సంతోషముగానున్నది.

(నౌకరు ప్రొద్దుటి భోజన సామాగ్రి, సారా తీసుకొని వచ్చుచున్నారు.)

జిరై: ఈ ఋతువు చాలా యందమైనది. ఇది పొడి పంటలకుఁ జాల మంచిది.

నికో: తమరు నా తప్పులు చెప్పి మంచి మార్గములొనిఁ దీసికొని వచ్చుటకై అలెగ్జాండ్రా పిలిచిన మీదట వచ్చివారని నేనను

* జిరైసియము ఫాదిరీ యని నికోలసుకుఁ దెలియును. కాని పేరు తెలియదు. ఫాదిరీగా గాక సూమూలు వ్యక్తిగా తనతో మాటాడుట ఇష్టము.

కొనుచున్నాను. మఱి యిది నిజమైనచో ఈ విషయములు ఆ విషయములు కట్టిపెట్టి తమ పని ప్రారంభించుడు. చర్చి బోధల మీద నాకు గౌరవము లేదు. ఎప్పుడో చర్చి బోధలను గౌరవించియుంటిని. కాని యీ దాని పోయిన హృదయము నుండి సత్యమును గ్రహించుటకుఁ బ్రయత్నము చేయుచుంటిని. తమరు సత్యమార్గమును జూపినచో సంతోషముతో దానిని స్వీకరింతును.

జిరై: బాగున్నది. నీవు చర్చి బోధలను విశ్వసించక పోయినచో మఱి విశ్వసించ వలసిన విషయమింకేమున్నది?

నికో: ఈశ్వరుడు, బైబిలులో వ్రాయబడిన నియమములు.

జిరై: చర్చి యా నియమములనే నేరుమన్నదిగదా.

నికో: చర్చి యిట్లేచేసియున్నచో నేను దప్పక చర్చిమీద విశ్వాసము కలిగి యుండును. కాని దురదృష్టముచేత అది దానికి విరుద్ధమైన శిక్షణము నిచ్చుచున్నది.

జిరై: చర్చి విరుద్ధమైన విషయ మిచ్చుటలేదు ఏను ప్రభువు స్వయముగా దానిని స్థాపించెను. “మీకధికారమిచ్చితిని ఈ రాతి మీద నా చర్చిని గట్టుదును. గుహాద్వారములు దానికి వ్యతిరేకముగా నధికారమీయవు” అని.

నికో: అది యీ సందర్భములో జెప్పబడనలేదు. పోని ఏను ప్రభువు చర్చి స్థాపించెనని యనుకొని ముచ్చట అది మీ చర్చి యేయనీ ఒప్పుకొనుట యెట్లు?

జిరై: “ఇద్దఱు ముగ్గురు నా పేరుతోఁ గలిసినచోట నేను నా వారిమధ్య నుండును.” అని యతఁడు చెప్పెను

నికో: ఇది చెప్పలేదు. పైఁగా నిదీ ఏమియు నిరూపింపదు.

జిరై: ఎవఁడును ఒట్టును చరిచ్చిని దిరస్కరింపలేదు. అది యొక్కటే ముక్తికి మార్గము.

నికో: నేనీసంగతులను ఒప్పుకొననని యిదివఱకే చెప్పియుంటిని. “వారి పనులవల్ల, వారి లాభమువల్ల వారి సంగతిని దెలిసికొనుము” అని బైబిలు చెప్పుచున్నది. ఒట్టు పెట్టుకొనుట, హత్య, శిక్ష వీనిని చచ్చి యాశీర్వాదించుచున్నదని నేను తెలిసికొన్నాను.

జిరై: ఈశ్వరుఁ డేయధికారముల నిచ్చెనో వానిని చచ్చి పవిత్రము గాను, ఉచితముగాను స్థిరపఱచుచున్నది.

(న్యూసా, లూబా, లిసా, వానియా ఒక్కొక్కరే వచ్చి వారి నూటలు వినుచుందురు.)

నికో: “చంపవలదు” అని మాత్రమే బైబిలు చెప్పుటలేదు. “కోప పడకుము” అనికూడ దాని యుపదేశమైయున్నది. “ఎప్పుడును ఒట్టు పెట్టుకొనుము” అని బైబిలు చెప్పుచున్నది. బైబిలు చెప్పున దేమిఁగా.....

జిరై: ఊమింపుఁడు. భగవంతుని దగ్గర నిన్నొట్టు పెట్టింతును” అని పైఁట చెప్పినపుడు ఏను ప్రభుజే స్వయముగా ఒట్టును స్వీకరించి యున్నాఁడు.

నికో: మీరు చెప్పున దేమి! ఇది యసంగతము అసంభము గూడ.

జిరై : జనులు ఎక్కడ తప్పిపోదురేమోయని చర్చి ఏను వార్తకు ఇష్టము వచ్చినట్లు అర్థము చెప్పుట కెవరికిని అధికారమిచ్చుట లేదు. పైగా స్వయముగా పిల్లల జాగ్రత్త తీసికొను తల్లివలె చర్చియే నువ్వార్తలకు వ్యాఖ్యానము చేసిపెట్టును. కొంచె మోపిక పట్టి వినుడు నన్ను జెప్పనీయుడు. చర్చి తన పిల్లల పైని మోయలేనంత బరువెప్పుడును వేయదు. “అందఱును బ్రేమింపుడు. హత్య చేయకుడు, దొంగతనము చేయకుడు. వ్యభిచారము చేయవలదు” అని యీ యాజ్ఞలను మాత్రమే పాలింపవలెనని చర్చి కోరుచున్నది.

నికో : ఆ అవును నన్నుజంపకుడు నేను ఇతరులనుండి దొంగిలించి పోగుచేసికొనిన దానిని నా దగ్గఱనుండి దొంగిలించ వలదు. మనము ఇతరులను దోచినాము వారి భూమిని బలవంతముగా దొంగిలించి తీసికొంటిమి ఇది చుంతయు నైనపిదప “ఇంక నెవ్వరును దొంగిలించరాదు” అను న్యాయశాస్త్రమును బ్రవేశ పెట్టితిమి. సరే యీ సంగతులన్నిటిని చర్చి యామోదించుచునే యున్నది.

జి : నీ వాక్కులలో పాపంజమతము. ఆధ్యాత్మికాహంకారము నాట్యమాడుచున్నవి. మీ పాండిత్య ప్రకర్షన గొంచెము కట్టిపెట్టుడు.

నికో : ఇది గర్వము గాదు అహంకారమును గాదు. లోకులను దోచు కొని భూమిద్వారా వారిని దాస్యములోఁ జిక్కుపడునట్లు చేసి నేను కేయునది పాపమని తెలిసికొన్నప్పుడు ఈ స్థితిలో నేనేమి

చేయవలయునో తెలుపవలసినదని మాత్రమే యిప్పుడు మిమ్ము
డుగుచున్నాను. నేనిప్పుడు భూమినంతయు నా యధికారము
లోనే యుంచుకొని యాఁకలితోఁ జచ్చిపోవు లోకుల పరిశ్రమ
వల్ల లాభము గడించుకొనుచు నుండమందురా లేక (సారా
తెచ్చిన యా సేవకునిజూపి) ఏదోయొక లాగున దొంగిలించియో
మోసమన లాగుకొనియో మా పూర్వులు సంపాదించిన
భూమిని వారిది వారి కిచ్చివేయుమందురా?

జి : చరిచ్చికి భక్తుఁడైనవాఁడు ఉపయోగకరమైన దేదో చూచికొని
చేయవలయును. మీకుఁ గుటుంబమున్నది పరివారమున్నది.
పిల్లాజెల్లా యున్నారు. వారి యోగ్యత ననుసరించి వారిని .
భరించి పోషింపవలయును. వారి నిద్రాబుద్ధులను గూర్చి
యేర్పాటు చేయవలసియున్నది

నికో : ఎందుకు ?

జి : ఎందుకా ? ఈశ్వరుఁడు మిమ్ము ఆ స్థితిలో నుంచినాఁడు.
మీరు దాతలుగను, ఉదార హృదయులుగను నుండుట కిష్ట
పడినచో మీరు మీ యాదాయములోఁ గొంత బీదలకు దానము
చేసి మీ యాచార్యమును బ్రకటింపవచ్చును.

నికో : కాని మఱి యేనుప్రభువు నివయువకుఁడైన యా ధనికునితో
“ధనికులు స్వర్గమునకు వెళ్ళలేరు” అనియు, “ధనికులు స్వర్గ
మునకు వెళ్ళుటకంటె సూదిబెజ్జములోనుండి ఒంటెదూరివెళ్ళుట
యెన్నో రెట్లు సులభమైనవని” అనియు నెందుకుఁ జెప్పెను ?

జి : నీవు సంపూర్ణత్వమును బొంగుగోరినచో నట్లు చేయుమని చెప్పి
యుండెను.

నికో : అయితే నేను సంపూర్ణ త్వము పొందినాను. “వర్గములోని నీ తండ్రివలె సంపూర్ణుడవుగుము” అని బైబిలు చెప్పుచున్నది.

జి : అదే యే సందర్భములోఁ జెప్పబడినదోకూడ మనము చూడవలసి యున్నది.

నికో : నేనిది తెలిసికొనుటకై ప్రయత్నము చేయుచున్నాను. పరిష్కారముమీఁద ఏనుషభువు చేసిన యుపదేశములోఁ జెప్పిన దంతయు స్పష్టముగాను తెలిసికొనఁదగినదిగాను ఉన్నది.

జి : ఆధ్యాత్మికాభిమాన మనఁగా నిదియే.

నికో : బుద్ధిమంతులకు అస్పష్టముగా నున్న సంగతి శిశువులకుఁగూడ స్పష్టముగా నుండునని యతఁడు చెప్పినపుడు ఇది యభిమాన మెట్లగును ?

జి : వినయముగలజనులకు స్పష్టముగను సుబోధకముగను నుండును గాని యహంకారులకు మాత్రము గాదు.

నికో : గర్వ మెవరికన్నది ? నేను మానవజాతిలోని యొక సామాన్య మనుష్యుడనని యనుకొనుచున్నాను కనుక నేను ఇశరులగు నా సోదరులతోపాటు శ్రమపడి నిరాదంబరముగాను నిష్కల్మషముగాను జీవితము గడపవలయునని నేను విశ్వసించుచున్నాను తానొక అత్యంత పవిత్రులమని, భ్రాంశిరేనివారమని, సత్యమును నిలబెట్టువారమని యనుకొనుచు, ఏనుడేవుని వాక్యముల కిష్టమువచ్చినట్లు అర్థము తీయుచుండెడివారే గర్వభూయిష్టులో నేనే గర్వభూయిష్టుడనో మీరే చెప్పుదురు.

జి : (కంగారుపడి) డమి.తురుగాక. నికోలసుగానూ! మనలో నెవరు సరియైన నాకో తేల్చుటకు వాదప్రతివాదములు జరపుటకు నేను రాలేదు. మిగుల్ముగ తెలిసించి సంపూర్ణ శిక్షణము నిచ్చుటకును నేను నాలేదు. అలెగ్జాండ్రగారు పిలువగా మీతో సంభాషించుటకు మాత్రమే వచ్చితిని. పైగా మీరు ప్రతి విషయమును నాకంటె బాగుగా ఎఱుగుదురు. కాబట్టి మన మింక సంభాషణ కట్టిపెట్టుటయే మంచిది. భగవంతుని మొగముచూచి మీ యావేశమును తగ్గించుకొనెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. మీరు తప్పిత్రోవలలోఁ బడిపోయి మిమ్ములను మీరు పాడుచేసికొనుచున్నారు.

మేరీ : తమరు కొంచెం ఫలకారము చేయరా?

జి : వలదు. (అలెగ్జాండ్రతో) మీకు నా ధన్యవాదములు.

(అలెగ్జాండ్రగూడ వెళ్ళిపోవును)

మేరీ : (పురోహితునితో) చెప్పుడు. మీ రేమందురు.

పురో : నా యుద్దేశము నికోలసుగాను చెప్పినదే నిజమని మఱి జిక్కిరిసియముగారు తన పక్షము నిలుపుకొనుట కే ప్రమాణమును జూపలేదు.

చిర : వారిని మాటాడనిచ్చిన గదా మఱి యుపాయములు ఆయన యొ విధముగా మొండి వాదన చేయుట కిష్టపడలేదు ఆయన మర్యాద ననుసరించి వాదము ముగించినారు,

బో : ఇది పెద్దతనము గాదు. వినయ మంతకంటె గాదు. వారిదగ్గర చెప్పుటకేమైన లేనేలేదను సంగతి స్పష్టము.

చేర : ఆ నీవుగూడ నీకు సహజమైన మతి చాంచల్యమునుబట్టి నికో లనుగారితో ఏకమగుచున్నావు గదా? ఇటువంటి విషయము లలో నీకు విశ్వాసమే యున్నచో నీవు వివాహమే చేసికొనఁ గూడదు.

బో : సత్యమెప్పుడును సత్యమే మఱి నేను దానిని జెప్పకుండ నుండలేను.

చేర : ఇతరులిట్లు చెప్పినఁ జెప్పనీ. కాని నీవుమాత్రము ఇటువంటి మాటలు చెప్పఁగూడదు.

బో : ఏమి. ఎందుకు?

చేర : ఏమి, ఎందుకా? మీరు దర్శితులు. మఱి మీదగ్గఱ ఇచ్చుట కేమియులేదు. పోని, మాకీ గొడవంతయు నెందుకు. (వెళ్ళి పోవుచున్నది).

[మేరీ, నికోలనులు తక్క మిగిలిన వారందఱు వెళ్ళిపోవు చున్నారు]

నికో : (కూర్చుండి యాలోచించుచుండును. తిరిగి తన యుద్దేశమును గూర్చి నవ్వుకొనుచున్నాడు.) మేరీ! ఏమిటి యిదంతయుఁ జేయుచున్నావు. అపమార్గములోఁ దిరిగెడి యా దురదృష్ట మనుష్యుని ఎందుకు బిలిపించితివి? గందరగోళము చేసిడి యా స్త్రీయును, ఈ ఘాదరీయును అత్యంతము అంతరికమైన మన

జీవనములో నెందుకుఁ గలుగఁజేసికొను చున్నారు? మనము మన వ్యవహారములను స్వయంగాఁ జరిష్కరించుకొనలేమా?

మేరీ : మఱి మీరు పిల్లలను ముష్టివారిని జేయవలెనని యనుకొను చున్నారు. నేనేమిచేయుదును. దీనిని సహించి యూరుకొన లేకున్నాను. మీ మాటలు నా తలలోని కెక్కుటలేదు. నా కోసం ఏమియు నక్కరలేదని మీ రెఱుఁగుదురుగదా!

నికో : అవును. ఎఱుఁగుదును. నేను దీనిని విశ్వసించుచున్నాను. కాని మన దౌర్భాగ్యమువల్ల నీవు సత్యమును విశ్వసించుట లేదు. నీవు సత్యమును జూచుచున్నావు కాని దానిమీఁద విశ్వాస ముంచుటకు నీ మనస్సును సిద్ధపఱువ లేకపోవుచుంటివని నా నమ్మకము. సత్యముమీఁద నీకు విశ్వాసము లేదు. నామీఁదఁ గూడ నీకు విశ్వాసము లేదు. మఱి నీకు సంఘముమీఁద చేరమకనోప్పుగారి మీఁద, వారినిబోలిన యితరులమీఁద విశ్వాసమున్నది.

మేరీ : నేను మిమ్ములను విశ్వసించుచున్నాను. ఎప్పటినుండియో మిమ్ము విశ్వసించుచున్నాను. కాని మీరు పిల్లలను ముష్టి వారిని జేయఁదలఁచి యున్నప్పుడు....

నికో : దీని కర్థము నీవు నామీద విశ్వాసముంచుట లేదన్నమాట. నా హృదయములోఁగూడ ఇట్లే ధ్వంద్వయుద్ధములు, అనుమానపుఁ దుపానులు లేవలేదని యనుకొంటివి గాబోలు. ఈ సందేహములు నాకును గలుగకపోలేదు. కాని చివరకు ఈ మార్గము నడువ వీలైనదనియే కాకుండ తప్పక నడచితిఱవలసినదనియు

బాలురకుఁగూడ నిది యావశ్యకమైనదనియు నాకు నిశ్చితమైనది. “పిల్లలను జూచియే కాని లేనిచో మిమ్ములను అనుసరించెడి దాననే” అని నీవు మాటిమాటికిఁ బలుకుచుంటివి. మన దగ్గర సంపదలేనిచో మన మీ యజాగ్రత్తతో నిప్పటివలెనే జీవితము గడపెడివారము అప్పుడు మనకుమాత్రముఁ గష్టము గలిగియుండును. కాని యిప్పుడో పిల్లలకుఁగూడ నీజీవితము సేర్పి వారికి హాని గలిగించుచున్నాము.

మేరీ : కాని మీ మాటలు నా తలలోని కెక్కనప్పుడు నేనేమి చేయఁగలను ?

నికో : నేనుమాత్రము ఏమి చేయుదును ? పెడత్రోవలలో నడచు నా మనుష్యుడెందుకఁ బిలిపింపఁబడెనో నాకుఁ దెలియకపోలేదు. అలీనా ఆ యద్యోగినెందుకుఁ దీసికొని వచ్చినది ? నా యాస్తియంతయు నీ కిచ్చివేయవలయునని నీవు గోరుచున్నావుగాదా ?* నేనట్లు చేయజాలను. నేను నిన్ను ఇరువది యేండ్లనుండి (మనము కలిసి నివసించుచున్నప్పటినుండి) ప్రేమించుచుంటివని యెఱుఁగుదువుగదా ! నేను నీ మంచి కోరుటవేతనే ఈ యాస్తి నీవేర వేయలేకపోతిని. ఒకవేళ ఇచ్చివేసినచో నేనెవరిదగ్గరనుండి తీసికొంటినో యా రైతు లేదే యిచ్చివేయుదును. మంచిది యుద్యోగిగూడ రానే వచ్చెను గదా ! పనియంతయు నిప్పుడే యగును

* అదిగా ఇచ్చేటాలోస్తాయికి, ఆయన భార్యకును ఆస్తి విషయములోను, కాపీరైట్ల విషయములోను జరిగినది.

మేరీ : వద్దు. ఇది మహాఘోరము. ఈ కఠినస్థిమంతయు నెందుకు ?
అయితే ఇట్లు ఆ స్థియుంచుకొనుట పాపమని మీరు తలచినచో
మఱి యా యా స్థినంతయు నా కప్పగించి వేయుడు. (ఏడుపు
చున్నది)

నికో : నీవేమి చెప్పుచుంటివో నీకుఁ దెలియుటలేదు. ఒకవేళ మన
యా స్థినంతయు నీచించివేసినచో నేను నీతోగూడ నుండలేను.
నేను ఎక్కడికై నను వెళ్ళిపోవలసివచ్చును. నా పేరనుగాక
పోయిన నీపేరను ఆ రైతుల రక్తము పీల్చబడును. మఱి
వారికి జైలుకు వెళ్ళవలసిన స్థితి వట్టును. ఏమి నీకిది యిష్ట
మేనా ?

మేరీ : మీరెంత కఠిన హృదయులు. ఏమి యిదేనా క్రైస్తవధర్మము.
ఇది మహా కఠోరమైనది. ఎట్లు నన్నుంచుటకు మీరు ప్రయ
త్నించుచున్నారో యట్లు నేనుండలేక పోవుచున్నాను. నా
పిల్లలకు లేకుండు నితరులకు ఆ స్థియంతయు నిచ్చుచుండ నే
నూరుకొనగలనా? ఇందుకోసము మీరు నన్ను వదలివేయ
వలెనని తలచుచున్నారు. మంచిది యట్లే చేయుడు. నే
నిప్పుడు చూచుచున్నాను. మీరు నన్నుఁ బ్రేమించుట మాని
వేసితిరి. ఇది యెందుకోకూడఁ దెలిసికొనుచున్నాను.

నికో : సరే. మంచిచే. ఇదిగో నేను నాచేత్రాలు చేసివేయుచున్నాను
కాని నీవు నాచేత ఒక యసంభవమగు విషయము చేయించు
చుంటివి. (బల్లదగ్గరను వెళ్ళి కాగితములపై సంతకము చేయు
చున్నాడు.) నీవు కోరినది నేను నేసితిని కాని నేనీ
విధముగా జీవితము గడుపలేదు.

(ఇది ద్వితీయాంకము)

బాలురకుఁగూడ నిది యావశ్యకమైనదనియు నాకు నిశ్చితమైనది. “పిల్లలను జూచియే కాని లేనిచో మిమ్ములను అనుసరించెడి దాననే” అని నీవు మాటిమాటికిఁ బలుకుచుంటివి. మన దగ్గర సంపదలేనిచో మన మీ యజాగ్రత్తతో నిప్పటివలెనే జీవితము గడపెడివారము అప్పుడు మనకుమాత్రముఁ గష్టము గలిగియుండును. కాని యిప్పుడో పిల్లలకుఁగూడ నీజీవితము నేర్పి వారికి హాని గలిగించుచున్నాము.

మేరీ : కాని మీ మాటలు నా తలలోని కెక్కనప్పుడు నేనేమి చేయుఁగలను ?

నికో : నేనుమాత్రము ఏమి చేయుదును ? పెడత్రోవలలో నడచు నా మనుష్యుఁడెందుకుఁ బిలిపింపఁబడెనో నాకుఁ దెలియకపోలేదు. అలీనా ఆ యుద్యోగినెందుకుఁ దీసికొని వచ్చినది ? నా యాస్తియంతయు నీ కిచ్చివేయవలయునని నీవు గోరుచున్నావుగాదా ?* నేనట్లు చేయజాలను. నేను నిన్ను ఇరువది యేండ్లనుండి (మనము కలిసి నివసించుచున్నప్పటినుండి) ప్రేమించుచుంటివని యెఱుఁగుదువుగదా ! నేను నీ మంచి కోరుటచేతనే ఈ యాస్తి నీపేర వేయలేకపోతిని. ఒకవేళ ఇచ్చివేసినచో నేనెవరిదగ్గరనుండి తీసికొంటినో యా రైతు లేదే యిచ్చివేయుడును. మంచిది యుద్యోగిగఁగదా రానే వచ్చెను గదా ! పనియంతయు నిప్పుడే యగును

* సరిగా ఇట్లే టాల్ స్టాయీ, ఆయన భార్యకును ఆస్తి విషయములను, కాపీరైట్ల విషయములను జరిగినది.

మేరీ : వద్దు. ఇది మహాఘోరము. ఈ కఠినస్వమంతయు నెందుకు ? అయితే ఇట్లు ఆ స్త్రీయగుచుకొనుట పాపమని మీరు తలచినచో మఱి యా యా స్త్రీనంతయు నా కప్పగించి వేయుడు (ఏడ్చుచున్నది)

నికో : నీవేమి చెప్పచుంటివో నీకుఁ దెలియుటలేదు. ఒకవేళ మన యా స్త్రీనంతయు నీకిచ్చివేసినచో నేను నీతోగూడ నుండలేను. నేను ఎక్కడికైనను వెళ్ళిపోవలసివచ్చును. నా పేరనుగాక పోయిన నీపేరను ఆ రైతుల రక్తము పీల్చబడును. మఱి వారికి జైలుకు వెళ్ళవలసిన స్థితి వట్టును. ఏమి నీకిది యిష్టమేనా ?

మేరీ : మీరెంత కఠిన హృదయులు. ఏమి యిదేనా క్రైస్తవధర్మము. ఇది మహా కఠోరమైనది. ఎట్లు నన్నుంచుటకు మీరు ప్రయత్నించుచున్నారో యట్లు నేనుండలేక పోవుచున్నాను. నా పిల్లలకు లేకుండు నితరులకు ఆ స్త్రీయంతయు నిచ్చుచుండ నే నూరుకొనగలనా ? ఇందుకోసము మీరు నన్ను వదలివేయ వలెనని తలచుచున్నారు. మంచిది యట్లే చేయుడు. నే నిప్పుడు చూచుచున్నాను. మీరు నన్నుఁ బ్రేమించుట మాని వేసితిరి. ఇది యెందుకోకూడఁ దెలిసికొనుచున్నాను.

నికో : సరే. మంచిచే. ఇదిగో నేను నాచేత్రాలు చేసివేయుచున్నాను. కాని నీవు నాచేత ఒక యసంభవమగు విషయము చేయించుచుంటివి. (బల్లదగ్గరకు వెళ్ళి కాగితములపై సంతకము చేయుచున్నాడు) నీవు కోరినది నేను వేసితిని కాని నేనీ విధముగా జీవితము గడుపలేదు.

(ఇది ద్వితీయాంకము)

తృ తీ యాంకము

(మొదటి దృశ్యము)

[ఒక పెద్దగది. అందులో వడ్రమువనిముట్లు, ఒక బల్ల, దాని మీదఁ గాగితములు. ఒక వడ్రంగి, నికోలను ఒక బల్లదగ్గర పని చేయుచుండును. బీసువా, అద్దము, బొమ్మలు గోడకు దగిలింపఁబడి యున్నవి. వాటి కెదురుగఁ గొన్ని బల్లలు గోడకు జారగిల వేయఁ బడినవి.]

నికో : (ఒక బల్లను జీత్రిక పట్టుచు) ఏమియిది బాగుగాలేదూ ?

వడ్ర : (చిత్రకగుల్ల చేతితోఁ బట్టుకొని) లేదండీ; ఇది యింకను గలుకుగానే ఉన్నది. చిత్రకగుల్లను ఇట్లు పట్టుకొనండి.

నికో : చెప్పటమాత్రము సులభమే. కాని ఇదిమాత్రము నాకు నడచుటలేదు.

వడ్ర : కాని, బాబూ ! వడ్రమువని నేర్పుకొనుట కెందుకింత శ్రమ. ఏ రోజునకారోజు వడ్రంగులు పెరిగిపోవుచున్నారు. ఇప్పుడు మా పొట్ట నింపుకొనుటే కష్టమయి పోవుచున్నది.

నికో : (తిరిగి పనిచేయుచుండును) నోమరితనపు జీవితము గడపుట నాకు సిగ్గుగానున్నది.

వద్ర : తమస్థితి యటువంటిది దేవుడు తమకు ఐశ్వర్యమిచ్చి నాడు.

నికో : వ్రస్తుత మిట్లే కనబడుచున్నది. ఆ యైశ్వర్యము ఈశ్వరుఁ డిచ్చినాడనుమాట నేను నమ్మను. నా యభిప్రాయమిది. కొందఱు దానిని లాగుకొన్నారు. మా సోదరుల దగ్గరనుండి లాగుకొన్నారు.

వద్ర : (ఆశ్చర్యముతో) ఇదేమిమాట జాబూ! కాని యిది యిట్లే యైనను తమ రీ పని చేయుటకేమియు నవసరములేదు.

నికో : అవసరము లేని వస్తువులతో నిండియున్న యొకయింటిలోనే యుండి కూడ, శ్రమపడి కూలినాని చేసికొని యేదోకొంత యార్జింపఁ దలఁచుకొనుట నీ కాశ్చర్యముగానే యుండును.

వ : (నవ్వి) అబ్బే కాదండి. పెద్దయింటి మనుష్యులు ప్రశిషిలోను నేర్పు పొందవలెనని కోరుచుందురని ఎవరెఱుగరు? అవును. ఇప్పుడు కొంచెము చిత్రకగుల్లను వేగముగా నడపండి.

నికో : నీవు నా నూట నమ్మక పోవుటయేకాక నవ్వుచున్నావుకూడ. మొట్టమొదట ఇటువంటి జీవితములో నాకు సిగ్గుగలిగెడిది కాదు కాని యిప్పుడు ఏసువ్రభువు చేసిన యుపదేశముల మీద నమ్మకము గలిగిన పిదప నాకా పనిమాలిన జీవితము మీద సిగ్గు వేయుచున్నది. మనమందఱము మనుష్యులము పరస్పరము అన్నదమ్ములమని యాయక యుపదేశము

వికో : నేనిట్లే చేయఁదలఁచుకొన్నాను కాని యిట్లు చేయలేకపోతిని. ఆ యైశ్వర్యమంతయు నేను నా భార్యకిచ్చి కూర్చుంటిని.

వ : కాని యీ మిగిల్చు చేయుట యశంభవము. మీరు మొదటి నుండి బోగములతోఁ జెరిగినారు.

[తలుపు వెలువలనుండి చప్పుడు “నాన్నగారూ! నేను లోనికి రావచ్చునా?”]

నికో: రా. అమ్మాయీ! ఎప్పుడైనను నీవు రావచ్చును.

(ల్యూబా ప్రవేశించును)

ల్యూ: జేకబూ! సుఖముగా నున్నావా?

వ : అమ్మాయిగారూ! నమస్కారములండి.

ల్యూ: నాన్నగారూ! బాగును పటాలము లోనికివెళ్లెను. అతఁడక్కడకు వెళ్ళి ఏమి చెప్పినో ఏమి చేయునో తెలియుటలేదు నాకు. జాల భయము గలుగూచున్నది. మీరేమందురు?

నికో: మంచిది. నేనేమందును. అతనికెట్లుతోచునో యల్లె చేయును.

ల్యూ: ఇది చాల దుఃఖకరమైన సంగతి. ఆయన కొంతకాలము నిర్బంధసేవ* చేయవలసి యుండును. అతఁడక్కడకు వెళ్ళి తన నమస్త జీవితమును పాడుచేసికొనఁడు గదా యని భయముగా నున్నది.

నికో: అతఁడు నన్ను జూచుటకు రాకపోవుటలోఁ జాల మంచిపనియే చేసెను. అతనిఁ దెలిసిన సత్యముకంటె, గొత్త సంగతిని నేను

* యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేట్సుకొంతకాలము పటాలములో నిర్బంధసేవ చేయవలయునని ఠపాఖ్యతో నియమము గలదు.

చెప్పజాలనని యతనికిఁ దెలియును. అతనిదృష్టిలో నింతకంటె నీతి భ్రష్టము, నియమ రహితము, ఘాతుకము అయిన వృత్తి యింకొకటి లేదు. అతఁడు తనపదవికి రాజీనామా ఇచ్చుటలో కేవల మిదే కారణము కాదని నాతోఁ జెప్పెను. ఎందుచేత ననఁగా దాని యుద్దేశము హత్య చేయుటయేగాదా. పైఁగా ఒక మనుష్యుఁడు తన యజమాని యాజ్ఞను - అది యెంత కఠోరమైననుసరే, దయా విహీనమైనదైననుసరే, ఆత్మకు బుద్ధికి వివేకమునకు విరుద్ధమైనదైననుసరే మాటు మాటాడ కుండ ఊ ఆ అనకుండ నెఱవేరుచుటకు నిర్బంధింపఁబడుటకంటె నింక నింతకన్న భ్రష్టమైనది. నీచమైనది యింకొకటి లేదని యతనికిఁ దెలియును. బోరిసు ఇవన్నియు బాగుగా నెఱుఁ గును.

లూయీ: నాకిదే భయము. అతని కివన్నియుఁ దెలియును. ఎక్కడ నైన ఏదైనఁ జేసివేయఁడుగదా.

నికో: దానికి నాని యాత్మయును నానిలోని పరమాత్మయును నిర్ణయము గావించును. బోరిసు నా దగ్గరకు వచ్చియున్నచో ఒక సలహా యిచ్చియుండును. “ఒక్కబుద్ధి మాత్రమే ప్రేరేపించు నట్టి పని చేయకుము, అట్లు చేయుట కంటెఁ జెడ్డది యింకొకటి లేదు. నీ మనోవాక్యాయ కర్మలు. ప్రోత్సహించి పూను కొనునట్టి ఘనకార్యము చేయుటకుఁ జేయి చేసికొనుము. ఉదాహరణకు నన్నే తీసికొనుము. నేను ఏసువ్రథుని ఉపదేశముల ప్రకారము నడచుకొనుటకు తల్లినీ, తండ్రిని, భార్యను

పిల్లలను అందఱను విడువఁదలఁచితిని. ఇల్లుకూడ విడిచిపెట్టితిని కాని పరిణామ మేమయినది? నేను తిరిగివచ్చి సుఖసంతోషములతో పట్టములో మీతోపాటు ఉండఁమొదలిడితిని. నా శక్తికి మించిన పని చేయఁదలఁచుటయే లజ్జాకరమైన యీ నిరర్థక దుస్థితికిఁ గారణము. నేను నిష్కలముగా నుండి నా చేతులతోఁ బనిచేసి జీవింపఁ గోరుచున్నాను. కాని నౌకరులు ద్వారపాలకులు ఉండెడి యీ స్థితిలో ఏదో యొకవిధమైన పరిశ్రమచేసికొనుటకూడ ఒకవిధమైన యాదంబరముగాఁ దోఁపించుచున్నది. చూడు ఇంతవఱకు వడ్రంగి నన్ను జూచి నవ్వుచునే వున్నాడు.

వ : నాకు నవ్వు రాదండి! తమరు నాకు జీతమీయుండు. త్రాగుట కిన్ని టీ నీళ్ళు పోయింపుడు. నేను మీకు గృతజ్ఞుడనై వుండును.

ల్యూ : బహుశా నేను అతని దగ్గరకు వెళ్ళివచ్చినచో బాగుండి యుండు ననుకొనుచున్నాను.

నికో : అమ్మాయీ! ఇది చూచుటకు నీకుఁ గష్టము భయము గలుగుచున్నదని తెలియుచున్నదమ్మా. అయినప్పటికిని ఇదియిట్లు జరుగదు. నీవు భయపడకు. ఈశ్వరుఁడంతయు మంచిచే చేయును. పైకిఁ గష్టముగాఁ దోఁచునదియే వాస్తవములో ఎక్కువ సౌఖ్యము నిచ్చును. నీవీసంగతి జ్ఞాపకముంచుకో. ఈ మార్గమున సంచరించు మనుష్యుఁడు ఈ క్రింది రెండు సంగతులలోను ఏదోయొకదానిని ఎన్నుకొనవలసి వుండును.

ఒకటి దైవ పక్షము. రెండు అనుర పక్షము. ఈ రెండును ఒక్కొక్కప్పుడు సరిసమానముగాఁ దూఁగుచుండును. ఇటు వంటి పరిణా సమయములోనే మనుష్యుఁడు మహాత్త్వ పూర్ణ మగు నిశ్చయమును జేసికొనవలసి యున్నాఁడు. అప్పుడు ప్రేలు కదపుట కూడ నత్యంత భయంకరముగాఁ దోచును. ఒక మనుష్యుఁడు రాశ్వతోను ముండ్లతోను నిండిన బాటలో ఒక బరువైన మూటతోఁ బోవుచున్నాఁడనుకొనుము. అప్పుడు వాని కేమాత్రము చిన్నరాయి తగిలినను మూట పడిపోవుట కాళ్ళు చేతులు విటుగఁ గొట్టుకొనుట సంభవించునుగదా. ఇట్లే యిప్పుడు అతని స్థితి ఉన్నది.

లూయీ: అతఁడిన్ని కష్టములను గోరి తెచ్చుకొనుట యెందుకు?

నికో: ఎవరెట్లన్నను ఈ విషయ మిటువంటిదే. తల్లి ప్రసవ వేదన లేకుండ సంతానము కలుగదుగదా. ఆధ్యాత్మిక జీవనమునకుఁ గూడ నింతేస్థితి. నేను నీతో ఒక సంగతి చెప్పుచున్నాను. బోరిసు నిజమైన క్రైస్తవుఁడు. మఱి యిందుకే యాతఁడు స్వతంత్రుఁడు గూడ. ఇప్పుడు నీవు కూడ నతని వలెగాక పోయినను, అతని వలె నీశ్వరుని యందు విశ్వాస ముంచక పోయినను అతనిద్వారాయైన ఈశ్వరునిపై ని విశ్వాసముంచుట నేర్చుకొనుము.

[తలుపు దగ్గర చప్పుడు. వెలువలనుండి మేరీ “నేను లోనిఁ రావచ్చునా?”]

నికో: ఆ. ఎప్పుడైనను సరే రావచ్చును.

ఏమిటి యీ రోజున బాగుగా స్వాగత మీయవలసివచ్చుచున్నది.
[మేరీ ప్రవేశించును.]

మేరీ: మన పురోహితుడు వాసిలిగారు వచ్చినారు. ఆయన విషవృ
దగ్గఱకు వెళ్ళుచున్నారు మఱి యాయన రాజీనామా యిచ్చి
వేసినారు.

నికో: ఇది యసంభవము.

మేరీ: ఆయన యిక్కడనే ఉన్నారు. ల్యూబా! వెళ్ళి వారిని దీసి
కొనిరా. ఆయన మిమ్ములను గలిసికొనవలెనని యనుకొను
చున్నారు. (ల్యూబా వెళ్ళుచున్నది.) నేను వచ్చుట కింకొక
కారణమున్నది. నేను మీతో వానియా గుఱించి మాటాడుద
మనుకొనుచున్నాను. వాడు తన పాతమును గుర్తుంచుకొనుట
లేదు. వాడి సంవత్సరము ప్యాసగునని యనుకొనను. మఱి
నేనేదైనా తెప్పనప్పటికి వాడు నా మీదఁబడును.

నికో: మేరీ! మీరందఱు గడుపు జీవితమును నేను మెచ్చుకొనుట
లేదని యెఱుఁగుదువు, పిల్లలికిప్పించు శిక్షణలో నాకు సాను
భూతి కూడ లేదు. ఈరీతిగా పిల్లలు పాడయిపోవుచుండ నేను
కన్నులతో జూచుచు నూరుకొనుచుంటినే యను నొక భయం
కర సమస్య నా యెగుట నున్నది.

మేరీ: అయితే మీరింతకు తప్ప మఱియొక సంగతి నిశ్చయముగా
చెప్పరా యెను. మీ యుద్దేశమేమి?

నికో: అదేమియు నేను జెప్పలేను. కాని యన్నిటికి ముందు ముఖ్యముగా మనలను నీచులను గావించెడి యీ భోగముల నుండి విడుదల పొందవలయునని మాత్రము తప్పక చెప్పగలను.

మేరీ: ఇందువల్ల వారు వ్యవసాయదారులై పోవుదురు. ఇదిమాత్రము నేనొప్పుకొనలేను.

నికో: అయినచో నన్నింక నడుగకుము. నీకు చెడ్డగాను దుఃఖకరముగాను దోచినచో నేనేమిచేయుదును. కాని నా మాటలు పూర్తిగా స్వాభావికములైనవి. తప్పనిసరికూడ.

[పురోహితుడు, ల్యూబా ప్రవేశింతురు. పురోహితుడు నికోలను ఒకరికొకరు నమస్కరించుకొందురు]

నికో: తమరు ఆ వ్యాపారమునుండి నీళ్ళు వదులుకొన్నారట. నిజమేనా?

వాసి: అవును. నేనింక సహించలేక పోతిని.

నికో: ఇది యింత త్వరగా జరుగునని నేననుకొనలేదు.

పురో: కాని నిజముగా నట్లే ఉండుట యసంభవమై పోయినది. ఈ యాహ్వానముపొంది యూరుకొనలేక పోయితిని. మేము లోకుల పాపస్వీకారములను వినవలసి వచ్చుచున్నది. మంత్రోపదేశములు చేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఇది యంతయు నసత్యమవి యొకమారు విశ్వాసము గలిగిన పిదప

నికో: అవును. అయితే తమరిప్పు జేమిచేయుదురు.

పురో: నేనిప్పుడు బివప్ప దగ్గరకు వెళ్ళుచున్నాను. నాకు జిల్లాను నివాస స్థానము చేసి సాలెవేట్ను చర్చికి నన్ను బంపవలెనని యతఁడు తలచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. నేను మొదట మీకు దూరముగా నెక్కడకైనఁ జాటిపోవుటకు సాయము కోరవలయు ననుకొంటిని, కాని యిందులో, బిటికి తనము ప్రకటమగునని తర్వాత తలచితిని. సరేకాని నేను నాభార్య సంగతి చూడవలసియున్నది.

నికో: ఆమె యెక్కడ నున్నది?

వాసి: ఆమె తన తండ్రిగారియింటికి వెళ్ళినది. మా యత్తగారువచ్చి నాకుమారుని గూడ తీసికొని వెళ్ళినారు. ఇందువల్ల నాకుఁ జాల దుఃఖముగా నున్నది. ...

[అగి కన్నీరు తుడుచుకొన యఱ్ఱించుచున్నాడు]

నికో: ఈశ్వరుఁడు మీకు సాయము చేయుఁగాక. ఏమి నేఁడు మాతో పాటు ఉండెదరా?

[అగదిలోనికి జమీందారిణి చేరమళ్ళనోవునగారు పరుగెత్తి వచ్చును]

చేర: ఇప్పుడక్కడ ఆ పనేయియినది. వాఁడాని చేయుట కంగీకరించలేదు. వానిని ఖైదులో వేసినారు. నేనక్కడకు వెళ్ళితిని కాని వారు నన్ను లోపలకు వెళ్ళనీయలేదు. నికోలను! మీ రక్కడకు వెళ్ళక తప్పదు.

జ్యో: ఏమి వారొప్పుకొనలేదా? మీకెట్లు తెలిసినది?

చేర: నేనక్కడనే యున్నాను. కాన్సిలు మెంబరు నాకా సంగతి యంత చెప్పెను. బోరిసుగోనికి వెళ్ళగానే “నేను నొకరి చేయను. ఒట్టుపెట్టుకొనను” అని చెప్పివేసెను. చివరకు వాడు విరోలు సేర్పేర పాత మంతయు నవ్వగించినాడు.

నికో: చేరమశనోప్పుగారు! ఇవి సేర్పేరంత మాత్రము వచ్చుకవిగావు.

చేర: నాకిదంతయుఁ దెలియను. కాని యిది క్రైస్తవ ధర్మము మాత్రము గాదు. ఏమి గురువుగారు! మీయభిప్రాయమేమిటి?

వాసి: నేనిప్పుడు ఘాదిరీనిగాను.

చేర: కాని సంగతి యంతయు నొకచే:..... అవును. మీరుకూడ వారిలోఁ గలిసినారూ? మీకిది మంచిదే కావచ్చును. కాని నేనీస్థితిలో ఈ సంగతులన్నిటిని వదలిపెట్టలేను. లోకులను దుఃఖపెట్టి సర్వనాశనము చేయుకటుచంటిది యెంత దురదృష్టకరమైన క్రైస్తవ ధర్మము. ఈమీ క్రైస్తవధర్మమును అసహ్య గించుకొనుచున్నాను మీకిందుల పాడయిపోవునది యేమియు లేదు గనుక ఈ కులుకులు మీకు మంచి జాగుగానే ఉండ వచ్చును. కాని నా కొక్కడే కొడుకు. వానిని మీరు పాడు చేసినారు.

నికో: జమీందారిడిగారు! కొంచెము శాంతి పొందవమ్మా!

చేర: ఆ ఆ మీరు వాని జీవితమును పాడుచేసివేసినారు. వానిని రక్షింపవలసిన భారము మీ మీదనే యున్నది. వాడి యనందర్థములైన సంగతులు విడిచిపెట్టుకట్లు మీరే వెళ్ళు.

బోధింపుడు. ఇదంతయు మీబోటి ధనవంతులకు యుక్తముగా వచ్చును. కాని మావంటి వారికి మాత్రము గాదు.

లూయ: (ఏడ్చుచు) నాన్నగారు! ఇప్పుడేమి చేయవలెను.

నికో: నేను వెళ్ళుచున్నాను. బహుశా నేనేదైనా జేయఁ దగినదన్న దేమో (కొటు తొడుగుకొనుచు)

చేర: వారు నన్ను లోనికి వెళ్ళనిచ్చుట లేదు. మనమిద్దఱము కలిసి వెళ్లుదము.

(నిష్క్రమింతురు.)

www.vaidaradhiionline.com

(రెండు వద్య శృంగము)

[గవర్నమెంటు ఆఫీసు. గుమస్తా యొక బల్లిదగ్గరఁ గూర్చుండి యుండును. ఒక సిపాయి యిటునటు తిరిగుచుండును. ఒక జనరలు తన సహాయోద్యోగితో వచ్చును. గుమస్తా లేచి నిలుచుండును సిపాయి సేల్యూటు చేయును.]

జన: కల్నలు గారేరీ?

గు: అయ్యో! ఇప్పుడే వచ్చిన యా క్రొత్త సిపాయిని చూచుటకు వెళ్ళినారండి.

జన: మంచిది. వెళ్ళి వారిని దీసికొనిరా.

గు : చిత్తము.

జన: మఱి నీవు దేనికి నకలు తీయుచున్నావు. ఆ క్రొత్త సిపాయి
స్టేటుమంటా? Acc No. 2777

గు : చిత్తము. అదేనండి. 891.72

జన: ఏదీ యిట్టిమ్ము. 70L

[గుమస్తా కాగితములు జనరలు చేతికిచ్చి వెళ్ళుచున్నాడు.
జనరలు అవి తన యుద్యోగి చేతికిచ్చుచున్నాడు.]

జన: ఏదీ కొంచెము చదువుడు. మాతము. 2-50

ఉ : (చదువుచున్నాడు) "నన్ను మూడు ప్రశ్నలడిగినారు.
1. నేనెందుకు ఒట్టుకొనుటలేదో? 2. నేను గవర్నమెంటు
వారి యాజ్ఞాను ఎందుకు జేయుటలేదో? 3. సైనికశాఖకు
మాత్రమే గాక యున్నతోద్యోగులకుగూడ విరుద్ధముగాను
ఎందుకు వ్రాసితిరో? అని. మొదటి ప్రశ్నకు జవాబిది నేను
ఏసుక్రీస్తుని యుపదేశమును గౌరవించుచున్నాను. అందులో
ఒట్టుపెట్టుకొనరాదని స్పష్టముగా నిషేధించి బడియున్నది.

జన: తన యిష్టము వచ్చినట్లు అర్థాలు తీసి వాదించుచున్నాడే.

ఉ : (చదువుచున్నాడు) "ఎంతమాత్రము ఒట్టుపెట్టుకొనవద్దు.
మీమాట అవునంటే అవును కాదంటే కాదు. అని ఉండవలెను.
వీనిని మించునది పాపము నుండి వుట్టినది. అని సువార్తలో
వ్రాయబడి ఉన్నది. సెంటుజేమ్సు (యాకోబు పత్రికలో)

పిమ్మిసెలులో “నా సహోదరులారా! ముఖ్యమైన సంగతి యేదనగా ఆకాశము తోడనిగాని భూమి తోడనిగాని మఱి దేని తోడనిగాని యెట్టుపెట్టుకొనక మీరు తీర్పు పాలు గాకుండు. “ట్లు అవునంటే అవునన్నట్టును కాదంటే కాదన్నట్టును ఉండవలెను” అని బైబిలులోనే మొదట స్పష్టముగా నొట్టుపెట్టుకొన రాదని ఉన్నది. నేను మనుష్యుల యాజ్ఞ ప్రకారము చేయుటకు ఒట్టుపెట్టుకొనలేను. క్రైస్తవుడనైన నేను నాయర్హత ననుసరించి యెల్లప్పుడును ఈశ్వరుని యిచ్చమీదనే నడుచ వలసి ఉన్నది. మఱి యిచ్చ యెప్పుడును మనుష్యుని యిచ్చ కనుకూలముగా నుండదు,...

జన: వాదన చేయుచున్నాడే. నా యధికారము చూపినప్పుడు నీని సంగతి బాగుగా తెలియును.

ఉ: “గవర్నమెంటు అను పేరుతో బిలువలుడు మనుష్యుల యాజ్ఞలు చేయుట కంగీకరింపను. ఎందువలననగా . . .

జన: ఏమి ఎంత పొగురు.

ఉ: “ఎందువలననగా వారి యాజ్ఞలు దుష్టములైనవి. పాప మయము లైనవి. నేను నేనతో జేరి సైనిక శిక్షణ పొంది మనుష్యులను హత్యచేయుటకు సిద్ధముగా నుండవలయునని వారి యాజ్ఞ. ఇది ప్రాత నిబంధనలోను గ్రొత్త నిబంధనలోను నిషేధింప బడినను వారి యాజ్ఞ దానికి విరుద్ధముగా నున్నది. వైగా నిది నా యంతరాత్మకు విరుద్ధము. ఇంక మూడవ ప్రశ్నకు . . .

[కల్నలు గుమస్తాతోఁ గూడఁ బ్రవేశించును. జనరలు కర్నలు చేతితోఁ దన చేయి కలుపును.]

క : తమరు వాని స్టేటుమెంటును జదువుచున్నారా యేమి?

జన : వాని భాష ఉమింపరానిదిగా నున్నది. ఆ. సరే. వీడి చదువు.

ఉ : నేను న్యాయస్థానము ముందు ఇంత తీవ్రమైన శబ్దములు ప్రయోగించినందులకు జవాబిది. ఈశ్వర సేవ యను పేరుతో జరుగు మోసమును బహిరంగ పఱప వలయునను నఖిప్రాయముతో నేనా శబ్దముల నుపయోగించితిని. నేనీ యుద్దేశమును ఆమరణాత్మము పాలింతును. మఱి యిందు కొఱకే . . .

జన : బాగు. ఈపాఠికింకఁజాలు. ఇటువంటి యసాదర్శపు ప్రవేలా పనలను నాశనము చేసి తీరవలయును. రోకులతో ఇది వ్యాపింపకుండ వాడింకను బ్రేలకుండ మనము చేయవలెను. (కల్నలుతో) ఏమి మీరు వానితో మాటాడినారా?

క : నేనింత పఱకు వానితో మాటాడుచునే యున్నాను. ఇదిమంచి పని కాదని సిగ్గుపచ్చునట్లు తెలిపి చూచితిని. దీనివల్ల వానికే మియు లాభము జరగదని కూడఁ జెప్పితిని. ఇంతే కాకుండా వాని నుండువుల గతి గూడ తెలిపితిని. అందుకతఁడు ఎంతో ఆవేదన పొందెను. కాని వాఁడు తన మాటమీఁదనే నిలఁబడి ఉన్నాఁడు.

జన : తమరు వానితో ఇంతగా మాటాడుట చాల నిచారకరమైన సంగతి. మనము సైనికులము. మనకు వాదన కాదు చేయ వలసివచ్చి. పని. (ఉద్యోగితో) వానిని తీసికొనిరా.

ఏపినెలులో “నా సహోదరులారా! ముఖ్యమైన సంగతి యేదనగా ఆకాశము తోడనిగాని భూమి నోడనిగాని మఱి దేని తోడనిగాని యొట్టుపెట్టుకొనక మీరు తీర్పు పాలు గాకుండు నట్లు అవునంటే అవునన్నట్టును కాదంటే కాదన్నట్టును ఉండవలెను” అని బైబిలులోనే మొదట స్పష్టముగా నొట్టుపెట్టుకొన రాదని ఉన్నది. నేను మనుష్యుల యాజ్ఞ ప్రకారము చేయుటకు ఒట్టుపెట్టుకొనలేను. క్రైస్తవుడనైన నేను నాయర్హత ననుసరించి యెల్లప్పుడును ఈశ్వరుని యిచ్చమీదనే నడువ వలసి ఉన్నది. మఱి యిచ్చ యెప్పుడును మనుష్యుని యిచ్చ కనుకూలముగా నుండదు,...

జన: వాదన చేయుచున్నాడే. నా యధికారము చూపినప్పుడు వీని సంగతి బాగుగా తెలియును.

ఉ: “గవర్నమెంటు అను పేరుతో బిలువలుడు మనుష్యుల యాజ్ఞలు చేయుట కంగీకరింపను. ఎందువలననగా . . .

జన: ఏమి ఎంత పొగరు.

ఉ: “ఎందువలననగా వారి యాజ్ఞలు దుష్టములైనవి. పాప మయము లైనవి. నేను సేనలో జేరి సైనిక శిక్షణ పొంది మనుష్యులను హత్యచేయుటకు సిద్ధముగా నుండవలయునని వారి యాజ్ఞ. ఇది ప్రాత నిబంధనలోను గ్రొత్త నిబంధనలోను నిషేధింపఁ బడినను వారి యాజ్ఞ దానికి విరుద్ధముగా నున్నది. వైగా నిది నా యంతరాత్మకు విరుద్ధము. ఇంక మూడవ ప్రశ్నకు . . .

[కల్నలు గుమస్తాతోఁ గూడఁ బ్రవేశించును. జనరలు కర్నలు చేతితోఁ దన చేలు కలుపును.]

క: తమరు వాని స్టేటుమెంటును జదువుచున్నారా యేమి?

జన: వాని భాష ఉమింపరానిదిగా నున్నది. అ. సరే. వీరీ చదువు.

ఉ: నేను న్యాయస్థానము ముందు ఇంత తీవ్రమైన శబ్దములు ప్రయోగించినందులకు జవాబిది. ఈశ్వర సేవ యను పేరుతో జరుగు మోసమును బహిరంగ వఱవ వలయునను నఖిప్రాయముతో నేనా శబ్దముల నుపయోగించితిని. నేనీ యుద్దేశమును ఆమరణాత్మకము పాలింతును. మఱి యిందు కొంతకే . . .

జన: బాగు. ఈపాటికింకఁజాలు. ఇటువంటి యసంబర్ధపు ప్రవేలాపనలను నాశనము చేసి తీరవలయును. లోకులలో ఇది వ్యాపింపకుండ వాడింకను బ్రేలకుండ మనము చేయవలెను. (కల్నలుతో) ఏమి మీరు వానితో మాటాడినారా?

క: నేనింత వఱకు వానితో మాటాడుచునే యున్నాను. ఇదిమంచి పని కాదని సిగ్గువచ్చునట్లు తెలిపి చూచితిని. దీనివల్ల వానికే మియు లాభము జరగదని కూడఁ జెప్పితిని. ఇంతేకాకుండా వాని నుండువుల గతి గూడ తెలిపితిని. అందుకతఁడు ఎంతో ఆవేదన పొందెను. కాని వాఁడు తన మాటమీదనే నిలబడి ఉన్నాఁడు.

జన: తమరు వానితో ఇంతగా మాటాడుట చాల నిచారకరమైన సంగతి. మనము సైనికులము. మనకు వాదన కాదు చేయవలసివచ్చింది. పని. (ఉద్వేగితో) వానిని తీసికొనిరా.

[ఉద్యోగి గుమస్తాతో నిష్క్రమించును.]

జన. (కూర్చుండి) ఇదిగాదు కల్నలుగారూ! పద్దతి. ఇటువంటి మనుష్యులతో ఇట్లు వ్యవహారము జరిపిన ఏమీ లాభము లేదు. కుళ్ళిపోయిన యవయమును ఖండించివేయుటకు సంశయింపఁ గూడదు. తెగులుపట్టిన గొఱ్ఱ మందలో అంతట అంటురోగ మును వ్యాపింపఁజేయును. ఇటువంటి వ్యవహారములలో మర్యాద పనికిరాదు. వాడు జ్ఞమీందారు కొడుకు. వానికి తల్లి, ప్రియురాలు ఉన్నారు. ఇవన్నియు మనకెందుకు? మన దగ్గట వాడొక సిపాయి యింతే. మఱి మనము మన జారు చక్రవర్తి యధికారము నెఱవేర్చవలెను.

క : బహుశః మనము బోధించినందువల్ల వాడు దారిలోనికి వచ్చు నని యనుకొనాను.

జ : బోధించినందువల్ల నా అబ్బే ఎన్నటికి వాడు దండము వల్లఁ గాని యిటువంటి వారు దారిలోనికి రారు. నాకిటువంటివారి యనుభవము చాల యున్నది. వాడు ఊరుపేరు లేని ఒక వస్తువని. ఒక నలుసని, బండి చక్రము క్రింద నలిగిపోవు రేణు వని వాడు ఈ బండి నడకను ఆపలేడని వాని కనుభవమగు నట్లు చేయవలెను.

క : మంచిది. మనము ప్రయత్నించి చూతము.

జ : (విసుగుతో) ప్రయత్నించి చూడవలసిన దేమియు లేదు. నేను నలభై నాలుగేండ్లు జారుచక్రవర్తి గారి సేవలో గడిపితిని. నా ప్రాణములు సేవ కర్పించితిని. ఇప్పుడు అర్పించుచున్నాను. ఇప్పుడిక్కణ్ణ కుంక నాకు బోధించుటకు బయలుదేఱనా. వాడే

ఫాదిరీ దగ్గటనైన ఈ ధర్మోప న్యాసాలు ఇచ్చిన జాగుండును నా దగ్గట వాడొక సిపాయి. నామాట ప్రకారము చేయక పోయినచో వాడొక ఖైదీ.

[బోరిసు ప్రవేశించును. వానితోగూడ నిద్దలు సిపాయిలుం దురు. ఉద్యోగి గుమస్తా వెనుక వెనుక వచ్చుచుందురు.]

జన: (ప్రేలితోఁ జూపి) పీనిగ్గడ నిలుచుండఁ బెట్టుడు.

బో: నేనెక్కడను గూడ నిలుచుండ నవసరము లేదు. నాయిష్టము వచ్చినచోట నేను నిలుచుచును. లేనిచోఁ గూరుచుందును. నేను మీ యాజ్ఞ ప్రకారము నడువవలసిన పనిలేదు.

జన: నోరు మూయుము. ఎ దుకు నడవవో చూచెదనులే. ఇదిగో ఇప్పుడే నడచునట్లు చేయుదును. చూడు.

బో: (ఒక పీటమీదఁ గూర్చుండును) మీరింత గట్టిగా నఱచుట ఎంత యునుచితము.

జన: వీనిని లేవదీసి నిలుచుండఁ బెట్టుడు.

[సిపాయిలు నిలుచుండఁ బెట్టుదురు.]

బో: ఆ అవును. ఇట్లు మీరు చేయగలరు. మీరు నన్నుఁ జంపఁ గలరు గూడ. కాని మీరు నన్నొప్పించలేరు.

జన: నోరు మూయుము. ఒకసారి చెప్పిన తెలియదూ. నేను జెప్పు నదేమిటో వినుము.

బో: నేను వివరణచుకొనలేదు.

జన: వీడు పిచ్చివాడు. ఆసుప్రతిఁ బంపి వీనిని పరీక్ష చేయింప వలెను.

క : వీనిని జెండరుమీను గారి కార్యాలయమునకుఁ బంపుటకాజ్ఞ
యయినది.

జన : మంచిది. అక్కడకే పంపవలెను. అయితే మఱి వీనికి సిపాయి
దుస్తులు తొడిగి మఱి పంపుడు.

క : వీడు తొగుడుకొనుటలేదు. మొండిపట్టు పట్టుచున్నాడు.

జన : వీనిని బంధించుడు (బోరిసుతో) నేను చెప్పసంగతి వినవయ్యా.
నీకెటువంటి గతి పట్టినను నాకు లెక్కలేదు. కాంచెము ఆలో
చించి తెలిసికో. నీ మనచికోసమే చెప్పుచున్నాను. నీవు
కొట్టుకోఁ గుళ్ళుచుండుట తక్కు మతఃరికీఁ గొంచెము గూడ
లాభము గలిగించలేవు. ఇంక ఇటువంటి మాటలు గట్టిపెట్టుము.
నీవు కోపపడి మాటాడితివిగాన నాకును కోపము వచ్చినది.
(బుజము మీద చేయివేసితట్టి) వెళ్లు. మఱి వెళ్ళి స్రమాణము
చేయుము. ఇటువంటి యసంగత వాక్యములను గట్టిపెట్టుము.
(ఉద్యోగితో) ఏమి ఫాధిరిగార్కడ నున్నారా? (బోరిసుతో)
ఏమి ఏమందువు. (బోరిసు మాటాడఁడు.) ఏమి జవాబు చెప్ప
వేమి? నీవు నేను చెప్పినట్లు చేయుట మంచిది. నీవు కొరడాతో
కఱ్ఱ విఱుగఁగొట్టలేవు. అవన్న లోపలఁజెట్టుకొని ఏదోవిధముగా
కాలము గడుపుకొనుము. మేము నీపైని బలము ప్రయోగింప
వలసిన పని యుండదు. ఏమి?

బో : నేను జెప్పవలసినది యిదివఱకే చెప్పితిని. నేనిప్పుడు చెప్పవలసిన
దేమియులేదు.

జన : చూడు, జైలులో ఇవి యన్నియు నున్నవని యందువుగదా
యవి యన్నియు ఫాధిరిగారితో మాటాడిన పిదప నిర్ణయము

చేసికొనుము. నమస్కారము. జారుచక్రవర్తి సేవలోఁ జేరిన
పిదప నిన్ను మెచ్చుకొందును. (ఉద్యోగితో) పాడిరిగారిని
ఇట్లు పిలుచుకొనిరా.

(జనరలు నిష్క్రమించును. వెంటనే కల్లులు ఉద్యోగి
వెళ్ళుదురు.)

బో : (గుమాస్తాతోను, సిపాయిలతోను) చూడుడు. వారు మోసగించుచున్నారో మిమ్మెట్లు. వారికి మిమ్ము మోసగించుచున్నట్లు తెలియను వారి మాట వినకుడు, మీ కుపాకులు పాటవేసి, నౌకరి వదలివెళ్ళిపోవుడు బహుశః వారు మిమ్ము కొరడాలతో గొట్టవచ్చును. ఈ దెబ్బలుతినుట ఈ మోసగాండ్ర నౌకరికంటె యెట్లయినను మంచికే.

గు : బాగుగానే యున్నది, సేవ లేనిచోట పని జరగుట యెట్లు ?
ఇది మాత్రము అసంభవము.

బో : ఇది యాలోచించుట మన పని కాదు. ఈశ్వరుని యాజ్ఞ పదో మనచేత నేమి చేయుంపఁ దలచినాఁడో యది యొక్కటే మనము చూడవలసిన పని.

1వ సి: బైబిలులో యీ సంగతిని గూర్చి యేమియులేదు. ఇదంతయు వీరి కల్పనయే.

(గుమాస్తాతో జెండరమి ఆఫీసర్ ప్రవేశించును)

జెం : ఏమి ? బోరిసు అను క్రొత్తనైన నికొ డిక్కిడ ఉన్నాడా ?

గు : అవునండి. ఇక్కడే యున్నాడు.

శెం : దయయించి యిట్లే తీసుకొనిరండు. (బోరిసును జూచి) ప్రమాణము చేయుటకు ఒప్పుకొనకుండునున్న జమీందారుగారి యబ్బాయిగారు బోరిసుగారు మీరేనా?

బో : అవును. నేనే.

శెం : (కూర్చుండి, బోరిసును గూర్చుండ సంజ్ఞ చేయును.) దయయించి కూర్చుండుడు.

బో : మన సంభాషణ బొత్తిగా నిరుపయోగమని యనుకొనుచున్నాను.

శెం : నేను మాత్రమట్లు అనుకొనను అందులో మీ విషయములోనా మీరు సేనలో జనించేయుటకు అంగీకరించక పోవుటచేత మీరు విప్లవకారులమో యని సందేహముగా నున్నది. నేనీ సంగతి పరిశీలించవలెనని యనుకొనుచున్నాను. ఇదే గనుక నిజమయిన మిమ్ము నొకరినుండి తప్పించి, మీరు తిరుగుబాటు చేయుచున్నందువల్ల మీకు ఖయదో, ద్వీపాంతరవాసమో యేర్పాటు చేయవలసి వచ్చును. మరి యిది నిజముకాని పక్షమున నై నిక కాళా నిబంధన క్రింద మీరు నడవ వలసినదే. చూడుడు. నేను మీతో నున్నందువల్ల సాఫుగా మాటాడుచున్నాను. మీరు గూడ నా దగ్గర అట్లే యుందురని యాశించుచున్నాను.

బో : మొదట ఇటువంటి సైనిక వేషములతో నుడువారిని నమ్మలేను. మరి మీ వ్యవహార మిటుచున్నది. నేను మిమ్ము యెటుల గౌరవింపగలను? మీ సంగతి చాలా యసభ్యముగా నున్నది.

గాని మీ ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పటకు నిరాకరించను. మీరే మడుగ దలచినారో యడుగుడు.

జెం : మొదట మీ పేరు, వృత్తి, మతము చెప్పుడు.

బో : మీ ిది యంతయుఁ దెలిసియే యున్నపుడు నేను జవాబీయ నవసరము లేదు. ఆ. ఆ. అవును. చానిలో ఒక్క ప్రశ్న మాత్రం ముఖ్యమైనది. నేను మూఢవిశ్వాసముగల క్రైస్తవుఁ డను మాత్రము గాదు.

జెం : అయితే - మీ మతమేమిటి ?

బో : నేను చానికేమియుఁ బేరు పెట్టలేదు.

జెం : ఉహూ ! మళ్ళీ ఇదే....

బో : సరే మంచిది. యయితే కొండమీఁద పనుప్రభువు చేసిన యువ దేశము ననుసరించిన క్రైస్తవ మతము.

జెం : వ్రాయుము (గుమాస్తా వ్రాయుచున్నాఁడు) తమకే జాతితో ఏ రాష్ట్రముతో సంబంధ మున్నది ?

బో : నా కెవరితోను సంబంధము లేదు. నేనొక మనుష్యుఁడను. కేవల మీశ్వర సేవకుఁడనని మాత్రమనుకొనుచున్నాను.

జెం : మీరు రష్యాదేశ పౌరులని యెందువలన అంగీకరింపరు ?

బో : నేనే దేశములను ఒప్పుకొనను.

జెం : ఒప్పుకొనక పోవుటలో మీ ఉద్దేశ్యమేమి ? ఏమి మీరు చానిని నాశనముచేయఁ దలచుచున్నారా ?

బో : విస్సం దేహముగా. దానిని నేను నాశనము చేయఁదలచుచున్నాను. ఇందుకే ప్రయత్నించుచున్నాను.

జెం : (గుమాస్తాతో) దీనినిగూడ వ్రాయుము.

(బోరిసుతో) మీ ప్రయత్నము తెటువంటివి ?

బో : నేను మోసగాండు, ధూర్తులు చేయు చెడ్డను బయటపెట్టి, సత్యప్రచారము చేయుదును. “వీరి మోసములలోఁ జిక్కుకొనవద్దు” అని మీరు వచ్చినప్పటికిఁ ఈ సిఛాయిలకు బోధించుచున్నాను.

జెం : కాని బోధించుట గుట్టు బయటపెట్టుట ఇంతేనా, ఇంకేమైన సుపాయమఁబో జోక్యము గలుగఁ జేసికొనుటలో నిష్టమున్నదా ?

బో : లేదు. వై (గా) అన్ని విధములైన దౌర్జన్య కృత్యములు పాపములని నా ఉద్దేశ్యము. మఱి కేవలము హింస, దౌర్జన్యము మాత్రమే గాదు. అన్ని విధములైన రహస్య కార్యములను, ధూర్తత్వములను...

జెం : దీనిని వ్రాయుము, మంచిది. మీరు ఎవరినెవరి నెఱుఁగుదురో చెప్పుఁడు. తమకు ఆయివశెంకోతో పరిచయమున్నదా ?

బో : లేదు.

జెం : ‘క్లిను’తోనో.

బో : పేరు విన్నానుగాని ఎప్పుడు అతనిని గలసికొనలేదు.

[ఛాదిరీ ప్రవేశించును ముసలివాడు మెడలో క్రాసు, చేతిలో లైబిలు ఉన్నవి. గుమాస్తా వాని దగ్గరకు వెళ్ళి ఆశీర్వాదము గైకొనుచున్నాడు.]

శెం : మంచిది. ఇంతమాత్రము చాలు. మీరు అపాయకరమైన వారు గారని యనుకొనుచున్నాను. మరి మీరు శాసనవిభాగములోనికి రారు. మీరు శీఘ్రముగా విడుదల పొందుదురుగాక యని కోరుచున్నాను. మంచిది నమస్కారము.

(చేయిచేయి కలుపుచు.)

బో : మీతో నొకమాట చెప్పవలయునని యున్నది. తమింతురుగాక. నేను జెప్పకుండ నుండలేను. తమరు ఇట్టి దృష్టమైన, క్రూరమైన వృత్తిని ఎందుకు కోరుకొని తెచ్చుకొన్నారు? దీనిని మీరు విడిచిపెట్ట వలయునని సలహా యిచ్చుచున్నాను.

శెం : (నవ్వుచు) తమ దయకు కృతజ్ఞుడను. ఈ విషయముతో మీతో నేక్రీభవించను. నమస్కారము. (ఛాదిరీతో) ఛాదిరీగారూ! దయచేసి నా స్థానము మీరు ఆలంకరించుడు.

(గుమాస్తాతో, గూడ నిష్క్రమించును.)

ఛా : క్రైస్తవ ధర్మమును పాలింపకుండ జారు చక్రవర్తికి మాతృభూమికి సేవచేయ నిరాకరించుచు అధికారుల కెందుకింత కోపము గలిగించుచున్నావు?

బో : (నవ్వుచు) నేను క్రైస్తవునిగా నా కర్తవ్యమును పాలింపదలచితినిగాన నేను నైనికుడను గాదలచుకొనలేదు.

ఫా : ఏమి, ఎందుకు కాదలచుకొనలేదు. “న్నేహితున్ని”లో సము
ప్రాణము ఇచ్చివేయవలెను” అని మన మతగ్రంథములో
వ్రాయబడియున్నది గదా. ఇదే గదా నిజమైన క్రైస్తవ
ధర్మము.

బో : ఆ. అవును. తన ప్రాణమును ఇచ్చివేయ వలసేగాని ఇతరుల
ప్రాణముల తీసివేయరాదు. మంచిది, ఇదే నేను చేయవలయు
ననుకొనుచున్నాను. ప్రాణములను ఇచ్చివేయుటకు గూడ
స్థిరముగా నున్నాను.

ఫా : ఓ పడుచువాడా ! నీవు చెప్పనది సరియైనది గాదు. జాన్
సిపాయిలతో నిట్లు చెప్పెను....

బో : (నవ్వుచు) దీనివలన “ఆ రోజులలో గూడ సిపాయిలు దోపిడి
చేయుచుండిరని మాత్రము స్థిరమగుచున్నది. కనుకనే జాను
వారినిట్లు చేయవలదని నిషేధించెను.

ఫా : సరే కాని నీవు ప్రమాణము ఎందుకు చేయవు ?

బో : లై బిలులోఁ బ్రమాణము చేయవలదని నిషేధింపబడినట్లు మీకు
తెలియునుగదా !

ఫా : ఆలే, అది కాదు. ఒకసారి వైలటు ఏసుప్రభువును ఒట్టు
పెట్టించి “నీవు నిజముగా ఏసుప్రభువువేనా?” అని యడిగెను.
“ఁ. అవును. నేను ఏసుప్రభువువే” అని యతడు జవాబిచ్చెను.

ఇందువల్ల ప్రమాణము చేయుట నివేధింపబడలేదనుట స్పష్టమగుటలేదా !

బో : మీరు పెద్దవారై యుండికూడ నిటువంటి మాటలాడుటకు విగ్గువచ్చుటలేదా !

పా : నేను చెప్పనదివిను. పట్టుపట్టుకు. నీవును, నేనును ప్రపంచమును మార్చలేము. ప్రమాణముచేసి సుఖముగానుండు. పాపమునునది దేనిలో నున్నదో, చేనిలో లేదో ఆ సంగతి చర్చికే వదిలి పెట్టు.

బో : అది మీకు వదిలిపెట్టినా? ఈ పాపభారమంత మోయుటకు మీకు భయమువేయుటలేదా ?

పా : ఏ పాపము ! చిన్నప్పటినుండి ధర్మమువైని శ్రద్ధ చూపుచునే యుంటుని. ముప్పయి యేండ్ల నుండి యీ పాదిరీపని చేయుచు న్నాను. ఇందువల్ల నన్నే పాపమూ అంటుకోదు.

బో : ఇంతమందిని మోసపుచ్చిన పాపము ఎవరి కంటుకొనును ! (సిపాయిలవై పుచూచి) పాప మీయమాయకుల కేమి తెలియదు గదా !

పా : ఓ యువకుడా ! నీవు, నేనుగూడ ఈ సంగతిని నిర్ణయింప లేము. మనకంటె పెద్దవారి యాజ్ఞ పాటించుట యొక్కటే మన విధి.

బో : నన్ను ఒంటరిగా నుండనీయుండు. నిన్ను జూడగా నాకు దుఃఖము గలుగుచున్నది. ఈ దినరలు సదవిలో మీరున్నచో

మతేమియు బాధలేదుగాని, మెడలో క్రాసు ధరించి, బైబిలు పట్టుకొని ఏనుప్రభువు పేరు చాటుచు ఏనుప్రభువు యొక్క యువదేశములకు విరుద్ధముగా నన్ను నడవదలచుచున్నారా? వెళ్లుడు (ఆవేశముతో) తొలగిపొండు. నా దగ్గఱనుండి వెడలిపొండు. సిపాయులారా! నే నెవరినిగూడఁ గలసికొనకుండ నన్నుఁ గొట్టులో బంధించి వేయుడు. నేనలసిపోతిని.

పా : సరే. అయితే నేను వెళ్ళుదును. నమస్కారము.

(కార్యదర్శి ప్రవేశించును.)

కార్యదర్శి : మంచిది.

పా : వానిది పెంకిపట్టు, పట్టిన పట్టు వీడుటలేదు.

కా : అయితే వాడు ప్రమాణము చేయుటకు, నౌకరి చేయుటకు ఒప్పుకొననేలేరా?

పా : వాడే విధముగాను ఒప్పుకోడు.

కా : అయితే వానిని ఇంక అనువత్రికి పంపవలసియుండును.

పా : అయితే వాడు రోగియని యనవచ్చును. అవును. నిస్సంశయముగా. ఇదే మంచిది. లేనిచో వాని ననుసరించి యితరులు గూడ మోసపోవుదురు.

కా : వీనిని మెడడు పాడై పోయిన వారితోపాటు ఉంచి, చికిత్స చేయవలయునని యార్ద్రరయినది.

పా : బాగున్నది. నమస్కారము. సెలవు.

(వెళ్ళిపోవును.)

కా : (బోరిను దగ్గరకు వెళ్ళి) రండి. మిన్ను దీసికొనిపోవ నాకు అర్థమవుతుంది...

బో : ఎక్కడకు ?

కా : తమరు శాంతముగా నుండి బాగుగా ఆలోచించుకొను శక్తి వచ్చువఱకు. మొదట ఆసుపత్రిలో.

బో : నేను ఆలోచించవలసిన దంతయు ఇదివఱకే యాలోచించు కొన్నాను. కాని, రండు వెళ్ళుదము.

[నిష్క్రమింతురు.]

(ఇది రెండవ దృశ్యము)

(మూడవ దృశ్యము)

[అనుప్రితో ఒక గది. పెద్దడాక్టరు, చిన్నడాక్టరు పండురు. ఒక ఉద్యోగి రోగిమంచము మీదఁ గూర్చుండియుండును. వార్డరు పోలీసు దుస్తులతో నిలుచుండి యుండును.]

రోగి : మీరు నాకేమాత్రము సుఖము లేకుండ నన్ను బాడుచేయుచున్నారని చెప్పుచున్నాను. నా కిదివఱకే చాలాసార్లు ఆరోగ్యము గలిగినది.

డాక్టరు : చూడండి. మీరావేశము పొందఁగూడదు. మీరు అనుప్రితుండి విడుదలగుటకు నేను సంతోషముతో అనుజ్ఞ యిచ్చియుండును. కాని మీకు మిమ్ము స్వేచ్ఛగా వదలిపెట్టుట అపాయకరమని మీయందఱ మీరే యెఱుఁగుదురు గదా నాకు నమ్మకము గలిగినప్పుడు చూతములే!

రో : నేను మఱి త్రాగుడు మొదలుపెట్టుచునవి మీరనుకొనుచున్నారు కాబోలు! అబ్బే యింక త్రాగను. నేను పూర్తిగా యువదేశము పొందితిని. ఇక్కడ గడుపురోజులు నాకు బాధాకరములుగా నున్నవి. (అవేశముతో) మీ కర్తవ్యమునకు విరుద్ధముగా మీరు ప్రవర్తించుచున్నారు. మీ కిదే బాగున్నది కాబోలు!

డా : మీరు స్వతంత్రులుగాన మీకు వాదముచేయుట సులువు. విచ్చి నారి మధ్య నిర్బంధముగానుంచు చున్నపుడు మేమేమి చేయ

గలము ! (వార్డరుతో) మీరేమి చేయడలనుచున్నారు. వెళ్ళి పొండి ఇక్కడినుండి

డా : మీరు కొంచెము శాంతముగా నుండవలయునని ప్రార్థన.

రోగి : కాని తమరు నన్ను విడుదల చేయింపుడని మీరు ప్రార్థించుచున్నాను. బ్రతిమాలుకొనుచున్నాను.

[అటుచుచు డాక్టరుమీఁది కుటుంబమువారు వార్డర్లు వట్టుకొందురు. పోరాటమగును. నీదప వానిని వార్డర్లు అవతలకు తీసుకొనిపోవుదురు.]

చిన్నడాక్టర్ : ఇదిగో చూచితిరా రోగి ప్రారంభమయ్యింది. ఇప్పుడు వాడు మీ మీదకుగూడ దురికివచ్చును.

పె.డా : మత్తు ప్రభావము . అది. కొంచెము అభివృద్ధి మాత్రము గలిగినది.

(కార్యదర్శి ప్రవేశించును)

కా : సుఖముగా వున్నారా?

పె.డా : నమస్కారము.

కా : నేను ఒక జమీందారుగారుగాని కుమారుని బోధించు అను తెలివి గల మనష్యుని తమ దగ్గరకు తీసుకొని వచ్చుచున్నాను. అతడు నేనతో జేరినాడను. కాని మిత వాంఛములవల్ల నై నిక నేవ చేయుటకొప్పుకొనుట లేదు. అందున జైడర్ మీసు గారు మీ దగ్గరకు పంపినారు. రాజకీయ కుట్రలలో సంబంధము

లేకపోవుటవల్ల మీ శాసనవిభాగములోనికి రాగలడని యాయనన్నారు. ఫాదిగారు బోధించినారు గాని అది యంతయు వ్యర్థమై పోయినది.

పెద్దడాక్టరు : మఱి యటువైని మామూలు ప్రకారము వానిని ఇక్కడకు తీసుకొని రండు. ఇది యన్ని ఫిర్యాదులకు ప్రాకోర్టు అని మీరు తలచుచున్నారు గాదుమరి ! మంచిది. తీసుకొని రండు.

(చిన్నడాక్టరు నిష్క్రమించును.)

కా : వాడు ఉన్నతవిద్య పొందినవాడని వానికి ఒక ధనికురాలైన బాలికతో వివాహము కావలసి యున్నదని అనుకొనుచున్నారు ఇది చాలా వింత సంగతి. ఈ చోటు నిజముగా వానికి తగిన స్థలమని యనుకొనుచున్నాను.

పె.డా : అవును, వానికేదో పెంకిపిచ్చి పట్టియుండును,

(బోరిసును లోనికిఁ దీసికొని వచ్చుచున్నాడు.)

పె.డా : రండు. ఇట్లు రండు. దయయుంచి కూర్చుండుడు. మేము మీతోఁ గొంచెము మాటాడవలసి యున్నది.

(కార్యదర్శి వెళ్లును.)

బో : తమరు నన్నెక్కడనైన బంధింపవలసి యున్నచో దయయుంచి త్వరగా నన్ను బంధింపుడని కోరుచున్నాను. అప్పుడు నాకు కొంత విశ్రాంతియైనను దొరకగలదు.

పె.డా : తమింతురుగాక. మేము కొన్ని నియమములను బాటింప వలసియున్నది. ఏవో కొన్ని ప్రశ్నలు మాత్రమే యడుగుదును మీ శరీరంలోనున్న బాధ యేమిటి? మీకెట్లున్నది?

బో : నాకే రోగము లేదు నేను పూర్తిగా ఆరోగ్యముగానే యున్నాను.

పె.డా : కాని తమరు అందరివలె ప్రచర్తించుటలేదు.

బో : నేను నా యాత్మయొక్క యాజ్ఞ ననుసరించి నడుచుచున్నాను.

పె.డా : చూడండి. తమరు సేనలో పనిచేయుట కెందుకు అంగీకరిం లేదు. ఏ కారణముచేత ఇట్లు చేయుచున్నారు.

బో : నేను క్రైస్తవుడను గాన నేను హత్యచేయలేను.

పె.డా : కాని శత్రువుల నుండి మన దేశమును రక్షించుకొనుట ప్రతి మనుష్యుని కర్తవ్యము గదా! చెడ్డగా నడచి, సాంఘిక నియమముల నుల్లంఘించుచువారిని అణచుట యవసరము కాదామరి!

బో : ఇప్పుడెవరును మన దేశమును ఆక్రమించుట లేదే! ఈ ఖయిదులలోపడి బాధలు పొందువారి కంటె రాజోద్యోగులే ఎక్కువగా సాంఘిక నియమములను పాడు చేయుచున్నారు.

పె.డా : అయితే తమ యుద్దేశమేమి?

బో : నా యుద్దేశమా? చెడ్డలన్నిటికి త్రాగుడే మూలము. దానిని స్వయముగా గవర్నమెంటు అమ్మించుచున్నది. అబద్ధమైన,

అన్యాయమైన మతమును గవర్నమెంటువారే ప్రచారము చేయుచున్నారు. నాచే చేయింపఁ దలచిన ఈ నైతిక దాస్యము లోకము నీతి భ్రష్టులను, పతితులనుజేయు ఈ నైతిక దాస్యము గవర్నమెంటువారి చేతులలోనే యున్నది

పె.డా : అయితే మీ యుద్దేశ్యములో గవర్నమెంటు పరిపాలన అనా వశ్యక మన్నమాట.

బో : ఇది కూతము నాకుఁ దెలియదు. కాని యే విధమైన దుష్ట త్వములను బాల్గొనరాదను సంగతి మాత్రము బాగుగా తెలియును.

పె.డా : అయితే ప్రపంచము యెక్క స్థితి యేమగును? మనము దూర్భిక్షతోఁ జనిచేయుటకు కాదా మన కేశ్వరుఁడు బుద్ధి నిచ్చినది!

బో : సాంఘిక నియమములు హింసతోకాక మంచితనము (అహింస) తోనే వింపవలయునని తెలిసికొనుటకే కూడ ఈశ్వరుఁడు మనకు బుద్ధియిచ్చి యున్నాఁడు. మరి యిందువల్లనే మనుష్యులు ఏ విధమైన దుష్టత్వములో నైనను బాల్గొనుటకుఁ దిరస్కరించుట ఏ విధముగనైనను అపాయకరముకాదు.

పె.డా : ముఁసే. ఏది కొంచెము నన్ను పరీక్షచేయ నీయుఁడు. తమరు దయచేసి యొకమాటు పరుండఁగలరా?

(అన్నట్లుకాదు) ఇక్కడ నొప్పిలేదు గదా?

బో : లేదు.

పె.డా : మరి ఇక్కడనో ?

బో : అబ్బే, లేదు.

పె.డా : కొంచెము పట్టిగా ఊపిరి తీయుడు ఇప్పుడు కొంచెము ఊపిరి సాపుగా విడుపుడు. నాయురధేయతకు మన్నింపవలెను. (ఒక్క తేపు తీసుకొని నుదురు, ముక్కు కొలుచుచున్నాడు.) ఇప్పుడు దియయుంచి తమరు పన్నులు మూసి నడుపుడు.

బో : ఇది యంతయుఁ జేయుటకు మీకు సిగ్గు కలుగుటలేదా ?

పె.డా : తమ యభిప్రాయమేమి ?

బో : ఇది యంతయు అసంతమైనది. నేను బాగుగ ఆరోగ్యము గలవాడనని, నేను వారి దుష్కర్మలలో నైకత్యమగుట కంగీకరించు పోవుటచే నిక్కడకుఁ బంపబడితినిని, పైగా నేను జెప్పినదంతయు సత్యమగుటచే దానికి వారు జవాబుచెప్పలేక నేను పిచ్చిపాడునను మిషపెట్టి లొంగును వంచించుచున్నారని మీరు తెలియనే తెలియనుగదా. ఇదంత తెలిసికూడా మీరు యీ యసంగతమైన విషయములను పురికొనిపోయి పహాయపడుచున్నారు. ఇది మిగుల అసహ్యకరము, సిగ్గుగాదా. ఇట్లు మీరు చేయఁగూడదు.

పె.డా : అయితే తమరు సరిగా నడపఁదలఁచుటలేదా ?

బో : లేదు పన్నులు నీవు. ను యిష్టము వచ్చినట్లు నిర్బంధింపుడు. కాని నీది స్వయముగా నెమియుఁ జేయను. (వేగముగా) నన్నొంటిగానుండ నీయుడు.

(డాక్టరు గంటమ్రోగించును. ఇద్దరు వార్డర్లు వచ్చుచున్నారు.)

పె.డా : ఆపేళము చెందకుండు తమరు అలసినట్లున్నారు. మీరు మీ వార్డులోనికి వెళ్ళెదరా !

(చిన్న డాక్టరు ప్రవేశించును.)

చి.డా : ఈ చిన్న జమీందారును గలిసికొనుట కెవరో కొందఱు వచ్చుచున్నారు,

బో : వారెవరు !

చి.డా : వారు నికోలసుగారు, వారి కూతురును.

బో : వారిని జూచుట నాకెంతో ఇష్టము.

పె.డా : కలిసికొనుట కేమియుఁ గారణముండకపోదు. వారిని లోనికి బిలుపుము. తమవారిని ఇక్కడనే చూడవచ్చును.

(పెద్దడాక్టరు నిష్క్రమించును. వెనుక వెనుకనే చిన్నడాక్టరు, వార్డర్లు వెళ్ళుచున్నారు నికోలసు ల్యూబా ప్రవేశింతురు. జమీందారిణి తలుపుదగ్గర నుండి తొంగిచూచి “మీరు నడువుండు. నేను తరువాత వచ్చెదను” అనుచున్నది.)

ల్యూ : (తిన్నగా బోరిసు దగ్గరకు వెళ్ళి వాని తలను తన చేతులతోఁ దడుముచు ముద్దు పెట్టుకొనుచున్నది.) ఓ యభాగ్యుడైన బోరిసూ !

బో : నీవు నా కోసము విచారింపకుము. నాకు చాలా యానందము గాను, కులాసాగాను ఉన్నది. మీరెటులున్నారు ! (నికోలను చేయి ముద్దుపెట్టుకొను చున్నాడు.)

నికో : నేను నీకు ముఖ్యముగా నొక సంగతి చెప్పటకు వచ్చితిని. అన్నిటికంటె మొదటి సంగతి యిది. ఇటువంటి విషయములలో హద్దుమీరి ప్రవర్తించుట శక్తికొలది చేయకపోవుట కంటె గూడఁ జాల చెడ్డది. ఈ విషయము నీవు బైబిలులో వ్రాయఁ బడినట్లే నీవు ప్రవర్తింప వలెను. “నే నిది చెప్పదును, ఇట్లు చేయుదును” అని యీ విధముగా మొదటి నుండి నిన్ను రక్షించుకొనుటకు ఆలోచింపకుము. ఒకవేళ వారు నిన్ను ఖయదులో పేసినచో ఏమి మాట్లాడవలయునో, ఎట్లు ప్రవర్తింపవలయునో అని ముందుగా నీవాలోచింపకుము. ఏలయనఁగా ఇటువంటి సమయములో మాట్లాడునది నీవు గాదు. నీ స్వర్గీయ పితయొక్క యాత్మయే నీలోనుండి మాట్లాడును. నేను ఈ పని చేయుటకు జాగుగా ఆలోచించి, విమర్శించి నిశ్చయించుకొంటినను కారణముచే మాత్ర మేపవిని చేయకుము. ఎప్పుడు నీ యంతఃకరణము—నీ యాత్మ ఆ పని చేయుటకు ప్రోత్సాహపఱచునో ఆ పని చేయకుండ నుండలేవని నీ కెప్పుడు విదితమగునో యప్పుడే యా పని చేయుము.

బో : నేనట్లే చేసితిని. నేను నౌకగ్రీచేయ నిరాకరింతునని. యనుకొన నయిన అనుకొనలేదు. కాని, యీ మోసములను. పోలీసుల కవట స్వాయములను అధికారుల నిరంకుశత్వమును జూచినప్పుడు నాకుతోచినది చెప్పకుండ నుండలేక పోతిని. మొద

నాని కనుమరుగైనది కాని, ఒక అనియోతో సామాన్య విషయమై, ఆ సంరక్షణతో నిండిపోయినదై యునుపోయినది.

(లూకా నేలమీద గూలబడి యేసుచున్నది.)

నికో : అన్నిటికంటే ముఖ్యమైన విషయమే ఏమనగా, ప్రకాశగోళము, దీనిని చున్న ప్రకాశము ఏ పనియును చేయకద్దు. ఇంకా మట్టుకు నేను చూచి గున్నచున్నట్లు చెప్పచున్నాను. ఒకచో నీవు ఇప్పుడు ప్రమాదము చేసి, చాకలితో బ్రవేశించి నప్పటికిని నేను మొదటికంటే ప్రక్కవగాఁ గాదు. సరిగదా పైగా నెక్కువ ప్రేమతో, ఎక్కువ యాదరముతో నిన్ను జూతును. శాస్త్రజగత్తులో జరుగుచుండుచు మహత్తవ పూర్ణమైనది గాదు ఏది యాత్మలోపల శోధిత్వముమై ప్రకాశించుచుండునో మహత్తరమనగా దానిదే.

బో : నిస్సంశయముగా, అందువల్లనే యాత్మలో సంగవించినది శాస్త్రజగత్తులో దప్పక పరివర్తము గలుగఁజేయును.

నికో : నేను జెప్పవలసినది నేను చెప్పితిని. నీ తల్లి నచ్చివది. ఆమె చాలా దుఃఖించుచున్నది. నీవు చేయఁగలిగినచో నామె చెప్పునది చేయుము. మంచిది. ఇదే నీకుఁ జెప్పఁదలచుకొన్న సంగతి.

(తెరలో రోదన ధ్వని. ఒక పిచ్చివాడు లోనికిఁ బ్రవేశించుచున్నాడు. వార్డరులు వానిని బట్టుకొని తీసుకొని పోవుచున్నారు.)

లూకా : ఎంత భయంకరమైన స్థలము. నీవు యిక్కడే యుండవలసి వచ్చునా? (ఏడ్చుచున్నది.)

బో : నాకీ విషయమై భయము లేదు. నిజ మడిగిరచో ఇప్పుడు నా కెందుకును గూడ భయములేదు కాని యీ విషయములో నీవేమనుకొందువో యని భయపడుచున్నాను. ఈ విషయములో నాకు సహాయము చేయుము. తప్పక నీవట్లు చేయుదువని నమ్ముచున్నాను.

లూయ : ఇదంతయు జూచుచు నే నానందింపగలనా ?

నికో : ఆనందింపలేము. ఆనందము గల గుటి యసంభవం. నేను స్వయముగా నానందింపలేను. ఈ విషయములో నాకు బాధగానే యున్నది, అయినను ఆ స్థానములో నే నుండుటకు నేను స్థిరముగా నున్నాను. దీనిలో ౮ ఖమున్నప్పటిని అందులోమంచి యున్నదని యనుకొనుచున్నాను.

లూయ : అది మంచిదే కావచ్చును. కాని వారు వీనిని ఎప్పుడు విడుదల చేయుదురో !

బో : ఈ సంగతి ఎవరు చెప్పగలరు ? నాకు భవిష్యత్తును గూర్చి యాలోచనే లేదు. వర్తమానమే ఎక్కువ సుఖదాయకమైనది. మఱి నీవు దానిని ఇంకను సుఖదాయకముగాఁ జేయగలవు...

(తల్లి జమిందారిణి ప్రవేశించును.)

చేర : నే నింక ఎక్కువసేపు ఉండలేను.

నికో : ఏమి మీరు వానికి బోధ చేసినారా ? వాడు ఒప్పుకొనెనా ?

బోరిసూ ! నా బిడ్డా ! కొంచెము నావైపుచూడు. నా బాధ

నీవు తెలిసికొనలేవు. నా మీద దయచూపు. మువ్వై ఏండ్ల నుండి నీ కోసమే నేను జీవించుచున్నాను. నిన్నింత వానినిగా జేసితిని. నా యేర్పాటులన్ని ముగియుట తోడనే నీ విట్లు మమకారము లేకుండా అందఱను విడిచిపెట్టుచున్నావు. నీకు ఖయిదా ? ఎంత యమర్యాద. ఓరీ వద్దురాబాబూ !

బో : అమ్మా ! నా మాట కొంచెము విను.

చేర : (నికోలనుతో) మీరు వానికేమీ చెప్పరేమి ? మీరే వానిని పాడుచేసితిరి. మీరే వీనికి బోధించుదు. అవును. ఇదంతయు మీకు బాగుగానే యుండును. ల్యూబా ! కొంచెము నీవు చెప్పి చూడు. వీనికి బోధించు.

ల్యూ : నేనేమియుఁ జెప్పలేక పోవుచుంటిని.

బో : విను. అమ్మా ! బొత్తిగా అసంభవమైన సంగతులు గూఢా ప్రపంచములో నున్నవని తెలుసుకో. నేను వైచిక థాస్యము చేయలేను.

చేర : నీవు చేయలేవని యనుకొనుచున్నావా ? ఇదంతయు అసంగ తము. అందఱు నైతిక నేవ చేసినవారే. ఇప్పుడు కూడఁ జేయుచున్నారు. నీవు, నికోలను కలిసి ఒక క్రైస్తవమతమును లేవదీసినారు. అది క్రైస్తవమతము కాదు. అందఱను దుఃఖములో ముంచునట్టి యా మతము పితాచమతముగాదూ ?

బో : సరిగా నిట్లే బై బిలులోఁ జెప్పఁబడినది.

చేర : బై బిలులో ఇదేమియు లేదు ఒకవేళ యున్నచో అది వట్టి మూర్ఖముతో నిండినదే అని అనవలయును. నా ప్రియమయిన

బోరినూ! నాపైని నీకు దయలేదూ! (కాగలించుకొని యేడ్చుచున్నది) నా జీవితమంతయు దుఃఖమయమై పోయినది. నా జీవితములో ఒకటే యాశ, ఒకటే సుఖకిరణము మాత్రమున్నది. నీవు దానిని నాశనము చేయుచున్నావు. బోరినూ! నాపై దయచూపుము.

బో : అమ్మా! ఇది నాకుఁ జాలకష్టమైన సంగతి, అసహ్యమయినది గూడా. కాని నీకు తెలియఁజేయలేను,

చేర : చూడు. ఇప్పుడు తిరస్కరించకు. “నౌకరి చేయుదు”నని చెప్పి వేయుము.

నికో : చెప్పు. నీవు ఈ విషయము బాగుగా ఆలోచించుకో. తిరిగి నీవు తప్పక యీ విషయములో మరొకసారి యాలోచించుకో.

బో : కాని, అమ్మా! నీవు కూడ నామీద దయ చూపవలసియున్నది. ఇది నాకుఁ గూడ అసహ్యముగా నున్నది. (తెరలో తిరిగి రోదన ధ్వని.) నేను పిచ్చి యాసుపత్రిలో నున్నానని యెఱుఁగుదువా? నిజముగా ఎట్లయినఁ బిచ్చివాఁడనై పోదు నేమో యని భయము వేయుచున్నది.

(పెద్దడాక్టరు ప్రవేశించును.)

పె,డా : అమ్మా! ఇతనికి ఆంకను దుష్టస్థితి గలుగవచ్చును. మీ యశ్చాయ చాల ఆవేశము పొందిన స్థితిలో నున్నాడు. నేడింక మీరు సెలవు చేసికొని వెళ్ళవలెను. మరల మీరు ల్యూతా

అదివారములలో రావచ్చును. దయయుంచి పండ్లెండు గంటలకు బూర్వమే రండు.

చేర : మంచి సంగతే. మంచిది. నేను వెళ్ళుచున్నాను. బోరిసూ! నాపై దయయుంచి యీ విషయములో తిరిగి యాలోచించు నాపై దయయుంచు. తిరిగి లక్ష్మీవారము నేను వచ్చునప్పటికి సంతోషవార్త వినిపించుటకు సిద్ధముగానుండు.

నికో : (బోరిసూతో చేయిగలిపి) ఈశ్వరుని సహాయంతో దీనిని తిరిగి ఆలోచించుకొనుము. నీకు రేపే మరణ మాసన్నమైనట్లు తలచుకొని యీ విషయమును తిరిగి ఆలోచించుకొని చూడుము. సత్యమును నిర్ణయించుకొనుట కిది యొక్కటే మార్గము. మంచిది. సెలవు.

బో : (ల్యూజాను సమీపించి) మరి నీవు నాకేమి చెప్పెదవు ?

ల్యూ : నేను అబద్ధమాడలేను, నీవు స్వయముగా బాధ తెచ్చిపెట్టుకొని యితరులను ఎందుకు బాధపెట్టుచున్నావో నాకేమీ తెలియుట లేదు. మరి నీకేమియు నచ్చచెప్పలేకుండ నున్నాను.

(ఏడ్చుచు నవతలకు బోవుచున్నది. బోరిసూ మిగిలిన వారందఱు నిష్క్రమింతురు.)

బో : (ఓంటరిగా) ఆహా! అది యెంత గతినమైనది. ఎంత కఠోరము. ఈశ్వరా! నాకు సహాయము చేయుము (ప్రార్థించుచు నున్నాడు.

(గౌను పట్టుకొని వార్డరులు వచ్చుచున్నారు.)

చార్లరు : దయయుంచి ఇవి ధరింపుడు.

(బోరిసు ఆ గౌను తొడుగుకొనును.)

(ఇది మూడవ దృశ్యము)

చ తు ర్థాం క ము

(మొదటి దృశ్యము)

[ఒక సంవత్సరము పిదప మాస్కోలో నికోలసు గృహములో నృత్యము ప్రదర్శింప నేర్పాటు జరుగుచున్నది. పియోనాకు నాలుగు వైపుల నౌకరులు పూరిమొక్కల కుండీల నుంచుచున్నారు. మేరి పట్టుదుస్తులు ధరించి అలెగ్జాండ్రాతో గూడ వచ్చుచున్నది.]

మే : విందా! కాదుకాదు. ఒక చిన్న నృత్యప్రరంభము. వారు చెప్పుచున్నట్లు ఒక విందు. మా పిల్లలు రంగస్థలములలోఁ బాల్గొన్నప్పటి నుండి యెక్కడనో యొకచోట నుండి నృత్యమున కాహ్వానములు వచ్చుచునే యున్నవి. ఆ యాహ్వానములకు బదులు వారిని గూడ నేను ఆహ్వానింప వలసి యున్నది గదా!

అలె : నికోలసు ఇందుకిష్టపడఁడని నా భయము.

మే : ఇందుకు నేనేమి చేయఁగలిను? (నౌకరుతో) అది యటుంచుము. (అలెగ్జాండ్రాతో) వారు సుఖముగా నుండఁగాను, వారి కెట్టి కష్టము గలుగకుండ నుండఁగాను జూచుట నా కెంతయో సంతోషమని ఈశ్వరుఁడే ఎరుగను. కాని వారిప్పు డిబువంటి విషయములలో అంతగాఁ గలుగఁ జేసికొనుటలేదు.

అలె : కాదు, కాదు. కేవలము తన మనస్సులోని సంగతి యిచ్చుడా తఁడు వెనుక మోస్తరుగాఁ బ్రకటించుట లేదు. భోజనమైన పిదప అతఁడు తన గదిలోనికి వెళ్ళుచుండఁగా అతనిలో ప్రసన్నత సంతృప్తి కనిపించుట లేదు.

మే : నేనేమి చేయఁగలను. చివరి కెట్లయినను మనుష్యులు బ్రతకవలయును గదా. మరి మనమో మనుష్యుల మోస్తరుగా మండవలయును. మాకు ఏడుగురు పిల్లలు, పోనీ ఇంటిలో నవ్వుకొనుటకు, ఆడుకొనుటకు, మనస్సు సంతోషపెట్టుకొనుటకు ఏమైనను ఏర్పాటులు లేకపోయిన పాపము వారు ఎట్లు ఉందురో భగవంతునికే తెలియవలయును.మంచిది. ఎట్లయినను ల్యూతాను గూర్చి యిప్పుడు నేను నిశ్చింతగాను, సంతోషముగాను ఉన్నాను.

అలె : ఏమి యంతయు నిశ్చయమైనదా ? ఆమె తన వివాహమును గూర్చి ప్రస్తావించినదా ?

మే : ఆ. నిశ్చయమైనట్లే అనుకొనవలెను. అతఁడు దానితో మాటాడినాను మరి. ల్యూతా అంగీకరించినది.

అలె : ఇందువలన నికోలసుకు ఇంకను గొప్ప కష్టము గలుగును.

మే : ఆయన యంతయు ఎరుఁగుదురు. వారికి గాచిపెట్టినది ఏమియు లేదు.

అలె : అతఁడు వానినిష్ట పడఁడూ.

మే : (నొకరుతో) వండ్లు అలమారులో పెట్టు. అలెగ్జాండ్రా ! ఎవరి నిష్టపడరందువు, అలెగ్జాండర్ మాయికాలోవిచ్ నా ? ఆయన

అతని నెన్నడును ఇష్టపడలేదు. ఏమనగా, అతడు వారికిఁ బ్రിയమైన సిద్ధాంతములను ఖండించు ప్రజ్ఞ గలవాఁడు. మంచి వాఁడు. దయాస్వభావుఁడు. ప్రపంచ సంగతులన్నిటిని దెలిసిన వాఁడు. కాని పాపము బోరిను సంగతి యేమయినదో. వానిని గూర్చి తలచుకొన్నపుడు నాకు నిద్రగూడ వచ్చుటలేదు. కల గనుచు నిద్రనుండి యులికిపడి లేచుచున్నాను, తెలియుట లేదు. పాపమతని సంగతి ఏమైనదో !

అతః : లిసా అతనిని చూచుటకు వెళ్ళినది. అతడిప్పుడు గూడ అలాగే యున్నాఁడు. బోరిను చాలా చిక్కిపోయెనట. అతని ప్రాణ మైవము బోవచ్చును. లేక అతని మెదడై నను పాడయిపోవచ్చు. నని డాక్టరులకు భయముగా నున్నదని యామె చెప్పుచున్నది.

మే : అయ్యో ! పాపము. ఈయన యుపదేశములవల్లనే అతడు తన జీవితమును పాడుచేసుకొన్నాఁడు. జీవితమును పాడుచేసుకొన్నచో ఏమి లాభము ? నేను దీనిని మెచ్చుకోను.

(పియోనా వాయించువారు ప్రవేశింతురు.)

మే : ఏమి మీరు పియోనా వాయించుటకు వచ్చితిరా ?

పియోనా వాయించువారు : అవునండీ.

మే : దయయుంచి కూర్చుండుఁడు. ఇంకను గొంచెము అలస్యమున్నది. కొంచెము టీ పుచ్చుకొందురా !

పియోనా వాయించువారు : వద్దు, తమించండి. (పియోనా దగ్గరకు వెళ్ళుదును.)

మే : నాకు బోరిసు అన్న ఇష్టమే కాని వాడు ల్యూబాకు దగిన వాడు కాడు. ఆయన మాటలు వినుచున్నప్పుడు ఇంక అసలే పనికిరాడు.

అలె : కాని, అతని విశ్వాసమును చూడగా చాలా ఆశ్చర్యముగా మన్నది. ఇప్పుడు వాడెటువంటి కష్టము లనుభవించుచున్నాడు. సైనిక సేవచేయుటకు ఒప్పుకోనంతవరకు అక్కడే బంధింపబడుటో, మరి యొక కొట్టులోపడవేయుటో జరుగునని అక్కడివారు చెప్పుచున్నారు. వాని నాలుకనుండి ఆ సమాధానం తప్ప ఇంకేమియు వచ్చుటలేదు. ఇట్టి స్థితిలోగూడ అతడు ప్రసన్నముగాను, ఆనందముగాను మున్నాడని లిసా చెప్పుచున్నది.

మే : కేవలము గుడ్డిశ్రద్ధకము ఇదిగోచూడు. అలెగ్జాండర్ మాయ కాలోనిచ్ వచ్చినాడు.

(మాయికలోనిచ్ ప్రవేశించును)

మా : నేను చాల ముందుగా వచ్చితిని గాబోలు.

(మేరీ అలెగ్జాండ్రా చేతులను ముద్దు పెట్టుకొనును)

మే : ముందుగా వచ్చుట మంచిదే యయినది.

మా : ల్యూబావీది? గడచినది కూడఁడియుటకై బాగుగా చాలనేవు నాట్యము చేయుటకామె నిశ్చయించుకొన్నది. మఱి నేను ఆమెకు సహాయము చేయుదునని మాట యిచ్చితిని.

మే : ఆమె ఆ యేర్పాటులలోనే మునిగి తేలుచున్నది.

మా : అయితే నేను వెళ్ళి ఆమెకు సాయపడనా ?

మే : తప్పక.

మా : వెళ్ళబోవు చున్నాడు. ఇంతలో ల్యూబా ప్రవేశించును. ఆమె చేతిలో కుర్చీదిండ్లు, బియ్యం లున్నవి.)

లూ : ఓహో ! మీరు వచ్చినారా ? చాలా మంచిది. ఇప్పుడు నాకు సాయపడవచ్చును. హాలులో ఇంకను మూడు దిండ్లు ఉన్నవి. వెళ్ళి వాటిని తీసికొని రండు.

మా : పేనిడిగో వెళ్ళుచుంటిని. (వెళ్ళును.)

మే : ల్యూబా ! అతిథులు రాబోవు చున్నారు. ఇటువంటి సమయములో స్నేహితులు ప్రశ్నలు వేయుదురు. నేను వారికిఁ దెలుపవచ్చునా ?

ల్యూ : వద్దు. అమ్మా. వద్దు. స్నేహితులు అడిగితే అడుగనిమ్మో తండ్రిగారి కిది యిష్టము గాదు.

మే : వారికిపాటి కిది తెలిసియే యుండును. అదిగాక వారికి ఎప్పుడో యొకప్పుడు చెప్పవలసినదేగదా. నేడే ఈ విషయము సూచించుట మంచిదనుకొందును. ఇది కేవలమొక సుఖాంతమైన రహస్యము.

ల్యూ : వద్దు. వద్దు. అమ్మా. ఇట్లు చేయవద్దు. ఇందువల్ల ఆనంద భంగమగును. ఈసంగతి ఇప్పుడేమీ తలపెట్టవద్దు.

మే : సరే నీ యిష్టము.

ల్యూ : మంచిదే కాని, నాట్యము ముగిసిన తర్వాత సరిగా విందు
ప్రారంభములో

అలెగ్జాండర్ మాయిలోవిచ్ (ప్రవేశించును.)

ల్యూ : ఏమి అన్నియు తీసికొని వచ్చితిరా ?

మే : నేను వెళ్లి పిల్లలను జూచివత్తును.

(అలెగ్జాండర్ తో గూడ సిగ్గుమించును.)

అలె : (మూఁడు దిండ్లు తీసికొని వచ్చుచు వానిని గడ్డముతో నర్దుచు
దారిలో, గొన్ని పడవేయు చున్నాడు) నీవు శ్రమపడకు
ల్యూబా ! వానిని అట్లుండనిమ్ము. నేను వానిని ఎత్తిపట్టుకొని
వత్తును నీవు పూలగుత్తులు చాల కట్టితివే. మంచిది. నేను ఈ
రోజు బాగుగా నృత్యములో పాల్గొందును. వానియా !
ఇటురా :

వా : (పువ్వులు పూలగుత్తులు తీసికొని) ఇదిగో నేను అన్నిటిని తెచ్చు
చున్నాను.

ల్యూ : నేను, అలెగ్జాండరు, ఈరోజు ఒక పందెము వేసికొన్నాము.
చూతము. ఎవరు గెలిచెదరో.

మా : నీవందఱను ఎటుఁగుదువు గనుక ఇది నీకు చాల సులువు. నేనో
మొదట యువతులను మంచి తనము చేసికొనవలెనని కాఁబోలు
నీ యుద్దేశము. పరుగెత్తుటకు ముందు నీవు నలభై యడుగులు
ముందున్నావు.

వా : కాని నీవు పెండ్లికొడుకు కాబోవుచున్నావు. మఱి నేనో బాలుడను.

మా : కాదు అబ్బాయి. నేకింకను పెండ్లికొడుకు నగుట లేదు. నేను పిల్లవానికంటె గూడ అభ్యాసమైన స్థితిలో నున్నాను.

ల్యూ : వానియా కొంచెము నాగదినుండి జిగురు సూది కత్తెర తీసికొనిరా. మఱేమి పాడు చేయకే.

వా : అన్ని బ్రద్దలు కొట్టి వేయుదును. (వరుగెత్తి పోవును)

మా : (ల్యూబా చేయి పట్టుకొని) ల్యూబా ! నేను ముద్దు పెట్టుకొనగలనా ? (ఆమె చేయి ముద్దు పెట్టుకొని) నేను చాల ధన్యుడను. కాని యిది చాలదు. నాట్య సమయములో మనము మాటాడుకొనుటకు సమయము దొరుకును. నా ప్రార్థనను నీవు మన్నించి నట్లు నేను మా యింటికి తెలిగ్రాము పంపనా ?

ల్యూ : ఆ. ఈనాడు రాత్రి.

మా : ఇంకాకమాట అడగవలసి యున్నది. ఆది నికోలను గారి కెట్లుండునో. ఏమి నీవు వారితో జెప్పితివా ?

ల్యూ : లేదు. నేను వారితో జెప్పలేదు. ఇప్పుడు చెప్పెదను, వారు అన్ని యింటి పనులను వలెనే దానిని గూడ ఉదాసీన భావముతో విందురు. “ నీ యిష్టము వచ్చినట్లు చేయుము ” అని మాత్రమే అందురు. ఇది వారి మనస్సునకు విష్టము గలిగించు ననుటలో సందేహములేదు.

మా : అవును. నేను బోరిసును గాను గదా మఱి. నేనో మిగుల
ఔచార్యవంతుడను.

ల్యూ : అవును. వారియందలి గౌరవము చేతనే ఇంతవఱకు మనస్సును
అణచుకొని నారిని మోపగించుచు ఉన్నాను నాకు వారిమీద
ప్రేమ తగ్గిపోయినందువల్ల గాదు కాని నేను వారితో అబద్ధము
చెప్పలేను. ఇట్లని వారే చెప్పుచుందురు. నేనావిధముగా జీవి
తము గడవవలెనని యనుకొనుచున్నాను.

మా : మఱి జీవిత మొక్కటే సత్యమైనది. ఆ అవును గాని బోరిసుగారి
సంగతి యెట్లున్నది ?

ల్యూ : (ఆవేశముతో) నాయెదుట. అతని పేరు తేవలదు. నేను అతని
మీద దోషము ఆరోపింపఁగోరు చున్నాను - పాపము అతఁడు
కష్టములు తెచ్చిపెట్టుకొనుచున్న యీ సమయములో అతనిపై
నింద మోపఁ గోరుచున్నాను. నేను అతనివిషయమై ఆపరాధు
రాల నగుటకోస మిది యంతయు అయినదని అనుకొను
చున్నాను. సరే నామనస్సులో వారిమీద ఒక విధమైన ప్రేమ
యున్నదని మాత్రము ఎఱుఁగుదును. ఆ ప్రేమ మొదటి ప్రేమ
కన్న ఎంతో ఎక్కువైనది. సత్యమైనది. ఇదివఱలో అతనిమీద
చూపనిది.

మా : ల్యూబా ! ఇది నిజమేనా ?

ల్యూ : ఆ సత్యమైన ప్రేమతో నిన్ను ప్రేమించు చున్నానని నాచేతఁ
జెప్పింపఁ దలంచు చున్నావా ? నేనట్లు చెప్పను. నేను నిన్ను
ప్రేమించు చున్నాను గాని ఆ ప్రేమ మఱియొక విధమైనది.

ఇది యాదర్శ ప్రేమ గాదు. వాస్తవముగా ఇదియు ఆదర్శ ప్రేమ గాదు అదియు ఆదర్శ ప్రేమగాదు. ఏవిధముగానైనను ఈ రెండిటి సమ్మేళనము జరిగిన అప్పుడే సత్యమైన ప్రేమ యొక్క యానందమును అనుభవింపఁ గలనని యనుకొందును.

మా : కాదు. కాదు. నాకు దొరికిన దానితో నేను సంతృప్తి పొందుదును. (ల్యాబా చేయి ముద్దు పెట్టుకొని) ల్యాబా !

ల్యా : (అతనిని అవతలకు త్రోసి) వలదు. శీఘ్రముగా ఈ ప్రసంగమును గట్టిపెట్ట వలెను. వారు వచ్చుచున్నారు.

(జమీందారిణి, టానియా, ఒక చిన్న బాలికయు ప్రవేశింతురు.)

ల్యా : కూర్చుండుండు మాయమ్మ యిప్పుడే వచ్చును.

జమీ : మేమే అందఱకంటె ముందు వచ్చితిమా ?

మా : ఎవరో ఒకరు ముందు రావలసిన వారేగదా.

(స్ట్రాపా జిగురు గుండుసూడులు దిండును పట్టుకొని వచ్చును.)

స్ట్రా : నిన్న రాత్రి ఇటాలియను సినిమాలో మిమ్ముఁ దప్పకుండఁ గలిసి కొందునని యనుకొంటిని.

టా : మేము పెద్దమ్మ గారి యింటికి వెళ్ళితిమి. అందుచే రాలేక పోయితిమి.

(విద్యార్థులు, స్త్రీలు, మేరీ, ఒక గణితజ్ఞురాలు (Countess) వత్తురు.)

గణి : ఏమండి. అయితే మేము నికోలసు గారిని గలిసికొనుటకు వీలు పడదా ?

మే : వీలు వడదు. వారు చదువుకొనుట మానివేసి మా సమావేశము లో పాల్గొనుట మానివేసిరి.

మా : మంచిది. ఇంక మొదలు పెట్టుడు.

(చప్పట్లు గొట్టు చున్నారు. నటకులు తమ స్థానములలో నిలుచుండి నృత్యము చేయుచుండురు.)

అలె : (మేరీ దగ్గరకువెళ్లి) అతడు చాల యుత్తేజితుడై యున్నాడు. అతడు జోరినును గల్గిసికొనుటకు వెళ్లి తిరిగి యిక్కడికి వచ్చి చూచునప్పటికి ఇక్కడ ఈ సమావేశ మేర్పడి యున్నది. అతడివ్వుడు వెళ్లిపోవలె ననుకొనుచున్నాడు. నేను అతని గుమ్మము, దగ్గరకు వెళ్లి చూడఁగా నతడు రైతుతో మాటాడుచుండఁగా చూచితిని.

మే : ఉహూ.

మా : ఓస్త్రిలారా! సిద్ధముగా నుండండి. సజ్జనులారా! ముందుకు జరుగుడు.

అలె : "ఈ యింటిలో నుండుట యసంభవము" అని యతడు నిశ్చయించు కొన్నాడు. అతడి యిల్లు విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోవుచున్నాడు.

మే : అయ్యయ్యో! ఇతఁ డెంత వేధించుకొని తినుచున్నాడు.

(నిష్క్రమించును.)

(ఇది మొదటిదృశ్యము)

(రెండవ దృశ్యము)

[నికోలనుగది. సంగీతధ్వని దూరమునుండి వినబడు చుండును. నికోలను ఓవరు కోటు ధరించి యుండును. బల్లిమీద ఒక జాబును నికోలను ఉంచుచుండును. రైతు చిరిగిన బట్టలు కట్టుకొని యతని దగ్గర నున్నాడు.]

వి : తమరేమాత్రము విచారింపకుడు. మనము కాకేసియా ఒక కాని కూడ ఖర్చుపెట్టకుండ వెళ్ళగలము. మఱి యక్కడకు వెళ్ళిన పిదప నిశ్చయించుకొన వచ్చును.

నికో : తూలా వఱకు మనము రైలు మీద ప్రయాణము చేయుదము. తర్వాత అక్కడనుండి నడచి వెళ్ళుదము. మంచిదే, నేను సిద్ధముగా నున్నాను. (జాబు బల్లికు మధ్యకించి గుమ్మము దాక పోయి మేరీ నిలుచుండుట చూచును.) ఏమి. నీవిక్కడకెందుకు వచ్చితివి ?

మే : ఎందుకు వచ్చితివా ? పిడుగువంటి యీ నిష్ఠురత్వమును అరికట్టుటకు. మీరేమి చేయుచున్నారు. ఇల్లు విడచిపెట్టి ఎక్కడకు వెళ్ళి పోవు చున్నారు.

నికో : నేనీ విధముగా నుండలేక పోవుట వల్ల బీభత్సమగు నీ పతిత జీవనమును సహింపలేకున్నాను.

మే : ఇది చాల విచార కరమైన విషయము. నా జీవనము - మీకు విల్లలకు సేవ చేయించుటకై అర్పించి వేసిన - యీ జీవనము

ఒక్కమాటుగా మీకు బీభత్సము గాను పతిత మైనది గాను దోచుట మొదలు పెట్టినది. (పిట్రోవిచ్ ను జూచి) పోనీ ఈతనినైన అవతలికిఁ బంపివేయుఁడు మన మాటలు ఇంకొకరు వినుట నా కిష్టము లేదు

పి : మీరు మాటాడు కొనుఁడు నేను వెళ్లిపోవు చున్నాను.

నికొ : పిట్రోవిచ్ గారూ ! మీరు కొంచెము నేపు అరుగు మీఁద కూర్చుండుఁడు. నేనిప్పుడే వచ్చెదను.

(పిట్రోవిచ్ విష్కరించును.)

మే : మంచిది. మీకు ఇతనికి ఎట్లు సమ్మేళన మయినది. మీ భార్య కంటేఁ గూడ అతఁడు మీకెందుకు ప్రేమపాత్రు డయినాఁడు. ఇది నాకేమి తెలియుట లేదు. మఱి మీరు ఎక్కడకు వెళ్లిపోవు చున్నారు.

నికో : నేను నీకోసము ఒక జాబు వ్రాసియుంచితిని. నేను మాటాడ నిష్టపడుట లేదు. ఇది చివరకు కష్టమయి పోవుచున్నది, కాని నీవు శాంతముగా వినఁగోరినచో నేను శాంతముగా తెలుప యత్నించును.

మే : నే నిదేమియుఁ దెలిసికొనలేను. మీకోసము నా సర్వస్వము అర్పించివేసిన మీభార్యను ఎందుకు ఈబాధలు పెట్టుట. ఆమెను చూచిన ఇంత యసహ్య మెందుకు ? పోనీ మీరే చెప్పుఁడు. నేనెప్పుడైనను విందులలోఁగాని నాట్యములలోఁగాని పాల్గొన్నానేమో ఏదైన చెడ్డ సంగతి చేసితినేమో మీరే చెప్పుఁడు. నా సమస్త జీవితము కుటుంబముకొఱకే అర్పింపఁబడినది. నేను

స్వయమేగా పిల్లలకు పాలిచ్చుట, వారి పోషణ, వారి చదువు, ఇంటివసులు మొదలైన వసులన్నియు నా నెత్తిపై నే వేసికొన్నాను.

నికో : (మాట కడ్డువచ్చి) కావి నేను జెప్పినట్లు నీవుండుట కష్టపడలేదు కనుక అదంతయు నీ నెత్తిపై బడినది.

మే : కాని యిది మాత్రము పూర్తిగా అసంభవము. ఎవరినైన నడిగి చూడుము. నీవు తలచినట్లు నేను గూడ పిల్లలకు చదువు పంధ్యము లేకుండ జేసి వారిని పాదుచేయలేను, ఇది నాకసంభవమైన సంగతి. వైగా చాడలి దానివలె బట్టలు స్వయముగా ఉరుగుకొనుచు వంట చేసికొనుచుండుట, నాకు చాల కష్టమైన విషయము.

నికో : ఇట్లు నేనెప్పుడును జెప్పలేదే.

మే : బాగున్నది. దాని యభిప్రాయము మాత్రము ఇదే. చూడండి. మీరు కీర్తిస్తుమనస్థులు. మీరు ఇతరులకు మంచి చేయవలెనని అందఱును ప్రేమించవలెనని బోధించు చున్నారు. కాని జన్మమంత మీ పేవలోనే గడపుచున్న యొక నిర్భాగ్యురాలైన స్త్రీని బాధించుట, యెందుకు మఱి.

నికో : నేను నిన్నెట్లు బాధించు చున్నాను. నిన్ను నేను ప్రేమించు చున్నాను గదా. కాని

మే : మీరు నన్ను విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోవు చున్నారు. ఇది బాధించుట కాకపోయిన మఱియేమి ? ఇది విని తోకులు ఏమందురు ? నేను చెడ్డదానిననో లేక మీరు పిచ్చివారనో వారందురు.

నికో . మంచిది. నేనే విచ్చివాడ వనుకో. కాని నేనీవిధముగా జీవి
తము గడవఁ జాలను.

మే : కాని యిందులో అంత భయపడక మైన విషయ మేమున్నది ?
సంవత్సరములో ఒక్కమారు కేవలము ఒక్కమారు. ఏమనిన
వీవు దాని నిష్పదదాని నా భయము. ఒక్క విందు ఇచ్చితిని.
అదికూడ చాల చిన్నది. సామాన్య మైనది. దానిలో గూడ
కేవలము ఒకరిద్దఱ కంటె ఎక్కువ పిలువనే లేదు. అయినను
నీతిష్టము కేక పోయినది. దానిని మీరు నాకు అగౌరవము
చెడ్డ పేరు తెచ్చినట్టి యపరాధముగా భావించుచున్నారు. మఱి
కేవలము అగౌరవము మాత్రమే కాదు. నన్ను ప్రేమించక
పోవుట అన్నిటికంటె మఱియు చెడ్డసంగతి మీరు ఇతరులను
ప్రేమించు చున్నారు. నమస్త ప్రవంచమును ప్రేమించు
చున్నారు. చివరకు ఆ త్రాగుబోతు విటోలిచేసు గూడ
ప్రేమించు చున్నారు. ప్రవంచము లోనికల్ల నీకేకఁ బ్రేమింప
బడకుండ నిర్భాగ్యురాలినై చెడ్డదాననై యున్నదానను నే
నొక్కతేనే. మీరు నన్ను ప్రేమించినను నరే ప్రేమించకపోయి
నను నరే కాని నేను మాత్రము మిమ్ము ఇప్పటికిని ప్రేమించు
చునే యున్నాను. మిమ్ము విడిచి కేక పోయినాము. మీ రెండు
పని చేయబోవు చున్నారు. నన్ను ఎందుకని విడిచిపెట్టుట.

(నవ్వును)

నికో . కాని నీవు నా కీనసమును - నా అధ్యాత్మిక కీనసమును
మాత్రము తెలిసికొనఁ గోరుట లేదు.

మే : నాకుఁ దెలిసికొనవలెననియే యున్నది, కాని తెలిసికొనలేకుండ మంటని. మీ క్రైస్తవ ధర్మము నన్నుఁ బిల్లలను అసహ్యముగా జూచుట నేర్పినదని యనుకొను చున్నాను. కాని యట్లు ఎందు కగుచున్నదో నాకుఁ దెలియుట లేదు.

నికో : ఇతరులు మాత్రము దానిని దెలిసికొను చున్నారని నీ వెఱుఁ గుదువు గదా.

మే : ఎవరు ? నీవల్ల ధన లాభము పొందిన పితోన్రిచ్చా ?

నికో : అతఁడు ఇతరులును గూడ టానియా వాసిలీ గారును. కాని ఎవ రైనను ఒకవేళ తెలిసికొనక పోయినను దీనికేమియు అడ్డు రాదు

మే : వాసిలీ గారు చేసిన పనికి వచ్చాత్తావ పడుచున్నారు. టానియా మూపాతోఁ గూడ నా ట్యము చేయుచున్నది.

నికో : ఇది విన్నగా నాకుఁ జాల దుఃఖము గలుగుచున్నది. కాని యిందువల్ల నలుపు తెలుపుగా మాటిపోదు. నేను నా జీవితమును మార్చివేయలేను. మేరో ! నీకు నా యవసర మేమియు లేదు. నన్ను పోషిమ్ము. నీ జీవితములో పాలు పుచ్చుకొని అత్యావ శ్యకములు ప్రయములు అయిన యాయా సిద్ధాంతములను పమానేక వలచుకొందమని ప్రయత్నించితిని. కాని యిది యసంభవమని యనుకొను చున్నాను. దీని పరిణామము నీకును నాకును దుఃఖ కరము గానే యగుచున్నది. ఇందువల్ల విచారమే కాకుండఁ జేయఁదలఁచిన పది కూడఁ జాడయిపోవు చున్నది. ప్రతి మనుష్యుఁడును ఎంతదాఁకనో యెందుకు నా

ఫెట్రోవిచ్ గూడ నే ను మోసగాడననియు కబుర్లు మాత్రము చెప్పువాడననియు, ఏమియు జేసి చూపువాడను గాననియు అనును నిష్కవటము గాను దరిద్రుడనుగాను ఉండవలయునని యుపదేశించు చున్నాను. కాని సుఖ భోగములలో మునిగి యున్నాను. నా యైశ్వర్య మంతయు నా భార్యపేర వ్రాసి వేసితి నను నెవము నాయంత నేనే కల్పించుకొనఁ దగియున్నది.

మే : అయితే మీ భయము లోకు శీవిషయములో ఏమందురో యనియే గదా. నిజముగా ఈ లోకులు ఏమనుకొందురో అను భయమును ఈ యవవాడును తిరస్కరింపక పోయినచో మీరు అభివృద్ధి పొందలేరు.

నికో : నీకు నీగు గలుగునట్లు మాటాడు లోకు లేమందురో అను భయము నాకేమాత్రము లేదు. కాని యీశ్వర కార్యమును జూడుచేయు చున్నానని మాత్రము నాకు భయముగా నున్నది.

మే : మనుష్యులకు విదుర్ధముగా నున్నను ఈశ్వరుడు తన యిచ్చను నెఱవేర్చుకొని తిరుననియేకగా మీరు చెప్పినది. కాని ఎందు వల్ల ఏమియు ప్రయోజనము లేదు. నాచేత మీరేమి చేయింప వలెనని కోరుచున్నారో చెప్పుడు.

నికో : మీకు జాలసాధులు చెప్పియున్నాను.

మే : కాని నికోలనూ ! ఇది యసంభవమని మీకును తెలియును. కొంచెము ఆలోచించి చూడుడు తెలియును. బ్యాబాకు ఏ వా హము కాబోవుచున్నది. వానియొ విశ్వవిద్యాలయములో

జేరుటకు వెళ్లుచున్నాడు. మిసీ, కాకియాలు స్కూలులో
నున్నారు. బాగున్నది. వీటి నన్నిటిని ఎట్లు మాన్పించగలను.

నికో : మూడిది సరే. అయితే నేనేమి చేయుదును.

మే : మీ రెప్పుడును మానవ కర్తవ్య మనునదే చేయుడు. ధైర్యము
వహించే ప్రేమతో గొంచెమ్ము వ్యవహరింపుడు. ఏమి ఇది
మీకు మిగుల గష్టముగా నున్నదా ? బాగున్నది సరే. మాతో
పాటు ఉండి మీరు చేయగలిగిన దేమో చేయుడు. అంతేకాని
ఇల్లు వాకిలి వదిలిపెట్టి వెళ్ళకుండు. జైప్పుడు ఏ విషయము
లోను మీకు గలుగు దుఃఖము....

(పరుగెత్తుకొని వానియా ప్రవేశించును)

వా : అమ్మా ! వారు నిన్ను బిలుచుచున్నారు.

మే : నేనిప్పుడు రాలేనని చెప్పు. వెళ్ళు వెళ్ళు.

వా : త్వరగా రా. (పరుగెత్తుకొని పోవును.)

నికో : నీవు నా యాశయములను మెచ్చుకొనుట లేదు. వానిని దెలిసి
కొన నీ కిష్టము గూడ లేదు.

మే : నేను తెలిసికొనుట కిష్టపడక పోవుట గాదు కాని నేను వానిని
దెలిసికొనలేక పోవుచున్నాను.

నికో : లేదు. నీవు తెలిసికొనుట లేదు. మఱి యిందువల్ల మన మొకరి
నుండి యొకరము దూర మయిపోవు చున్నాము. నీవు నా
హృదయములోని భావములను గుర్తింపుము. నీవు నా స్థితిలో

నుండి చూడుము. అప్పుడు నీ వన్నిటిని చెలిసికొనగలవు. ఒక సరిగతి చూడగా నిక్కడి జీవితము మిక్కిలి పతితమై యున్నది. నీ కీమాట చెడ్డగా తోచును. కాని యీ జీవితము యొక్క మూల కారణము బందిపోటు తనమును మించి పోయినది దానిని మారు పేరు పెట్టి పిలువలేను. మన జీవిత మంతయు బందిపోటు తనముగా నున్నది. మనము రైతులను మోసగించి చాచుకొని లాగుకొన్న భూమి మీద ఆధారపడి యున్నాము ఇంతే గాకుండ నట్టి జీవనము మన విల్లలను, ఆధాపతితులను, చరిత్ర హీనులను శేనీకైచు చున్నది. విల్లలను తెడు త్రోవ లోనికిఁ బోనిచుచు వాడు మహా పాపీయని పెద్దలందురు. మెల్ల మెల్లగా విల్లలు పాడయిపోవుట నా కన్నులార ప్రతిరోజు చూచు చున్నాను. వీరు తానిసలగుట నేను జూడలేను. ప్రతి విందు నా హృదయముతో ఒక్కొక్క గాయమును గలిగించు చున్నది.

మే : కాని యిదంతయు పూర్వము నూతన మున్నది గదా. ప్రపంచములో అన్నిచోట్ల ఇది జరుగుచునే యున్నదే.

వికో : కాని యిది నావల్ల గాదు లోకములోని పారందరము సోదరతము అని తెలిసికొన్నప్పుడు ముడియు యీ ప్యర్థమైన ఖర్చు ఈ స్వార్థపరత్వము ఈ విద్వేషము నా హృదయముతో ముల్లువలె గుచ్చుకొను చున్నది.

మే : భవన్నిష్ఠుడు నీ పాపముతోని సంగతులు. ప్రతి మనుష్యుడు తన కిష్టము వచ్చినట్లు మాటలు మాటాడగలడు.

నికో : నీవు తెలిసికొనుట లేదు. ఇది చాల భయంకరమైన విషయము. నేటి సంగతి వినుము. నేను ఈ రోజున హరిజనుల పేట లోనికి బోయి అక్కడ చూచితిని గదా. పూలు విడువని పిల్లవాడు ఆకలితో చనిపోయినాడు. చిక్కిళ్ళలమై పోయిన యొక ముసలితొక్కు భయంకరమైన రోగముతో భూమిమీద బడియున్నాడు. వాని దగ్గర ఒక చిన్న పిల్ల పాపము ఒంటరిగా బడియుండి యేడ్చుచున్నది. వారి దగ్గర తినుటకు బట్టెడన్నము మందుకు కాని కూడ లేదు. వెలువల రోడ్డు మీద ఆమె తల్లి చలితో వడకుచు ఒడలి మీద దడిసిన బట్టను ఆరవేసికొనుచున్నది. ఆమెదగ్గర రెండవబట్ట కూడ లేదు పాపము. ఆమె యుండి యుండి దగ్గుతో స్కూరి వీక్కిరి యయిపోవుచున్నది బహుశా ఆమెకు తయ్యరోగము పట్టుకొని యుండును సరే యొక ఇంటికి వచ్చి చూడగా వీర్లు భోగ విలాసములలో బడి మునిగి తేలుచున్నారు. మనవారి కిక్కడ నౌకరులగుంపు ఏవని యైనను చేయుటకు సిద్ధముగానున్నది. మన సుఖముల కోసము ఇతరుల తొలి చూడవైన చూచుట లేదు నేనిప్పుడే బోరిసును జూచుటకు బోయితిని. తన నత్యము కోసము - తన ధర్మము కోసము - తన సర్వస్వము తర్పణ చేయుచున్నాడు బోరిసు. ఆ పరిశుద్ధుడు దృఢమైన యున్నతమైన ప్రతిజ్ఞ పూనిన యా బోరిసు అనేక విధముల కష్టము లనుభవించు చున్నాడు. ఆ ప్రతిజ్ఞ నుండి తప్పించుటకై గవర్నమెంటు తెలిసియుండి కూడ వాని మెడకును శాడు చేయదలచి యున్నది. వాని గుండె దుర్బల మైపోయినదని నే నెఱుగుదును. గవర్నమెంటునకు గూడ దెలియును. కాని ఆ

గవర్నమేంటు అతనిని పిచ్చివారి వడుము బడవేసినది. వానిని అనేక విధముల బాధించి వాని కావేశము గలిగించు చున్నది. ఈ దృశ్యము చాల భయంకర మైనది. ఇంటికి వచ్చునప్పటికి తెలిసిన సంగతి యిది. కేవలము సత్యమును విడిచి పెట్టుటయే గాకుండ బైగా మనయింటిలో నందఱులోను సత్యమును అవగాహనము చేసికొన్న యా మనుష్యుని - ప్రేమ దాసము చేసి వివాహము చేసికొనఁదలచిన ఆమె యాయుత్తమునిగూడఁ బరిత్యజించి యొక వట్టి మోసగానిని వివాహ మార్థఁగోరు చున్నదట.

మే : ఇదేనా మీ కైస్తవ ధర్మము.

నికో : ఇది నా కుచిత మైనది కాదవియు, నేను దోషిననియు తలచుచున్నాను. అయినను నీవు నా స్థితిలో నుండి చూడుమని మరలనదే చెప్పుచున్నాను. ఆమె సత్యము నుండి భ్రష్టురాలయినదనియే నా యుద్దేశము.

మే : "ఆమె సత్యమునుండి భ్రష్టురాలయినదని మీ యుద్దేశ్యము. కాని లోకులందఱు" ఆమె భ్రమపోయినదని యనుచున్నారు. చూచితిమి, గదా, వాసిలీ గారు ఒకమారు బెదరిపోయినారు గాని తిరిగి ఛర్చికే వెళ్ళుట మొదలు పెట్టినారు.

నికో : ఇది యసంభవము.

మే : ఆయన లిఫాకు వ్రాసినారు. ఆమె మీకు జాబ్బు చూపును. ఇట్టి మార్పులు మిగుల అస్థిరము గానే యుండును. టానియా విషయములో ఇట్లే యుండునది. నేను అతని మాట తలపెట్ట నిష్ట

పడను. మీ మాట విన్నచో లాభదాయకముగా నుండునని
యతఁడు మీ మాటను గౌరవించు చున్నాఁడు.

నికో : (కోపముతో) మంచిది. సరే పోనిమ్ము. నేను జెప్పనది ఏమన
సత్యము ఎన్నటికిని సత్యమే అని యిప్పుడు గూడ నమ్ము
చున్నాను. ఇక్కడ నింటిలో సంగీతాలతో నృత్యములతో
విందులతో వందలకొలది రూపాయలు వ్యర్థమై పోవుచున్నవి.
అందులోఁ జాపము బీదలు తిండిలేక యాఁకలితోఁ జచ్చిపోవు
చుండఁగా ఇట్లు ధనము మంచినీళ్ళవలె బ్రవహింపఁ జేయు
చున్నారు. ఇదంతయు నేను జూడలేను నామీద దయయుంచి
నన్ను వెళ్లిపోనిమ్ము.

మే : కాని మీరు వెళ్ళునప్పుడు మీతో నేను గూడ చచ్చెదను. ఒక
వేళ మీరు తీసికొని వెళ్ళక పోయిన యెడల మీరే బండిలో
వెళ్ళదురో ఆ బండి క్రిందఁబడి చచ్చిపోవుచును. మిసీ కాతి యా
అందఱు గలిసి నూతిలో దిగనిండు. అయ్యో భగవంతుడా !
ఓ ఏనుప్రభూ ! ఎంత అనాయము. ఎంత అత్యాచారము.

(వీడ్చు చున్నది)

నికో : (గుమ్మము దగ్గరకు వెళ్ళి) పెట్రోనిచ్ ! నీ వింటికఁ బొమ్ము.
నేను రాను. (భ్రాంత్యతో) మంచిది. నేనిదే ఆగిపోయితిని.
వెళ్ళను. (పై కోటు విప్ప చున్నాడు.)

మే : (మెడఁ గౌఁగిలిండుకొని) మన మింక ఎంతోకాలము బ్రత
కము. ఈ యిరవై యెనిమి దేండ్లు గలిసి మనము గడవిన
కాలపు జీవిత సౌఖ్యమును బూడిదలో గలుపు కొనఁదాడు. నే

నింకెప్పడును విందు లివ్వను. కాని నాకు మీ రిటువంటి శిక్ష ఎప్పడును విధింప వలదు.

(వానియా కాలియా వరుగెత్తుకొని వత్తురు.)

వా : అమ్మా ! రా ! త్వరగా రా
కా :

మే : వచ్చుచున్నాను. ఇదిగో ఇప్పుడే వచ్చుచున్నాను. మంచిది. ఇప్పుడింక వెనుకటి సంగతులు మఱచి పోయి ఒకరి నొకరు డమించు కొనవలెను.

(కానియా వానియాలతో గూడ మేరీ నిష్క్రమించును.)

నికో : పిల్లవాడు, నియమము గల పిల్లవాడు. లేక చురుకైన పిల్లవాడు చురుకైన యొక పిల్లవాడు. అవును నిజమే. ఈశ్వరా ! నేను నీ సేవకుడనై ఈ నీ పని పూర్తి చేయవలెనని నీవు కోరుట లేదని తెలియు చున్నది. “ వీడు ఉపదేశములు చేయుటయే కాని పని చేయడు ” అని ప్రేమపెట్టి లోకులు నాకేసి చూపి చెప్పదురు కాక యని నా కోరిక కాబోలు. మంచిది యట్లే కానిమ్ము. త్యాగము నమ్రత్వము ఆత్మ సమర్పణమును నీవు కొరుచున్నావని నే ననుకొంటిని. చివరకు నేనింత యెత్తు లేవర గలిగితిని.

(లిసా పోవేళించును.)

లిసా : డమింపుడు. నేను వానిలీ గార జాబును మీ దగ్గరకు దీసికొని వచ్చితిని. అది నాపేర వచ్చినది కాని మీకు గూడ వినిపింపు మని అందులో వ్రాయబడినది.

నికో : ఏమి ఇది సత్యమేనా ?

లిసా : అవును. ఏమి నేను చదువుదునా ?

నికో : ఆ. చదువు.

లిసా : (చదువు చున్నది.) " ఇది నికోలను గారికి జదివి వినిపింపుమని మిమ్ముఁ గోరుచున్నాను. అతనిచేత చర్చినుండి బెదరఁగొట్ట బడి యా తప్పు చేసినందులకు నాకు మిక్కిలి విచారముగా నున్నది. కాని తిరిగి నేను చర్చిని గౌరవింపఁ దొడఁగితి నని చెప్పటకుఁ జాల సంతోష మగుచున్నది. మీరును నికోలను బాబు గారును ఈ మార్గమునే యనుసరించెదరని నే నాశించుచున్నాను. దయతో నన్ను తమింపుడు. "

నికో : పాపము వానిని వారు చివరకు వేధించి వేధించి లొంగఁడిసి కొన్నారు.

లిసా : జమీందారిణి గారు ఇక్కడనే యున్నారని చెప్పుటకుఁ గూడ వచ్చితిని. ఆమె నాతో రెండవ యంతస్తు దాక మిక్కిలి యావేశముతోఁ బరుగెత్తుకొని వచ్చినది. మఱి మిమ్ముఁ గలిసి కొని తిరిగి వెళ్ళును ఆమె ఇప్పుడే బోరిసును గలిసికొని వచ్చినది. ఆమెను మీ రిప్పుడు గలిసి కొనకుండుట మంచి దను కొందును. మిమ్మును గలిసి కొనినచో ఆమె కేమి లాభము గలుగును.

నికో : కాదు. వెళ్లి వారిని లోనికిఁ బంపు. ఇప్పుడు కష్టకాలము వచ్చినట్లు తెలియు చున్నది.

నిసా : మంచిది. అయితే సరే నేను వెళ్లి వస్తున్నాను. (వెళ్ళును.)

నికో : (ఒంటిగా) అవును నీ నేన చేయుటయే ఈ జీవితమున కర్థమని చివరకుఁ దెలిసికొనఁ గల్గితిని. మఱి నన్నుఁ బరీక్షించుట కేదైన నొక కష్టము నాపైఁ బడవేసినప్పుడు దాని నేను సహించఁ గల నని దానిని సహించుకొని నాలో నున్నదని నీవు తెలిసికొను చున్నావు. లేనిచో ఈ పరీక్ష జరుగదు. తండ్రీ ! నాకు సహాయ పడుము. నీ యిచ్చ నెరవేర్చుటకు నాకు సహాయ పడుము.

(జమీందారిణి ప్రవేశించును.)

జమీ : మీరు నన్ను లోనికిఁ బిలిచితిరా ? ఏమి నామీద ఇంత గౌరవము. మీకు నమస్కారములు. మిమ్ముఁ జూడఁగా అసహ్యము గలుగు చున్నది. మీరు తుచ్చులు.

నికో : అసలు సంగతి యేమి.

జమీ : ఏమున్నది. వారు వానిని శిక్షించుటకు ఖైదు లోనికిఁ దీసికొని వెళ్ళుచున్నారు. దీని కంతయు కారణము మీరే.

నికో : చేరమశనోప్పు గారూ ! మీరేమైనఁ జెప్పవలసి యున్నచోఁ జెప్పుడు. కాని మీరు కేవలము నన్ను నిందించుటకే వచ్చినచో మీ కేకష్టము గలుగును. నాకు మీమీద హృదయపూర్వకమైన సానుభూతి గలదు. మిమ్ముఁ జూడఁగా నాకు జాలి కలుగు చున్నదే గాని మీరన్న మాటలకు నాకేమియు బాధ గలుగుట లేదు.

జమీ : ఆహా ! ఎంత దయ. ఎటువంటి యున్నతమైన కైస్తవ ధర్మము. నికోలను గారూ ! మీరు నన్ను మోసగింపలేరు

ఇప్పుడు మాకు మీ సంగతంతయుఁ చెలిసి పోయినది. మీరు నా కొడుకును సర్వనాశనము చేసి ఎంత నిర్లక్ష్యముగా చున్నారు. విందులు నృత్యసభలు చేయించు చున్నారు. నా కొడుకును వినాహు చేసికొనఁ దలఁచిన నీ కూతురు ఈవేళ ఇంకొకరిని వినాహు చేసికొనుటకు సిద్ధముగా నున్నది. దీనికేమో మీరు సమ్మతించు చున్నారు. కాని మీరు పరిశుద్ధమైన నిరాడంబరమైన జీవితము గడపవలెననిపైఁగా ప్రపంచమునకు బోధించుచు వ్రడంగి పనికి వెళ్ళుచున్నారు. ఈ మోసముల వల్ల ఈ మిషల వల్ల మీరు నాకెంత యసహ్యము గను తుచ్ఛముగను గనిపించు చున్నారు.

నికో : జమీందారిడి గారు ! ఇంత యాగ్రహ పడకుండు. మీరు వచ్చిన వనేమో చెప్పుండు. కేవలము నన్ను నిందించుట కోసము తిట్టుట కోసము మీరు వచ్చియుండరు.

జమీ : ఆ. ఇందు కోసము కూడాను, నా హృదయము మండుకొని పోవుచున్నది. దానిని ఏదో యొక విధముగా శాంతింపఁ జేయవలెను. కాని నేను తెప్పఁదలఁచు కొన్నది యిది. వారు వానిని కోర్టు లోనికిఁ దీసికొని పోవుచున్నారు. ఇది నేను సహింపలేను. మీరే యిదంతయుఁ జేసినారు. మీరే. ఆ మీరే.

నికో : నేను గాదు. ఈపవి చేయించినవాఁడు ఈశ్వరుండు. నీవిషయమై నాకెంత విచారముగా చున్నదో ఈశ్వరునికే తెలియును ఈశ్వరేచ్ఛకు అడ్డు పెట్టకు. ఈశ్వరుండు నిన్నుఁ జరీక్షింపఁ గోరుచున్నాడు. ఈ పరీక్షను వినయముతోను శాంతముతోను సహింపుము.

జమీ : నేను దానిని శాంతముగా నెట్లు సహించగలను. నా సమస్త ప్రాణములు నా పిల్లవాని చేతిలో నున్నవి. మీరు వానిని నా దగ్గర నుండి లాగివేసి పాడుచేసి వైచినారు. నేను శాంతముగా నుండలేను. నేను మీదగ్గట కెందుకు వచ్చితివా ? మీరు నా కొడుకును పాడు చేసినారు. వానిని రక్షించవలసిన బాధ్యత మీ మీదనే యున్నది. ఆఖరుసారి యిది చెప్పటకు వచ్చితిని. వెళ్ళండి వెళ్ళి వానికి బోధించి వానిని విడిపింపుడు. వెళ్ళండి. మీ యిష్టము గవర్నరు జనరలును గలిసికొని మాటాడినను సరే చక్రవర్తి గారిని గలిసికొని మాటాడినను సరే. ఇదంతయు మీవనే. మీరిట్లు చేయక పోయిన నేనేమి చేయుదునో నాకే తెలియుట లేదు. దీనికి జవాబు దారి మీదే.

నికో : చెప్పు నేనేమి చేయుదును. మీరేమి చెప్పిన నది చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాను.

జమీ : నేను మరల రెట్టించి చెప్పుచున్నాను. మీరే వానిని రక్షింపవలెను. మీరట్లు చేయక పోయినచో జాగ్రత్త. నెలవు.

(వెళ్ళి పోవును)

(నికోలను కుర్చీమీద పండుకొనును. నిశ్శబ్దము. తలుపు తెరవబడును. సంగీత ధ్వనులు వినిపింపబడును. పెద్దలు చిన్నలు జంటలు జంటలుగా నాట్యమాడుచు ప్రవేశింతురు. స్టూపా ప్రవేశించును.)

స్టూ : నాన్నగారూ ! ఇక్కడే యున్నారా ! లోనికి రండు.

లూ : (నికోలను జూచి) ఓహో ! నాన్న గారూ ! మీరు ఇక్కడే యున్నారా ? ఉమింపుడు.

నికో : (లేచి) మతేమియు భయము లేదు.

(నాట్యమాడువారు వెళ్లిపోదురు.)

నికో : వాసిలీ గారు వెనుకడుగు వేసినారు. బోరిసును నేను నాశనముగావించితిని. ల్యూబాకు పెండ్లి సిద్ధముగా నున్నది. నేనేమియుఁ దప్పు చేయుట లేదు గదా. నీవై విశ్వాస ముంచుటకే తప్పులు చేయుచుంటినా ? తండ్రీ ! నాకు సాయపడుము.

(ఇది రెండవ దృశ్యము)

* పంచమాంకము

(మొదటి దృశ్యము)

(భైదులో ఒకగది. భైదీలుకొందలు కూర్చుండియు కొందలు వరుండియు యుందురు. బోరిసు భైదీలు చదివి దాని యాశయము బోధించు చుండును.)

1 భై : ఏమండి బోరిసు గారూ ! తర్వాత చదువుఁడు.

* పాఠకుల దురదృష్ట వశమున మహాత్మా టాల్స్టాయి ఈ యంకమును పూర్తి చేయలేక పోయెను. కాని దృశ్యముల కనుగుణముగఁ గొన్ని సూచనలు చేసియుండెను అతఁడు వ్రాసిన సూచనల ననుసరించి యీ యంకమును సాహసముతోఁ బూర్తి చేసెతిని.

అనువాదకుడు, చ. గ. శాస్త్రి.

2 శై : చదువుడు బాబు చదువుడు.

బో : “ నీతి నిమిత్తము హింసించ బడువారు ధన్యులు ”

3 శై : అవును. నిజమేరా పాపయు ఏమి చేసెనని మనలో పాటు ఈ శైదులో బాధలు.

4 శై : మనలో మాత్రము పాప మెందలు లేరు తప్పు చేయకుండ ఈ శైదులో కష్టపడుచున్నవారు.

బో : (చదువు చున్నాడు.) “ పరలోక రాజ్యము వారిది. నా నిమిత్తము జనులు మిమ్ము నిందించి హింసించి మీమీద అబద్ధముగాఁ జెడు మాటలు వలుకు నప్పుడు మీరు ధన్యులు. ”

1 శై : పోనీ తెండు. ఎవరో మావంటి వారు హింసలు చేయుచున్నారన ఒప్పుకొన వచ్చును గాని గవర్న మెంటువారు కూడ ఇట్లు చేయుచున్నారేమి. నాకు మిమ్ముఁ జూడఁగా విచారముగా నున్నది.

బో : నాసంగతి కేమిగాని లోకములో ఎందలు సత్యముకై ఎట్టి కష్టముల పాలగుచున్నారో. ఏను చేసిన బోధలు వేలు ఈ ఫాదరీలు చెప్పురది వేలు. వైఁగా క్రైస్తవ మతప్రచారము చేయుచున్నామని పాదిరీలు, ఆ మతమును రక్షించు చున్నామని గవర్న మెంటు వారును అందురు.

2 శై : నిజమేనండి బాబు.

3 శై : ఇంత తిండి దొరికిన మేము మాత్రము హింసలు ఎందుకు చేయుదుము బాబు.

బో : అవును. పాపము కడుపు కాలిపోవు చున్నప్పుడు మీరేమి చేయుదురు. అంతంత కష్టములు పడుచు మీరు ఓర్పు వహించి యుండుట కష్టము. అసలు ఇదంతయు ప్రభుత్వములోనే యున్నది. ప్రభుత్వము నిలుచుటకే యిదంతయును. “నరహత్య చేయవలదు. తన సహోదరుని మీదఁ గోపపడు ప్రతివాఁడు విమర్శకు లోనగును. మీ శత్రువులను ప్రేమింపుఁడు. మిమ్ముల హింసించు వారి కొఱకు ప్రార్థన చేయుఁడు.” అని స్పష్టముగా ఏను ప్రభువు చెప్పి యుండఁగా ఆ శిక్షల కొఱకే ఆ హత్యాకాండలు జరపుట కొఱకే యీ సేనను ప్రభుత్వము పోషించు చున్నది. ఆ హింస ప్రతిహింసను గోరుచు గగ్గోలు వలచు చున్నవి. హత్యలు మఱు మాటాడకుండ చేసెదమని న్యాయాస్థాయ విచారణ చేయకుండ వై యధికారి యాజ్ఞలను మఱు మాటాడకుండ నెరవేర్చెదమని యంగీకరించుటకే యీ ప్రమాణములు చేయించుట మొదలైన ...

4 ఖై : అయితే మఱిచిపోయినాను ప్రమాణము చేయక పోయిన ఎట్లు బాబు. ఏను ప్రభువు ప్రమాణము చేయరాదని చెప్పెనా ?

బో : అవును.

1 ఖై : ఏదీ బాబు అక్కడఁ గొంచెము చదువుఁడు.

బో . (పుట తిరుగవేసి చదువు చున్నాఁడు) “ ఎంత మాత్రము ఓట్టు పెట్టుకొనవద్దు. ఆకాశము తోడనివద్దు అది దేవుని సింహాసనము. భూమి తోడనవద్దు. అది యాయన పాద పీఠము. యెరూషలేము తోడనవద్దు. అది మహారాజు పట్టణము

2 ఖై : (అడ్డువచ్చి శివ ఖై దీతో) అవును నిజమేరా. మఱి మన మెప్పుడును ఒట్లు పెట్టుకొనుట దానిని ఆతిక్రమించుట నిత్యకృత్యమైనది.

3 ఖై : మా బాగుగా చెప్పినాడురా ఆయన.

బో : మీకున్నంత మాత్రమైనను బుద్ధి లేదు ఆ ప్రభుత్వమునకు.

4 ఖై : తర్వాత చదువుడు బాబు.

బో : (చదువు చున్నాడు) నీ తల తోడని ఒట్లు పెట్టుకొన వద్దు. నీవు ఒక వెండ్రుకనైనను తెలుపుగాఁగాని నలుపుగాఁగాని చేయలేవు. మీ మాట అవునంటే అవును కాదంటే కాదు . . .

(తెరలో ఏడ్పు ధ్వని) అయ్యో ! అయ్యో !

(ఒక మనుష్యుని గొరడాతోఁ గొట్టుచు లాగుకొని యిద్దరు పోలీసులు లోనికిఁ బ్రవేశింతురు)

1 పో : ఏమి యిప్పుడైనను బుద్ధి వచ్చినదా ?

మను : ఆ. రాకేమి ? ఆ బండరాముడు ఉండవలసినది. ఇప్పు డేమయి యుండునో (గింజుకొను చున్నాడు.)

2 పో : (గొరడాతోఁ గొట్టుచు) ఏదీ మరల అను ఆ మూట. తీవ్ర చచ్చినను పులుపు చావలేదు.

ఇవ్వు : అట్లు ఒకటి రెండింటికి వాడు లొంగునా ? తగిలించు నాలుగు.

బో : ఏమి నాయనా ! వాని తప్పు వివరించి బోధించి మార్చవలెను గాని వానిని గొట్టినచో వాని బుద్ధి మాటడు సరిగఁగా పైగా

తప్పు పోచుచును. “మీ శత్రువులను బ్రేమింపుడు. మనుష్యుల
యపరాధములను మీరు తమించిన యెడల ఆ పరలోకపు
తండ్రియు మీ యపరాధములను తమించును. చెడుగును మంచి
తో నెదుర్కొనవలెను. దుష్టుని ఎదిరింపక నిమ్నుఁ గుడి చెంప
మీఁద గొట్టువాని వైపునకు నీ యెడమ చెంప గూడఁ
ద్రిప్పుము. ” అని యేసు చేసిన బోధలు మీకుఁ దెలియవా ?

ఇస్సె : చాలులే చెప్ప వచ్చితివా? నీ పిచ్చికి సాయము బోధనలుకూడ
చేయుచున్నావా ?

ఫ్రెడీ : బాబూ యీయన చెప్పిన దానిలో సత్యమున్నదండి.

ఇస్సె : ఉహూ. మీకుఁ గూడ ఎక్కించినాఁడా యీ పిచ్చి. (బోరి
నును జూపి పోలీసులతో) ఒరే వీడు వీరి నందఱను గూడఁ
బాడుచేయు చున్నాఁడు. వీనికిఁ గూడ నాలుగు తగిలించు.

(త్వరగా జమీందారిణి ప్రవేశించును.)

జమీ : ఇప్పటికైనను మీయమ్మ కష్టములు చూచి యైనను నీ యుద్దే
శము మార్చుకో నాయనా ! నా కడుపు తరుగుకొని పోవు
చున్నది. ఆ పాడు నికోలసు నీకెక్కడ దాపురించెనురా.

బో : (అత్రుతతో) ఆయ్యో. అమ్మా ! ఇక్కడికిఁ గూడ ఎందుకు
వచ్చితివమ్మా !

జమీ : నామాట విను నాయనా. వారు చెప్పినట్లు నామొగమైనను
జూచి చేయరా ! ఎందుకు నన్నింత బాధలు పెట్టెదవు ?

ఇస్సెప్ప: ఇంకను చూతురేమి. వీరందఱను బాడు చేయుచున్న యీ బోరి
సును నాల్గు వాయించక.

జమీ : (పోలీసులతో) నాయనలారా ! మా అబ్బాయిని కొట్టకండి
కాబు. కొట్టకండి.

ఇస్సెప్ప: ఈవిడ ఎవరురా. ఈమెను అవతలకు తీసికొనిపో.

జమీ : నా కొడుకును నేను జూచుటకు వచ్చితిని. నాయనా తొందర
పడకు.

పోలీ : వెళ్ళవమ్మా ఈయనను గొట్టకుండ దారిలోనికి రానే రాదు.

బో : అమ్మా వెళ్లు. వీరికి మర్యాద తెలియదు. అమ్మా వెళ్ళు.
ఇక్కడ ఉండుట మంచిది కాదు

జమీ : నాయనా నా మాట ...

ఇస్సెప్ప: (ఆడ్డు వచ్చి) ఈమె తనంతటతాను వదలదురా. ఇంకను అవ
తలకు తీసికొని పోవరేమి.

(పోలీసులు బలవంతముగా జమీందారిణిని అవతలకుఁ దీసికొని
పోదురు. జమీందారిణి ఏడుచు నిష్క్రమించును)

ఇస్సెప్ప: ఏమి బోరినూ; నీ కింకను బుద్ధి రాకుండుట సరిగదా వీరిని
గూడఁ బాడుచేయుచున్నావా ?

బో : అయ్యా నాకు తెలిసిన సంగతి చెప్పక పోవుట ద్రోహము
గాదా.

ఇస్సెప్ప: అబ్బా యింకను పొగరు తగ్గలేదు. ఇంకను కొరడా. డెబ్బలు
తగుల లేదుగా మఱి.

బో : మీరు చేయు పని యంతే గదా. కొట్టుడు చీలుచుడు. మీ యిష్టము వచ్చినట్లు చేయుడు. నాకు దోచిన ధర్మము చేయుట చెప్పుట మానను.

(పోలీసులు ప్రవేశింతురు)

ఖై : అయ్యా ఈయన చాల మంచివారండి.

ఇన్స్పెక్టర్ : మీరు కూడఁ దిరుగుతాటు చేయుచున్నారే. (పోలీసులతో) వీనిని ఇంకను కొట్టరేమి. అట్లు చూచెదరేమి ?

పోలీ : (సంకోచముతో) ఏమయ్యా ! తిన్నగా ఉండరాదటయ్యా ! ఎందుకీ చెబ్బలు తినుట.

బో : మీవని మీరు చేసికొనుడు.

ఇన్స్పెక్టర్ : వానికేమి తగ్గినది యా పొగరు. కొట్టరేమి. (అని పోలీసుల మీఁద మండిపడును. పోలీసులు కొరడాలతో బోరిసును గొట్టుదురు.)

బో : (బాధతో) అబ్బా ! ఓ యీశ్వరా ! రక్షింపుము. నాకు ధైర్యమిమ్ము. పాప మీ యమాయకుల మన్నింపుము.

ఖై : ఒరే చూడలేమురా. పదండి భగవంతుని ప్రార్థించు కొందము. వేళ కూడ యైనది. (నిష్క్రమింతురు.)

ఇన్స్పెక్టర్ : వీనిని ఆమూల కొట్టుతో పడవేయుడు. (నిష్క్రమించును)

(పోలీసులు బోరిసును గొట్టులోఁ జెట్టి తాళము వేసి నిష్క్రమింతురు.)

బో : పాపము వీరు మేకలు. యజమాని యెట్లు చెప్పిన నట్లు చేయుటే వీరి పని. తండ్రీ ! ప్రపంచము గతి యింతేనా.

(మౌనము)

(తెర వ్రాలును.)

(ఇది మొదటి దృశ్యము)

(రెండవ దృశ్యము)

(జారు చక్రవర్తి సభ. పెద్ద హాలు. జారు చక్రవర్తి యెత్తైన వేదికపై వేయబడిన కుర్చీ మీదఁ గూర్చుండి యుండును. అతని ముందొక బల్లి. దాని పైన వన్నెల పట్టు వస్త్రము పటుపబడి యుండును. ఆ బల్లిపైని ఒకవైపు కాగితములు కలము ఉండును, రెండవ వైపు సిగరెట్టుల డబ్బా మూత తెలుపబడి యుండును. కొంచెము క్రిందుగా గుండ్రవి బల్లి వేయబడి యుండును. దాని చుట్టు కుర్చీలు, వాటి పయిని మంత్రులు స్నేహితులు కూర్చుండి యుందురు. జారు చక్రవర్తి కిగు ప్రక్కల ఇద్దరు కత్తులతో నిలుచుండి యుందురు. జారు చక్రవర్తి చేతిలో సిగము కాల్చిన సిగరెట్టుండును అందఱు సిగరెట్టులు కాల్చుచుందురు బోరిసు ఒక యెత్తైన బోనులో నిలుచుండి యుండును.)

జా : వీడేనా ప్రమాణము చేయవివాడు.

ఇస్సె : చిత్తమండి. వీనిచే ప్రమాణము చేయించుటకు చాలాతంటాలు
పడ్డాము. పాదిరి గారిచే జెప్పించితిమి. అఫీసరులు పరీక్షించి
నారు. వైద్యులు పరీక్ష చేసి విచ్చెక్కిందేమోనని విచార్చును
పత్రిలో - - -

జా : సరే. తర్వాత.

ఇస్సె : వీని విచ్చి తగ్గక పోవుటయే గాక మిగలిన నారికిఁ గూడఁ
బిచ్చెక్కించి వీని వెట్టి వారికిఁ గూడఁ బట్టించు చున్నాము.

1 స : (సిగరెట్టు కాల్చుచు) హా హా హా! బలే బాగున్నది. వీని ట్టు
గాదు ప్రాయశ్చిత్తము.

2 స : ఒళ్ళు అట్లు తేలునట్లు బహుమతి యివ్వవలెను. (నవ్వును.)

జా : అవును. అట్లు చేసిన చాలి బాగుండును.

ఇస్సె : తమరది మాకు చెప్పవలెనా ? చిత్తము అదియు చేయుట
యయినది. తాను పట్టుకొన్న కుందేటికి మూడే కాళ్ళని
యనును. " నేను ప్రమాణము చేయను. నా యొడలు ఒలి
పించినను సరే. " అని అదే మాట.

3 స : అవును. ఒడలు ఒలిపించ వలెను. ఒలిపించిన సరి ప్రమాణమే
కాదు. వీరైనను జేయును.

బో : (మాటాడఁడు.)

జా : (సిగరెట్టు కాల్చుచు) పోనీ వీనిని వదలిన - - -

ఇస్సె : అట్లు కాదండోయి. అట్లు చేసిన ఇంకను కుట్రలు పన్ని ప్రజా
శాంతికి భంగము కలిగించును.

జా : (బోరిసుతో) ఏమయ్యా మాటాడ వేమి ? (ఏదో అడుగు మన్నట్లు గుమాస్తా వైపు చూచును.)

బో : బై బిలులో ఏను ప్రభువు - - -

గు : బై బిలు గీబులు అట్లుంచవయ్యా. నీ మత మేమిటో ముందు చెప్పు.

బో : నాకు మతమేమియు లేదు.

జా : (అధికారముతో) చెప్పు.

ఇస్సెప్ప: చూచితిరా. ఎంత పొగరు.

బో : నా మతమా ? ఎన్ని సార్లు చెప్పను. తంతు నడవ వద్దు మఱి. సరే ఏను ప్రభువు పర్వతము మీద ఉపదేశించిన దాని ననుసరించి నాది క్రైస్తవ మతము.

1 స : అయితే మేము ఇంకొక రకపు క్రైస్తవులమా ?

బో : ఆ సంగతి నాకు తెలియదు.

గు : నీ వెందుకు ప్రమాణము చేయవు ?

బో : ప్రమాణము చేయరాదని బై బిలులో నిషేధించి బడినది గనుక.

జా : ఏమి వితండ వాదన. నీవు ప్రమాణము చేయుదువా ? చేయవా ?

బో : చేయదు. అసలు నౌకరిచేయుటయే నాకిష్టములేదు. ఈ ప్రభుత్వము నకు ఒక నీతి నియమము లేదు. మతరక్షణను చేరుతో ప్రభు

త్వము చేయు అధర్మ కృత్యములకు లెక్కయే లేదు. ఏను ప్రభువు ప్రమాణము చేయవలదని ఉపదేశింపగా ప్రభుత్వము ప్రతిచారి చేత ప్రమాణములు నిర్బంధించి చేయించుచున్నది. “నరహత్య చేయవలదు. నీ శత్రువును ద్వేషింపక ప్రేమింపుము. ద్వేషమును ద్వేషముతోఁ గాక ప్రేమతో ఎదుర్కొనుము.” అని ఏను ప్రభువు బోధింపగా ఈ ప్రభుత్వము హత్యాకాండకై అయధములను సిద్ధము చేయుచున్నది. శత్రువుల - - -

1 మం : (అడ్డగించి) చాలు నోరు మూయుము. ఈ ప్రేలాపన బీపాటికి చాలించు. ఇది విచ్చాసువప్రతి గాదు నీ మాటలకు తాళము వేయుటకు. వీని మాటలలో విప్లవ బీజము లున్నవి. :

ఇస్సెప్ప: నేను గూడ అనుకొనునది అదే.

1 స : అవును వీనికి యావజ్జీవ కఠిన శిక్ష వేయవలెను.

(త్వరగా జమీందారిణి పరుగెత్తుకొని కంగారుగా ప్రవేశించును. అందఱు ఆవైపు చూతురు.)

జమీ : ప్రభూ నా కొడుకును రక్షింపుడు.

జా : ఎవరురా అక్కడ, ఈమె నవతలకు పంపివేయుము.

సౌకరులు : (జమీందారిణిని అవతలగా నిలబెట్టుదురు. జమీందారిణి యేడ్చును.)

బో : ఇదేమమ్మా ! ఇక్కడికిగూడ వచ్చితివి ఇది రాజవభ కారు. త్రాగుబోతుల సభ. చివరకు వారికైనను యుక్తాయుక్త వివేచన ముండును.

జా : (కోపముతో) నేనెవరినో తెలియునా ? తెలిసి మాటాడు.

బో : (శాంతముగా) తెలియును. నన్నింతకన్న మీరు చేయునది లేదు. మీ మూర్ఖత్వమునకు, జాల విచారముగా నున్నది.

సఖ్యులు : హా హా హా (నవ్వుచు) ఇంకను బాగుగా విధారించు. గట్టిగా విచారించు.

(బోరిను విడుదలను గోరుచు సంతకములు చేసిన విజ్ఞాపన పత్రముతో పౌరులు ప్రవేశించి జారు చక్రవర్తికి నమస్కరించి పత్రము పసుర్పించురు.)

జా : (విసుగుతో) ఏమి టిగోడవంతయూ (గుమాస్తావైపు తిరిగి) చదువు

గు : (చదువు చున్నాడు) మహారాజ శ్రీశ్రీ . .

జా : (అడ్డగించి) అసలు విషయ మేమిటో చదువు.

గు : (చదువుచు) ఈ బోరిను నిర్మల హృదయుడు. ఈతడు విప్లవ కారుడుగాని పిచ్చివాడు గాని - - - -

జా : (చిరాకుతో) సరే. ఇంక చాలు. విషయము తెలిసినది. బోరి సులో తప్పేమియు లేదు. తప్పంతయు మనదే గదా.

పౌ : అదికాదండి ప్రభూ ! తమరు దయ యుంచి - -

జమీ : (విచార శూన్యయై చక్రవర్తివైపు చూచుచు నిలుచుండును.)

జా : దయయు లేదు గియ్యయు లేదు. లాభము లేదు. మీరు వెళ్లుడు. నా దగ్గటనే వీడు ఇంతగా మాటాడు చున్నాడు. ఇంక అవ

తల ఎంత పొగరుగా నున్నాడో. ఇది పొగరో పిచ్చియో కాక తప్పదు. (నౌకరులతో పొరుల వైపు చూపి) వారిని పంపి వేయుడు.

(నౌకరులు పొరులను బంపివేయుదురు. వారు నిరాశతో వెళ్ళి పోవుదురు.)

జా : మంత్రి ! నీ యుద్దేశ మేమి ?

మ : ఇతనికి.

జమీ : వ్రభూ ! నాకు పుత్రభిక్ష పెట్టి కాపాడుడు బాబు. ఒకడే కొడుకు. ఆ నికోలసు నా కొడుకును ఇంతగా పాడుచేసి నాడు. రక్షింపుడు బాబు (వచ్చును)

జా : ఏమీటి ఈ గొడవంతయు. వీలు లేదు. (నౌకరులతో) వీనికి యావజ్జీవ శిక్ష వేసితిని. తీసికొని పొండు.

జమీ : (హా యని మూర్ఛిల్లును.)

బో : (అతని కన్నుల నుండి చెక్కిళ్ళపై రెండు కన్నీటి చుక్కలు పడును.)

జా : వీనిని ఇక్కడ నుండి తీసికొని పొండు. అబ్బా ! ఏమి గొడవరాయదంతయు.

(నౌకరులు ఇద్దఱను వేటు వేటుగాఁ దీసికొని పోవుదురు.)

స : అహో ! ఎంత తమాషాగా నున్నది.

జా : ఇంక ఈపాటికి సభ చాల్చింతము.

(అందఱు లేచెదరు. తెర వ్రాలును)

(ఇది రెండవ దృశ్యము)

(మూడవ దృశ్యము)

(వికోలను గృహము ముందు వాకిలి. మేరీ నిలబడి చూచుచుండును. డాక్టరు చేతి సంచితోఁ ద్వరగాఁ బ్రవేశించును.)

మే : ఏమండి యింత యాలస్యము చేసినారు. ఆయన శరీరములో ఏమియుఁ గులాసాగా లేదు.

డా : రాత్రి నిద్ర పట్టినదా ?

మే : రాత్రి యంతయు ఆయనకు ఏదో ఒకటే యాలోచన. దానితో నిద్ర పట్టనే లేదు. ఏదో పైకి అనుచునే యున్నారు. రాత్రి ఎనిమిదిన్నర గంటలకు మాత్రము కొంచెము కునుకు తీసినారు.

డా : తెంపరేచరు ఎంత యున్నది.

మే : ఇప్పుడే స్టూపా తీసెను. 104 డిగ్రీలున్నది

డా : దగ్గు ఎట్లున్నది

మే : అట్లే యున్నది. ఆయాసము కూడ తగ్గలేదు లోనికి దయ చెయుదు.

(నికోలసు మంచము మీదఁ బరుండి యుండును.)

డా : నికోలసు గారు ! నమస్కారము. ఎట్లున్నదండి.

నికో : (నొప్పితోఁ బ్రక్కకుఁ దిరిగి యాయాసముతో) నమస్కారము. నా శరీరములో అట్లే యున్నది.

డా : ఏది నాలుక. కొంచెము నాలుక చావుడు.

నికో : ఎందుకండి యనవసరము.

మే : ఎప్పుడును ఒకటే మాట. మాకోసమైనను మీరు కొంచెము చావుడు.

నికో : డాక్టరు గారూ ఎందుకీ శ్రమ. మీ చికిత్స వలన నాకేమియు నుపయోగించుట లేదు.

డా : మీరట్లు అధైర్య పడకుడు. పురుషప్రయత్నము చేసిచూతము.

మే : ఆ మందు పుచ్చుకొనుడు. (గ్లాసులో మందు పోసి త్రాగించఁ బోవును.)

నికో : (అపి) నాకు అధైర్యము లేనేలేదు. కాని నామనస్సులో నున్నది చెప్పుచున్నాను. ఎందుకీ మందులు. మృత్యు వనఁగా నాకు భయము లేక పోవుటయే గాదు. దాని నొక వరముగాఁ గూడఁ దలఁచెదను.

మే : ఏమి మాటలండి, మందు పుచ్చుకొనుడు (అని కళ్ళవెంబడి నీళ్ళు తెచ్చుకొనును.)

నికో : అయితే సరే ఇట్లు తెమ్ము. నీ కోరిక మాత్రము ఎందుకు జెల్లింపఁ గూడదు. (అని పుచ్చుకొని త్రాగును.)

డా : (మేరీతో) మరల రెండుసారులు మండిచ్చి తర్వాత ఎట్లున్నది కబురంపుడు. సెలవు. (నిష్క్రమించును.)

(టానియా స్వ్యాపాలు ప్రవేశింతురు.)

స్వ్యా : నాన్న గారూ ! ఎట్లున్న దండి.

నికో : (ప్రేమతో) అబ్బాయి యిటురమ్ము.

(ల్యాబా మాయికాలోనిచ్ లు ప్రవేశింతురు)

ల్యా : నాన్నగారూ ! నమస్కారము లండి.

నికో : (మాయికాలోనిచ్ ను జూసి బోరిసును గుర్తు తెచ్చుకొని విచారముతో) కూరుచుండుమమ్మా.

మా : ఏమండి మామ గారూ ! మీ శరీరములో నెమ్మదిగా ఉన్నదా?

నికో : (అసంతృప్తితో) ఊ.

ల్యా : (సంకోచముతో) నేను కమింపరాని తప్పును చేసితిని. నా మనస్సులో బోరిసు ఒక దేవతగా ప్రకాశించు చున్నాడు.

నికో : అమ్మా ! జరిగిపోయిన సంగతులు ఎప్పుడు తలిపెట్టకు. (ఆయాసపడుచు) మనము ఇంక నైన ముందు చేయబోవు వాని విషయమై ధైర్యము వహింపుము.

మే : ఎక్కువ మాటాడ పలిదని డాక్టరు గారు అన్నారు గాదటండి. మానితిరా ఆయాస మిక్కువగుచున్నది.

నికో : పోవు ప్రాణమును గట్టిపెట్టు వారు గాని నిలుచు ప్రాణమును బోగొట్టు వారును ఎవరు లేరు. (ఆయాస పడుచు) అసలు భగవంతుని మీద మనకు విశ్వాసము లేదు గదా. భగవంతుడు చేసిన నియమముల ప్రకారము నడువక మనము కల్పించుకొన్న వానినే భగవన్నిర్మితములుగాఁ దలచుచు బీదలను దోచుకొను చున్నాము. ధనికులు జమీందారులు వారి యాస్తులను ఇల్లే సంపాదించి రైతులను పిప్పి చేయుచున్నారు ...

(లిసా ప్రవేశించును.)

లిసా : ఎట్లున్నది బాబయ్య గారూ !

నికో : కూర్చుండుమమ్మా ! మీరందఱున్నారు. నా కెట్లున్నను సంతోషమే.

హ్యూ : నాన్న గారూ ! భూమి లాగుకొన్నాము, లాగు కొన్నాము అని యీ స్థితిలోఁ గూడ అనుచునే యున్నారు. మీ యిష్టము వచ్చినట్లు చేసి వేయుఁడు, మేమందఱము ఒప్పుకొందుము.

నికో : అబ్బాయీ ! నా మనస్సులోని బాధ చెప్పితిని. అది యంతయు మీ యమ్మ పేర వ్రాసియిచ్చితిని. దానితోనాకేమాత్రము నిమిత్తము లేదు. నేను నిజము చెప్పకుండ నుండలేను.

మే : మన మందఱ మిక్కడ నున్నచో ఇల్లే మాటాడు చుందురు. దీనితో ఆయాస మెక్కువై నిద్ర పట్టదు. లిసా యిప్పుడే వచ్చినది. వారిద్దఱు ఒక్కటి. మనము కొంతసేపు దూరముగా వెళ్తుదము.

(లిసా తక్కు మిగిలిన వారందఱు నిష్క్రమింతురు)

లిసా : బాబయ్య గారూ కొంత శాంతముగా పరుండుడు.

నికో : అమ్మాయీ ఎట్లు శాంతముగా నుండఁ గలను వినుము నేను చేసినది సరియైనదో కాదో అని సందేహముగా నున్నది. నే నేపని లోను సఫలఁడను గాలేదు. పాపము బోరి. బాధల కంతు లేకున్నది. వాసిలీ గారు వెనుకడుగు వేసినారు. నా దౌర్బల్యము పోలేదు. ఈశ్వరుఁడు నన్ను దన సేవకునిగాఁ జేసికొనఁ దలఁప లేదని యిందువల్లఁ బ్రకట మగుచున్నది. అతని దగ్గర సేవకులు చాలమంది గలరు. మఱి నేను దక్క మిగిలిన వారు అతని యిచ్చను నెఱవేర్చెదరు కాబోలు. ఈ సంగతులను దెలిసిన వావికే శాంతి లభించును.

లిసా : నిజమే. కాని యాచరించుట కష్టము.

నికో : అవును. కర్త వ్యమెప్పుడును గష్టముగానే యుండును. అందు కనియే యింత చెప్పటయు అవసర మగుచున్నది. చెప్పిన చేయుచున్న వానిని పిచ్చివాఁడనుటయు ఇందువల్లనే (ఆయా సమయో) పాపమా బోరిను సంగతి ...

లిసా : కొంచెము మీరు విశ్రమింపుడు నేనిప్పుడే వచ్చెదను.

(అని వెళ్ళిపోవును.)

నికో : (నిర్మల మనస్సుతో) ఓ యీశ్వరా నన్ను నీ సేవకునిగా గ్రహింపవా ? గ్రహింపవా ? అని ప్రార్థించు చుండును.

(ఊహించారిడి తొందరగాఁ బ్రవేశించును. చేతిలో ఒక పిస్తోలు ఉండును.)

జమీ : ప్రార్థించు కొనుము. నా కుమారుని వాశనము గావించిన హంతకుడవు. (అని కంగారుగా పిస్తోలు పేల్చి పాటిపోవును. కాని గుటి తప్పి చేతిని దూసికొని పోవును)

నికో : ఇప్పటికైన నీ పుత్రుని మహత్త్వమును దెలిసికొనలే కున్నావు. అమ్మా శాంతింపుము. పాపము కొడుకునకుఁ గలిగిన కష్టమును ఖరింపలేక పోయినది. నేనొక జాబు జారు చక్రవర్తికి వ్రాసి చూచెదను. (అని కాగితము కలము దీసికొని వ్రాయును.)

(వాసిలీ మిలిటరీసర్వీసును వదలిన కొందఱు నిజమైన క్రైస్తవులును బ్రవేశింతురు.)

నా : నికోలసు గారూ నమస్కారము. తిరిగి నా తప్పను నేను దెలిసికొంటిని. నా దోషమును నేను గ్రహించునట్లు భగవంతుఁడనుగ్రహించినాఁడు.

క్రైస్త : అవునండీ. మతమును రక్షించు పేరుతో మత గురువులు స్వలాభ పరులై పవిత్రమగు బైబిలునకుఁ దమ యిష్టము వచ్చినట్లు అర్థము తీసి ఏను వ్రాఖుని యాశయములను దెలిసి కొనకుండఁ జేయుచున్నారు.

నికో : వాసిలీ గారూ ! ఇది నిజమని నేను నమ్మవచ్చునా ? వెనుక “ మఱల చర్చికి పోవుచున్నాను ” అని వ్రాసి తిరిగెదరా ?

నా : అవును. మానవ దౌర్బల్యముచే అట్లు చేసితిని. మీరు చెప్పిన దంతయు సత్యము.

నికో : (సంతోషముతో) మీవంటి చారు కొందరైనను నేను జెప్పు
దానిలో సత్యమున్నదని యనుచున్నందులకు సంతోషముగా
నున్నది.

వా : ఇంకను సందేహమా ? మానవుడు తన దౌర్బల్యమును ధర్మ
ముల కారోపించి తన చేతలను సమర్థించుకొనుటకు యత్నించు
నని యిప్పటికి అనుభవము పలనఁ దెలిసినది.

కైశ్ర : అవునండీ. వాసిలీగారు చెప్పినది చాల వాస్తవ మైనది.
పండితులును ధనికులును వినశ్వరములైన తాత్కాలిక భోగము
లందలి యాశచేతను సోమరితనము చేతను సత్యమును లోక
మునకు మఱుగు పఱచి మహావకారమును చేయుచున్నారు.

నికో : అవును. మనము చదువుదానికి చెప్పుదానికి చేయుదానికి విరో
ధము ఉండరాదు కార్యగూఢముగా నయినప్పుడు గాని దానికి
ఫలితము లేదు. దీని కంతయు మూలము మన చదువు లెక్కు
వయి యుపదేశము లెక్కువై ఆచరణము తక్కువైనప్పుడు ఈ
యనర్థము సంభవించును.

వా : అవునండీ “ శాస్త్రాధ్యధీత్యాపి భవంతి మూఢాః యస్త
క్రియావాక్ పుష్ఠః సవిద్వాన్ సుచింతితః చోషధ మాతు
రాదాం ననామ మాత్రేణ కరోత్యరోగం ” శాస్త్రములను
చదివి కూడ పూర్ణులగుచున్నారు ఎవరైతే ఆచరించునో
వాడే పండితుడు. బాగుగా రోగులకై పరిశీలింపఁ బడినను
ఆ మందు పేరు జపించినంత మాత్రముచేత రోగము లేనివా
నిగా ఆ మందుపేరు చేయునా ” అని శాస్త్రము లుద్ఘోషించు
చున్నను మనవారికి వావివైపు దృష్టియే లేదు.

నికొ : అవును. నిజము. ఇప్పుడు నా జీవితమున కర్థము తెలిసినది.

ఇంక నేను సంతోషముతోఁ జనిపోఁ గలను. (ఆయాసపడును)

వా : ఈ ప్రభుత్వము గూడఁ గొంత కారణమని చెప్పవలయును.

నికొ : అవును. తప్పక. ఇదిగో పాపము బోరిను తన సర్వస్వమును సత్యము కోసము సమర్పించినాఁడు. (ఆయాసముతో) ఇదిగో జారు చక్రవర్తికి జాబు వ్రాసినది.

కైస్త : ఏదీ చదువుఁడు వాసిలీ గారూ.

వా : (చదువు చున్నాఁడు) ప్రయ సోదరా. నీ హలన మెటులు న్నను నీవు నాతోడి మనుజుఁడ వై నందుకు నీవు నాకు సోదరుఁడవు కాకపోవు. నీవు ప్రభువువని చెప్పకొనుచు నీ జాభ్యతను గుర్తింప నేరకున్నావు బైబిలు హత్య చేయవలదని శాసించు చున్నను. ఆ హత్యా కాండకై సేన నుంచి దానిని పోషించు చున్నావు. ప్రమాణము దానిలో నిషేధింపబడినను నై నికులచేఁ బ్రమాణములు చేయించుచు “బైబిలు లోని దగ్గము నవలంబించు బోరిను వంటి సజ్జనుల జీవితములను నాశనము చేయించు చున్నావు.” (చదువుట ఆపి) నికోలసు గారూ ! మీరు నిజమైన దైవ భక్తులు. (మరల చదువు చున్నాఁడు) ఏసుప్రభువు పడఁగొట్టిన గుడులను మరల నిర్మించు చున్నావు. మనుజులను సర్వ నాశనము చేయు మద్యము నల్ల ముందు గంజాయి మొదలగు దుష్ట వస్తువులకు బహిరంగముగా విక్రయింప లై నెమ్మని చుచున్నావు. ఇవి యనుచితములని నీ యంతరాత్మ బోధించు చున్నను నీ ప్రభుత్వము నీయధికా

ఃము నిరంక శముగా సాగుటకై యిట్లు చేయుచున్నావు. ఇంక
నేను వ్రాయజాలను ఇప్పటికైన ఆ సజ్జనుడగు బోరిసును
బడిచి పెట్టము. నీకు భగవంతుడు మంచి బుద్ధిని ప్రసాదించి
నిన్ను నీ ప్రజలను రక్షించుగాక.

ఇట్లు
నీ ప్రియ సోదరుడు
నికోలసు.

ఇది సత్యమైన క్రైస్తవ ధర్మము.

నికో [మిగుల నాయానముతో] నాయన లారా మృత్యు ముఖమును
జూచుటకు ముందు మన తండ్రి యగు ఆ పరమేశ్వరుని
ప్రార్థించనిండు.

[అంబ. మౌనముతో భగవంతుని ప్రార్థించు చుందురు]
తెర వ్రాచును.
సమాప్తము.

ఇది

టాల్ స్టాయ్ చే రచింపబడి చర్ల గణపతి శాస్త్రిచే
అనువదించబడిన 'చీకటిలో జ్యోతి' అను నాట
కమున పంచమాంకము సర్వము సమాప్తము.

